

Załącznik do Uchwały Nr XXIV/115/2004
Rady Powiatu Wągrowieckiego
z dnia 28 października 2004 roku

Starostwo Powiatowe w Wągrowcu
ul. Kościuszki 15, 62 – 100 Wągrowiec
tel. (0 - 67) 268 05 00, fax 262 78 88
e-mail: powiat@wagrowiec.pl
www.wagrowiec.pl

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO POWIATU WĄGROWIECKIEGO NA LATA 2004 – 2008

Wągrowiec, październik 2004 r.

Spis treści

Wstęp.....	3
I. Obszar i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego.....	4
II. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza na terenie Powiatu Wągrowieckiego .	4
1. Podstawowe informacje o Powiecie Wągrowieckim	4
2. Środowisko przyrodnicze.....	6
3. Turystyka.....	9
4. Zagospodarowanie przestrzenne.....	13
4.1. Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego	13
4.2. Stan dziedzictwa kulturowego.....	27
5. Gospodarka.....	29
6. Sfera społeczna	35
6.1. Struktura demograficzna i społeczna	35
6.2. Rynek pracy, bezrobocie	39
6.3. Warunku i jakość życia mieszkańców, w tym poziom bezpieczeństwa.....	44
6.4. Opieka społeczna	56
III. Zadania poprawiające sytuację na obszarze Powiatu	
Wągrowieckiego.....	60
IV. Realizacja zadań i projektów	63
V. Powiązanie projektów z innymi działaniami realizowanymi na terenie Powiatu	
Wągrowieckiego.....	71
VI. Plan finansowy na lata 2004-2008	72
VII. System wdrażania, sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej ..	88

Wstęp

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej realizacja Planu Rozwoju Lokalnego oparta będzie głównie na Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego i ukierunkowana na „wspomaganie procesu restrukturyzacyjnego rozwoju lokalnego poprzez wsparcie lokalnych projektów z zakresu infrastruktury technicznej, infrastruktury turystycznej, kulturalnej i społecznej...”

Opracowanie planu stało się niezbędnym elementem przygotowania Powiatu Wągrowieckiego do absorpcji funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Przed rozpoczęciem procesu planowania został powołany Horyzontalny Zespół Zadaniowy ds. Rozwoju Lokalnego w skład, którego weszli pracownicy merytorycznych wydziałów Starostwa oraz podległych powiatowi jednostek. Do prac nad tworzeniem planu zostało zaproszone szerokie grono osób, reprezentujących poszczególne gminy, lokalni przedsiębiorcy, związki oraz stowarzyszenia działające na terenie powiatu.

Przyjęta metodyka realizacji planu rozwoju Powiatu Wągrowieckiego oparta została na zasadzie partnerstwa i współpracy środowisk lokalnych. Metodyka uwzględnia ponadto dotychczasowe doświadczenia powiatu i gmin wchodzących w jego skład czyli jest spójna z założeniami Strategii Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego oraz Wieloletniego Planu Inwestycyjnego na lata 2004 – 2008.

Plan Rozwoju Lokalnego zawiera wszystkie inwestycje, które będą realizowane z funduszy strukturalnych, ale także z innych źródeł finansowania. W planie znajdują się projekty zgłoszone przez przedsiębiorców, które mają istotne znaczenie dla rozwoju powiatu. Oprócz inwestycji w zakresie infrastruktury nie zostały pominięte także kwestie społeczne związane np. z bezrobociem.

Diagnozę stanu rozwoju lokalnego oraz wyłonienie obszarów problemowych dokonano w oparciu o przeprowadzone konsultacje środowisk społeczno-gospodarczych. Konsultacje realizowane były poprzez spotkania w różnych gremiach na szczeblu gminnym i powiatowym.

Plan Rozwoju Lokalnego ma charakter otwarty i będzie aktualizowany przez Radę Powiatu po zasięgnięciu opinii Komisji ds. Rozwoju Lokalnego corocznie w zależności od uchwalanego budżetu.

I. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Niniejszy dokument opisuje Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Wągrowieckiego na lata 2004 – 2008.

Plan składa się z trzech części:

1. **część analityczna**, to diagnoza sytuacji społeczno – gospodarczej wraz z identyfikacją problemów,
2. **część zadaniowa** stanowi opis działań przyczyniających się do rozwiązywania problemów zdiagnozowanych w części analitycznej,
3. **opis systemu wdrażania i monitorowania.**

II. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA NA TERENIE POWIATU WĄGROWIECKIEGO

1. Podstawowe informacje o Powiecie Wągrowieckim

Powiat Wągrowiecki powołany został ponownie wg nowego podziału administracyjnego kraju z dniem 1 stycznia 1999 r. na mocy ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa (Dz. U. nr 96, poz. 603).

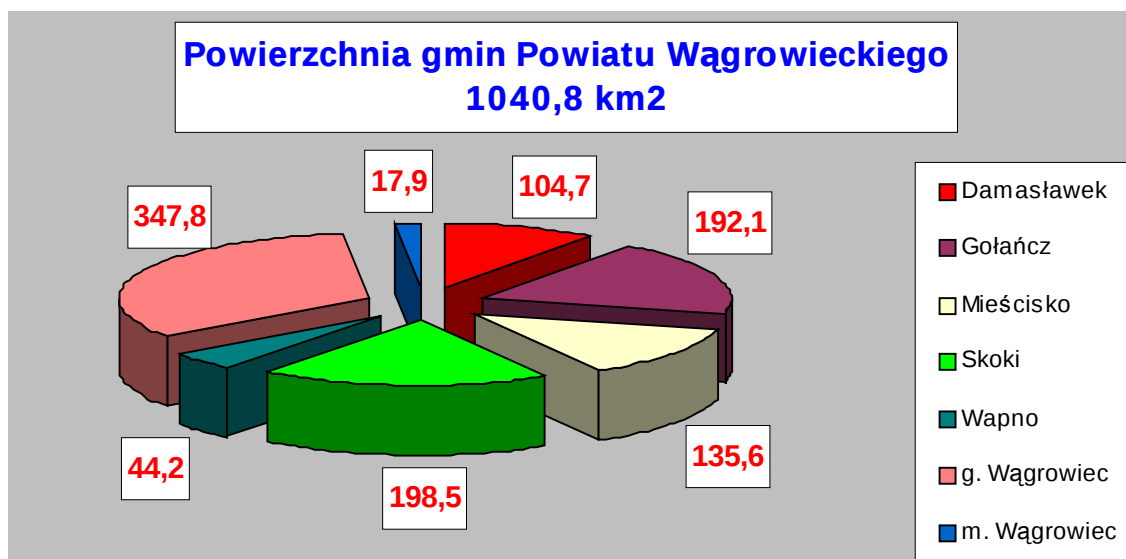
W jego skład wchodzi 7 gmin:

- gmina miejska Wągrowiec
- gminy miejsko – wiejskie: Gołańcz i Skoki
- gminy wiejskie: Wągrowiec, Damasławek, Mieścisko i Wapno.

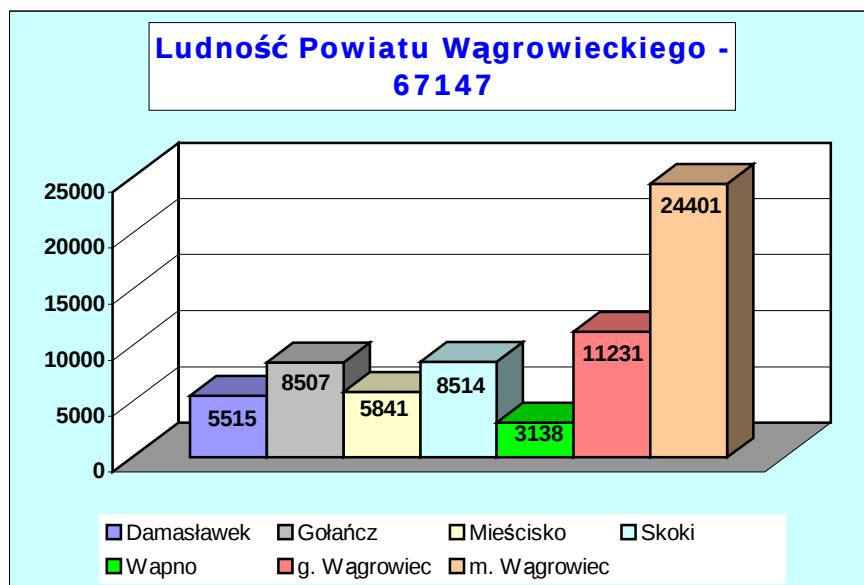
Powiat Wągrowiecki położony jest w północno – wschodniej części województwa wielkopolskiego w odległości około 60 km od takich aglomeracji, jak: Poznań, Bydgoszcz i Piła. Zajmuje powierzchnię 1040,8 km² i zamieszkiwany jest przez 67.147 osób.

Rysunek W.1. Powierzchnia Powiatu Wągrowieckiego według gmin

Źródło: Opracowano wg danych GUS, stan na dzień 31 grudnia 2002 r.

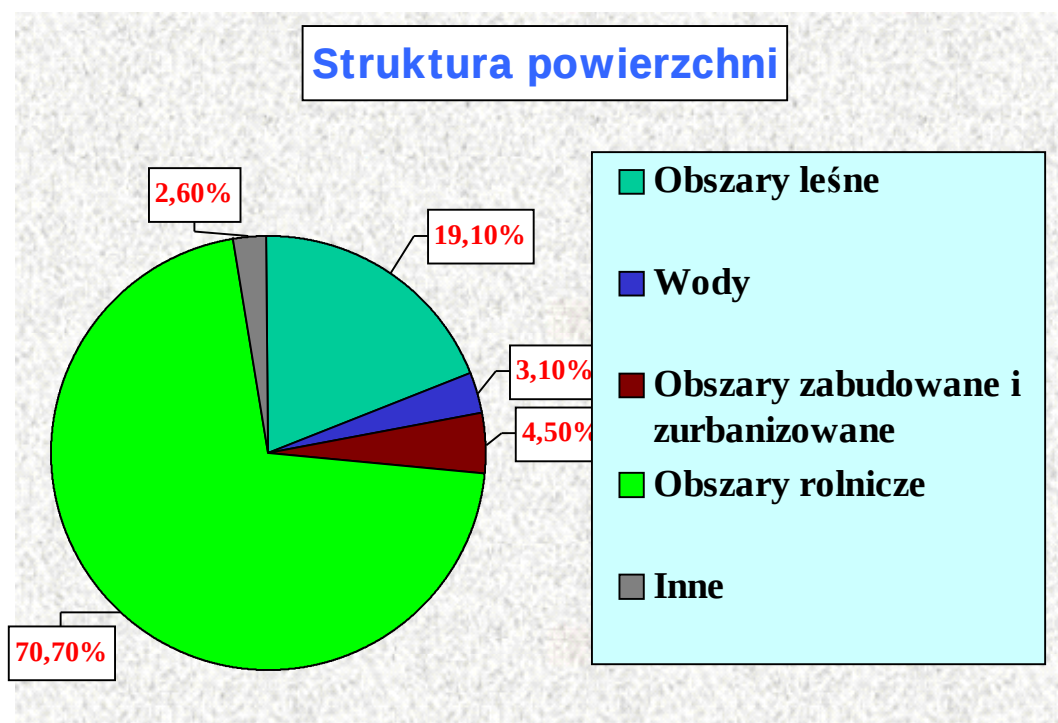

Rysunek W.2. Liczba mieszkańców Powiatu Wągrowieckiego według gmin.
 Źródło: Opracowano wg danych GUS, stan na dzień 31 grudnia 2002 r.

Średnia gęstość zaludnienia wynosi dla Powiatu Wągrowieckiego 65 osób na km², Województwa Wielkopolskiego 112 osób, a dla Polski 124 osoby.

Rysunek W.3. Powierzchnia Powiatu Wągrowieckiego według użytkowania
 Źródło: Opracowano na podstawie Raportu o Powiecie Wągrowieckim

Wykres dowodzi, że zdecydowana większość powierzchni wykorzystywana jest przez rolnictwo, ale jest także dużo lasów i jezior, które stanowią dużą atrakcję turystyczną.

Powiat Wągrowiecki zajmuje powierzchnię 1040,8 km², co stanowi 3,5% ogólnej powierzchni Województwa Wielkopolskiego. Zamieszkuje go 67,2 tys. osób, czyli 2% ogólnej liczby mieszkańców województwa. Spośród 35 powiatów Wielkopolski, powiat pod względem obszaru znajduje się na 10 miejscu, zaś pod względem liczby ludności na 21 miejscu. Powierzchnię i liczbę mieszkańców w podziale na poszczególne gminy prezentuje poniższa tabela: (stan na dzień 30 czerwca 2003 roku):

Tabela W.1. Zestawienie ludności, powierzchni, wsi i miast Powiatu Wągrowieckiego

Gmina	Pow. km ²	Ludność	Liczba miejscowości na terenie powiatu
Gmina Miejska Wągrowiec	17,91	24.401	1 miasto
Gmina Miejsko-Wiejska Gołańcz	192,13	8.507	1 miasto, 26 wsi, w tym 23 sołectwa
Gmina Miejsko-Wiejska Skoki	198,52	8.514	1 miasto, 39 wsi, w tym 27 sołectwa
Gmina Wiejska Wągrowiec	347,75	11.231	64 wsi, w tym 42 sołectwa
Gmina Wiejska Mieścisko	135,62	5.841	28 wsi, w tym 22 sołectwa
Gmina Wiejska Damasławek	104,68	5.515	18 wsi, w tym 17 sołectw
Gmina Wiejska Wapno	44,19	3.138	9 wsi sołeckich
Razem:	1.040,80	67.147	3 miasta, 184 wsi, w tym 140 sołectw

Źródło: Opracowano na podstawie Strategii Powiatu Wągrowieckiego i danych GUS

2. Środowisko przyrodnicze

Powiat Wągrowiecki leży w regionie zwanym Pałuki. Jest to region polodowcowych jezior i pofałdowanej równiny. Granice Pałuk na północy i wschodzie biegną Notecią, na południowym wschodzie – doliną Foluskiej Strugi, na południu – Wełną. Granica zachodnia przebiega przez Rogoźno, Budzyń i Margonin, choć czasem wyznacza się ją też na linii Wągrowiec – Jez. Krajobraz Pałuk został ukształtowany w wyniku ostatniego zlodowacenia i około 12 tysięcy lat działania różnych czynników po ustąpieniu lodowca. Pod względem geograficznym opisywany teren wchodzi w skład czterech dużych mezoregionów (wg podziału prof. J. Kondrackiego). Część Pałuk na zachód od Łekna, Wapna i Kcyni położona jest na obszarze Pojezierza Chodzieskiego – wysoczyzny morenowej o poziomie „niższym”, powstałej w czasie ostatniego zlodowacenia na terenie istniejącej tu przedtem niziny. Pojezierze Chodzieskie znajduje się pomiędzy Doliną Środkowej Noteci (część Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej) a doliną Wełny, prawego dopływu Warty, pełniącą funkcję doliny marginalnej podczas subfazy chodzieskiej zlodowacenia wiślańskiego. Moreny tej subfazy ciągną się równoleżnikowo od Chodzieży poza Kcynię na wschodzie, a na zachodzie występują pod Czarnkowem. Jest to dość płaski i monotony obszar, wyniesiony 80-95 m n.p.m., przeważnie użytkowany rolniczo. Na tym terenie występują liczne jeziora, różnej wielkości i pochodzenia. Największe jeziora rynnowe zgrupowane są w rynn timer gołaniecko-wągrowieckiej, natomiast na wschód od Wągrowca oraz między Wągrowcem a Margoninem znajdują się owalne jeziora typu wytopiskowego. W rejonie Wągrowca i Rogoźna przebiega równoleżnikowo niezbyt wielka Pradolina Wełny. Południowa i wschodnia część opisywanego terenu wchodzi w skład pojezierza Gnieźnieńskiego. Jest to również wysoczyzna morenowa, ale o poziomie „wyższym” – wyniesionym 100 – 110 m n.p.m. Związane jest to z położeniem na Wale Kujawsko-Pomorskim – pokrytym warstwą utworów polodowcowych różnej

grubości podłużnym wyniesieniu, spiętrzonemu w tym samym okresie, co Karpaty (ponad 60 milionów lat temu). Właśnie w tym wale znajdują się wysady solne w Wapnie i na wschód od Damasławka. Dzisiejszy krajobraz tego terenu to przede wszystkim falista morena denną. Wśród niej spotyka się zagłębienia powstałe wskutek wytopienia odosobnionych brył lodowca, dziś zajęte przez torfowiska lub małe jeziora (tzw. oczka). W północnej części tego Pojezierza leżą pojedyncze pagórki, pozostałość starszego pasma moreny czołowej (najwyższe są Chełmianki, zwane także Korfantówką – 162 m n.p.m.). Wzgórza są oddzielone między sobą równinami i sprawiają wrażenie, jakby były „nałożone” na płaską morenę denną. Dalej na południe wysoczyzna ponacinana jest systemem długich rynien jeziornych, często o zawiłym przebiegu. Bezpośrednio po ustąpieniu lodowca wytworzyły się gdzieś z lotnych piasków pola wydymowe. Na południe od pasma moren występują pola sandrowe i wytopiskowe rynny jeziorne zgrupowane zwłaszcza w okolicach Wągrowca nad Wełną.

Powiat Wągrowiecki położony jest pomiędzy rzekami Notecią – Wełną – Strugą Gołaniecką i Margonińską, w dorzeczu Warty, a w zlewni rzeki Wełny.

W granicach Powiatu Wągrowieckiego znajdują się następujące jeziora: Bracholin Duży – 53,5 ha, Bracholin Mały – 19,0 ha, Brzeźno – 24,3 ha, Bukowieckie – 41,4 ha, Bukowieckie Małe – 10,6 ha, Czeszewskie – 148,3 ha, Durowskie – 143,7 ha, Dzwonowskie – 20,1 ha, Grylewskie – 119,1 ha, Jeziora – 18,4 ha, Kaliszany Małe (Strzałkowo) – 25,1 ha, Kaliszańskie – 297,2 ha, Karolewskie – 11,6 ha, Kobyleckie – 65,7 ha, Konarskie – 7,8 ha, Konary (Poreda) – 2,2 ha, Księża – 10,6 ha, Kujawki – 5,6 ha, Laskownickie – 19,2 ha, Lechlińskie – 8,4 ha, Lipka – 12,2 ha, Liskówka – 11,2 ha, Łeknieńskie – 85,2 ha, Łęgowo Małe – 7,8 ha, Łęgowskie – 68,4 ha, Maciejak – 62,0 ha, Redgoszcz – 46,1 ha, Rybowo – 6,5 ha, Rgielskie – 147 ha, Skockie – 77,1 ha, Smolary – 2,0 ha, Stępushowskie – 112,9 ha, Toniszewskie – 44,6 ha, Wiatrowskie – 26,9 ha, Włókna – 74,4 ha, Żońskie – 41,5 ha.

Wody podziemne ujmowane są do spożycia z utworów trzeciorzędnych i czwartorzędowych. Zasoby czwartorzędowe są w powiecie niewielkie. Na terenie powiatu eksploatowane są głównie wody trzeciorzędowe. Występują one na różnych głębokościach. Wody piętra trzeciorzednego, w gminie Damasławek mają napięte zwierciadło i występują pod ciśnieniem kilku atmosfer. Ich zwierciadło stabilizuje się na głębokości 20-25 m p.p.t. Są więc to wody subartezyjskie. Pierwszy poziom wodonośny wód podziemnych jest wykorzystywany przez rolnictwo i budownictwo. Na wysoczyźnie morenowej zwierciadło I poziomu występuje pod warstwą gliny, najczęściej kilka metrów pod ziemią. Na obniżeniach terenów, w sąsiedztwie rowów i jezior występuje znacznie płycej.

W utworach czwartorzędowych w rejonie Doliny Kopalnej Smogulec – Margonin został wydzielony Główny Zbiornik Wód Podziemnych. Zbiorniki w utworach czwartorzędowych pozbawione są przykrycia skał słabo przepuszczalnych, stanowiących osłonę przed zanieczyszczeniami z powierzchni ziemi. W celu rozpoznania warunków hydrogeologicznych oraz zagrożeń użytkowych wód podziemnych związanych z zatopioną kopalnią w Wapnie zebrano i przeanalizowano archiwalne materiały geologiczne i hydrologiczne dla terenów położonych wokół kopalni o powierzchni ok. 500 km².

Obszar wsadu i jego otoczenie położone są w hydrologicznym subregionie zwanym wysoczyzną poznańsko-gnieźnieńską, która wchodzi w skład wielkopolskiego regionu

hydrogeologicznego. W obrębie subregionu poznańsko-gnieźnieńskiego w trzeciorzędowym piętrze wodonośnym w rejonie Żnina i Gniezna oraz na północ od Wapna w obrębie doliny Noteci (w gminie Gołańcz) w utworach czwartorzędowych zostały wyznaczone obszary tzw. Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, które powinny podlegać szczególnej ochronie.

Składowisko odpadów komunalnych w Niemczynie gmina Damasławek również ma wpływ na wody podziemne. Wody pobrane z dwóch piezometrów w roku 2000 zostały sklasyfikowane w klasie III tzn. niskiej jakości.

Na obszarze wysoczyzny morenowej dominują gleby pseudobielicowe (płowe), poprzedzielane enklawami gleb brunatnych czy bielicowych. Pozostały obszar zaliczono do kompleksu żyniego bardzo dobrego, przydatnego pod uprawę, co stało się przyczyną rozwoju rolnictwa i niewielkiej ilości lasów na Pałukach. Zalesienia dominują jedynie w północno-wschodniej części regionu, gdzie występują słabe gleby bielicowe i wydmy – należące do kompleksu żynio-łubinowego. Rozwijana od wieków kultura rolna owocuje dobrymi wynikami, mimo, że region zalicza się do obszarów o najmniejszych opadach w kraju.

Tabela W. 2. Bonitacja jakości gleb Powiatu Wągrowieckiego

Wyszczególnienie	Klasy bonitacyjne gruntów ornych wyrażone w procentach								
	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VI RZ
WĄGROWIECKI	0	0	5	12	38	13	21	10	1
Damasławek	0	1	14	28	36	10	10	1	0
Gołańcz	0	0	5	14	48	14	15	4	0
Mieścisko	0	0	3	12	38	13	20	12	2
Skoki	0	0	2	5	30	13	25	20	5
Wapno	0	0	16	25	42	9	7	1	0
Wągrowiec	0	0	1	6	37	13	30	12	1
Wągrowiec miasto	0	0	0	0	0	1	35	62	2

Źródło: WIOŚ w Poznaniu, Zasobność i zanieczyszczenie gleb Wielkopolski, strony www

Na terenie powiatu znajduje się 3.286 gospodarstw rolnych. Przeciętna ich powierzchnia wynosi 15,8 ha, co daje drugie miejsce pod tym względem w województwie wielkopolskim (po powiecie złotowskim).

W strukturze zasiewów na terenie Powiatu Wągrowieckiego dominuje pszenica, żyto i jęczmień. Mniejsze znaczenie ma uprawa ziemniaków, buraków cukrowych i rzepaku. W hodowli zwierząt dominuje chów trzody chlewnej.

Średnia lesistość Wielkopolski wynosi 25,5 %. Lesistość na terenie poszczególnych gmin wielkopolski jest silnie zróżnicowana i kształtuje się od bardzo wysokiej – powyżej 60 % np. Jastrowie 68 %, Wieleń 63,6 %, Wronki 62,4 %, do bardzo niskiej – poniżej 5 % np. Rozdrażew 0,3 %, Kleczew 1,2 %, Granowo 1,9 %, Damasławek 1,9 %, Kleszczewo 2,2 %, Łądek 2,8 %.

Lasy stanowią w Powiecie Wągrowieckim 18,77 % ogólnej powierzchni – z tego 96 % lasów jest w zarządzie 3 nadleśnictw, a pozostałe 4 % stanowią własność prywatną lub komunalną.

Tabela W. 3. Użytkowanie gruntów w Powiecie Wągrowieckim

Gmina	Powierzchnia ogółem (w km ²)	w tym w %						
		lasy	użytki rolne			tereny zamiesz- kałe	wody	pozostałe
			ogół.	grunty orne	łąki			
M. Wągrowiec	17,9	14	41	33	8	20,1	6,5	19
MiG .Gołańcz	192,1	14	70	62	8	0,4	1,8	13
MiG .Skoki	198,5	35,4	54,9	46,5	7,4	0,5	2,8	7,4
G .Damaśławek	104,7	2	89	79	10	1,6	1,3	6
G .Mieścisko	135,6	15,1	75,7	67,7	8	1,6	0,1	7,4
G .Wapno	44,2	8	83	73	10	1,8	0,0	8
G .Wągrowiec	347,7	20	69,3	58,4	10,9	1,3	4,2	7
RAZEM	1040,7	18,77	69,31	60,12	9,19	1,41	2,33	8,43

Źródło: Opracowanie Wydziału Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Wągrowcu.

Celem zalesień jest świadome tworzenia zbiorowisk sztucznych oraz skrócenie początkowej fazy procesu lasotwórczego zmierzającego do powstania ekosystemów leśnych. Biorąc pod uwagę gminy powiatu wągrowieckiego zalesienia kształtują się następująco:

- Gołańcz - 10 ha
- Mieścisko - 57,9 ha
- Skoki – 10,18 ha
- Wągrowiec – 48,92 ha

3.Turystyka

Dużym atutem Powiatu Wągrowieckiego jest przyjazne środowisko naturalne, piękno przyrody i malowniczość krajobrazów. Na terenie powiatu występują 54 jeziora, które stwarzają wymarzone warunki do wypoczynku i uprawiania sportów wodnych, takich jak: żeglarsstwo, kajakarstwo, pływanie skuterami i motorówkami, a także windsurfing. Większość jezior rynnowych powiatu położona jest wśród lasów w pięknej okolicy, co sprawia, że ścieżki piesze i dobrze oznakowane szlaki rowerowe są bardzo chętnie odwiedzane zarówno przez mieszkańców powiatu jak i przez turystów.

Przez Powiat Wągrowiecki przepływają cztery rzeki: Wełna, Nielba, Struga Gołaniecka i Mała Wełna. Ciekawostką jest fakt, że Nielba i Wełna krzyżują się tworząc unikalne zjawisko hydrograficzne, jedno z niewielu na świecie, tzw. bifurkację.

Jedną z form turystyki aktywnej, która z roku na rok zdobywa coraz liczniejsze grono zwolenników jest turystyka rowerowa. Właśnie z myślą o miłośnikach aktywnego wypoczynku połączonego z kontaktem z przyrodą oraz poznawaniem ciekawych zabytków oddano do użytku 16 tras rowerowych po najpiękniejszych zakątkach ziemi wągrowieckiej. Trasy obejmują swoim zasięgiem cały Powiat Wągrowiecki, wszystkie jego gminy wraz z miastami: Wągrowcem, Skokami i Gołańczą. Wytyczone trasy łączą się z trasami przebiegającymi przez sąsiednie powiaty: gnieźnieński, chodzieski, nakielski, poznański, obornicki i żniński.

Niewątpliwym uzupełnieniem atrakcji turystycznych oferowanych przez Powiat Wągrowiecki są imprezy kulturalne i sportowe o zasięgu lokalnym, regionalnym i ogólnopolskim. Działają tutaj teatry

amatorskie, chóry, młodzieżowa orkiestra dęta, artyści ludowi oraz liczne zespoły muzyczne. W życiu kulturalnym Wągrowca i powiatu dużą rolę odgrywa Muzeum Regionalne w Wągrowcu, które oprócz wystaw czasowych posiada ekspozycje stałe dotyczące historii miasta oraz etnograficzną wystawę „Chata rybacka.”

Imprezy odbywające się regularnie, to m. in.:

- „Lekkoatletyczne Spartakiada Powiatowa” na obiektach OSIR w Wągrowcu (maj/czerwiec),
- „Witryna – Powiatowe Konfrontacje Szkolnych Zespołów Muzycznych i Tanecznych” w Wągrowcu (maj),
- „Rowerowy Rajd Rodzinny” trasy rowerowe po powiecie (maj),
- „Festiwal Muzyki Klasycznej – Pałucka Wiosna Muzyczna” – Wągrowiec (czerwiec),
- „Jarmark Cysterski” w Łeknie (lipiec),
- Festyn Archeologiczny „Na Zbylutowym Grodzie”, organizowany przy Jeziorze Łekneńskim (lipiec),
- „Lato na Pałukach” – jest to cykl imprez kulturalno-rekreacyjno-sportowych odbywających się w okresie letnim (lipiec i sierpień), to m. in.: koncerty i kino plenerowe,
- „Dni Wągrowca” w czasie, których odbywa się „Festyn cysterski” (lipiec),
- Mistrzostwa Polski w Boiskę (sierpień),
- Regaty żeglarskie – „Puchar o Błękitną Wstęgę Jeziora Durowskiego” Wągrowiec (czerwiec),
- Rockmeeting – koncerty rockowe w Damasławku (lipiec),
- Noc św. Jana przy zamku w Gołańczy – historyczne widowisko plenerowe (czerwiec),
- „Gorąca Poezja” – ogólnopolska impreza prezentująca dokonania tzw. piosenki poetyckiej w Gołańczy (listopad),
- Ogólnopolska Ostoja Artystyczna „Baszta” – artystyczny przegląd połączony z konkursem muzycznym i koncertem gwiazd – zamek w Gołańczy (sierpień),
- Dni Skoków – szereg imprez rekreacyjno – kulturalnych (czerwiec),
- „Pożegnanie lata” – festyn rekreacyjny w Skokach (sierpień),
- „Targi Michałowskie” – impreza kulturalno-handlowa w Mieścisku (wrzesień),
- „Turystyczny Rajd Samochodowy im. M. Kurka” po powiecie i nie tylko (wrzesień),
- „Śpiewy na łodziach” – spotkania z piosenką poetycką w Wągrowcu,
- „Złoty Klon” – konkurs recytatorski w Łeknie (październik),
- „Kurtyna – Powiatowe Konfrontacje Małych Form Teatralnych” w Wągrowcu (listopad).

Istniejąca **baza noclegowa** stanowi niezbędny element zagospodarowania turystycznego i ma kluczowe znaczenie dla rozwoju turystyki na danym obszarze. Odpowiedni standard i różnorodność obiektów noclegowych ze zróżnicowanymi cenami jest niezmiernie istotnym elementem w procesie podejmowania decyzji o wyborze miejsca pobytu zarówno krótkiego, jak i dłuższego.

Tabela W. 4. Zestawienie bazy noclegowej w Powiecie Wągrowieckim – ilość obiektów

Rodzaj obiektu	Ilość obiektów							Razem
	Miasto Wągrowiec	M i G Skoki	M i G Gołańcz	Gmina Damasławek	Gmina Mieścisko	Gmina Wapno	Gmina Wągrowiec	
hotele motele pensjonaty	5	-	-	-	-	-	1	6
poła namiotowe, poła biwakowe, campingi	4	-	-	-	-	-	-	4
agroturystyka	1	5	3	-	1	-	3	13
internaty, bursy	1	1	1	-	-	-	-	3
inne	1	-	-	-	-	1	-	2
Razem	12	4	4	-	1	1	4	28

Źródło: Opracowanie Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Wągrowcu na podstawie informacji z internetu oraz danych z urzędów gmin

Tabela W. 5. Zestawienie bazy noclegowej w Powiecie Wągrowieckim – ilość miejsc noclegowych

Rodzaj obiektu	Ilość miejsc noclegowych							Razem
	Miasto Wągrowiec	M i G Skoki	M i G Gołańcz	Gmina Damasławek	Gmina Mieścisko	Gmina Wapno	Gmina Wągrowiec	
hotele motele pensjonaty	456	-	-	-	-	-	14	470
poła namiotowe, poła biwakowe, campingi	390	-	-	-	-	-	-	390
agroturystyka	6	51	15	-	7	-	15	94
internaty, bursy	60	30 (90)	20 (90)	-	-	-	-	110 (240)
inne	21	-	-	-	-	-	-	21
Razem	933	81 (141)	35 (105)	-	7	-	29	1.085 (1.215)

Źródło: Opracowanie Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Wągrowcu na podstawie informacji z internetu oraz danych z urzędów gmin.

Uwaga: Dane w nawiasach dotyczą okresu wakacyjnego!

Tabela W. 6. Baza noclegowa – internaty, bursy

Kategoria obiektu	Ilość miejsc noclegowych	Opis
Bursa Szkolna nr 1 w Wągrowcu	60	- baza dla kolonii i obozów - sale bez wyposażenia - kuchnia z personelem - świetlica, stołówka - wspólne sanitariaty
Internat Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Gołańczy	20 (90)	- baza dla kolonii i obozów - sale bez wyposażenia - kuchnia z personelem - świetlica, stołówka - wspólne sanitariaty
Internat Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w	30 (90)	- baza dla kolonii i obozów - kuchnia z personelem - świetlica, stołówka - możliwość korzystania z siłowni boisk sportowych, sali sportowej, - blisko las

Źródło: Opracowanie Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Wągrowcu na podstawie informacji z internetu oraz danych z urzędów gmin.

Uwaga: Dane w nawiasach dotyczą okresu wakacyjnego!

Przedstawione powyżej zestawienia bazy noclegowej w Powiecie Wągrowieckim pozwalają na wyciągnięcie następujących wniosków:

1. W Powiecie Wągrowieckim znajduje się 28 obiektów bazy noclegowej, które dysponują łącznie 1.085 miejscami noclegowymi (w czasie wakacji letnich ta liczba wzrasta do 1.215 miejsc noclegowych).
2. W powiecie funkcjonuje 13 gospodarstw agroturystycznych, a ich liczba będzie się zwiększała.
3. Największą liczbę miejsc noclegowych oferują hotele i motele – 470 oraz pola namiotowe, biwakowe i campingi – 390.
4. Obiekty bazy noclegowej nie są równomiernie rozmieszczone na terenie powiatu. Najwięcej obiektów znajduje się w mieście Wągrowcu – 12 (tj. 42,86 %), a następnie w MiG Skoki – 6 (tj. 21,43 %), MiG Gołańcz oraz G. Wągrowiec – po 4 (tj. po 14,29 %). G. Mieścisko i G. Wapno dysponują po 1 obiekcie bazy noclegowej (po 3,57 %), zaś w G. Damasławek taka baza nie istnieje

Drugim podstawowym elementem zagospodarowania turystycznego, oprócz bazy noclegowej, jest **baza gastronomiczna**. Jej znaczenie w procesie kształtowania produktu turystycznego oraz planowania intensyfikacji ruchu turystycznego jest pierwszorzędne. Dobry standard i smaczne menu bezpośrednio wpływają na zadowolenie turystów i opinię na temat odwiedzanego terenu. Mogą być także kolejnym powodem przyjazdu lub argumentem za wyborem innego miejsca wypoczynku.

Tabela W. 7. Zestawienie bazy gastronomicznej

Gmina	Restauracje	Kawiarnie	Puby	Bary	Kluby	Inne	Razem
M. Wągrowiec	6	-	9	14	-	9	38
M i G Skoki	2	1	1	-	-	1	5
M i G Gołańcz	2	1	2	2	-	-	7
G Damasławek	1	1	-	4	-	1	7
G Mieścisko	1	-	-	3	-	-	4
G Wapno	-	1	-	1	-	1	3
G Wągrowiec	1	-	-	6	-	4	11
Razem	13	4	12	30	-	16	75

Źródło: Opracowanie Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Wągrowcu na podstawie danych z urzędów gmin.

Przedstawione zestawienie bazy gastronomicznej pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków:

1. Liczba obiektów bazy gastronomicznej nie jest zbyt duża – 75. Dominujące miejsce zajmują bary – jest ich 30 (tj. 40 %). Baza ta jest skupiona w mieście Wągrowcu (50,67 %). Najmniejsza liczba obiektów gastronomicznych występuje w gminie Wapno (4 %).
2. Poprawy wymaga jakość przygotowywanych potraw, brakuje dań kuchni regionalnej.

Identyfikacja problemów:

- brak rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego,
- małe zróżnicowanie dochodów ludności na obszarach wiejskich,
- mała liczba gospodarstw agroturystycznych,
- słabe wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych na potrzeby turystyki,
- niewystarczająca baza noclegowa zarówno pod względem ilościowym, jak i jakościowym,
- słabo rozbudowana baza gastronomiczna,
- sezonowość bazy gastronomicznej.

4. Zagospodarowanie przestrzenne

4.1. Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

Powiat Wągrowiecki jest terenem o niewielkim stopniu zanieczyszczenia, co pozwala na istnienie interesujących rezerwatów przyrody. Jednym z nich jest rezerwat przyrodniczo-leśny „Dębina”, położony przy granicy miasta Wągrowca. Jego powierzchnia wynosi 30,39 ha. Chroni jedyną w Wielkopolsce dobrze zachowaną dąbrowę o cechach zbliżonych do naturalnych lasów gradowych i łąkowych. Dominują tu dorodne dęby w wieku 240-300 lat i wysokości do 40 m, a domieszkę stanowią graby i inne drzewa liściaste. W runie stwierdzono chronione gatunki roślin zielnych. Najciekawszy dąb „Korfanty” (o obwodzie 380 cm) rośnie tuż obok rezerwatu, po jego wschodniej stronie. Znajduje się tam również kilka, bardzo rzadkich gniazd czapli siwej.

Planowane jest utworzenie rezerwatu faunistycznego na obszarze jezior w Bracholinie, na którym występuje 139 gatunków ptaków, w tym 68 lęgowych. Spotkać można niezwykle rzadką kaczkę wełniastą, gęś gęgawę, kilka gatunków perkoza, rybitwę czarną a nawet sowę błotną.

W miejscowości Budziejewko znajduje się jeden z najciekawszych głazów narzutowych tzw. „Kamień św. Wojciecha”, w gminie Gołańcz w tzw. „Oleskim Borku” znajduje się głaz narzutowy o dł. 430 cm. Również w Antoniewie (gmina Skoki) znajduje się głaz narzutowy o obwodzie 630 cm.

Na terenie gminy Skoki znajdują się liczne rezerваты przyrody i drzewa pomnikowe. Na południowym skraju gminy zaczynają się tereny Parku Krajobrazowego Puszcza Zielonka.

W celu ochrony gatunkowej zwierząt Wojewoda Wielkopolski zatwierdził granice stref ochrony ścisłej i częściowej wokół około 50 gniazd ptaków drapieżnych prawnie chronionych (bociana czarnego, bielika, kani rudej, kani czarnej, rybołowa), które stanowią miejsca rozrodu i regularnego przebywania.

Skupiskami wysokiej zieleni wśród krajobrazu rolniczego są parki wiejskie. Parki krajobrazowe występujące w Powiecie Wągrowieckim to:

- **Gmina Damasławek:**

- Damasławek – park dworski, krajobrazowy,
- Smuszewo – park pałacowy, krajobrazowy, w którego drzewostanie występują: jesion wyniosły, kasztanowiec, potężny klon pospolity o średnicy 120 cm,
- Kopanina – park dworski, krajobrazowy,
- Starężyn – park dworski, krajobrazowy,
- Dąbrowa – park dworski, krajobrazowy,
- Mokronosy – park dworski, krajobrazowy,
- Niemczyn – park krajobrazowy.

- **Gmina Skoki:**

- Glinno – dwór z I poł. XIX w. z parkiem krajobrazowym,
- Jabłkowo – kościół drewniany z 1754 r. p.w. św. Michała Archanioła; grobowiec – mauzoleum Brzeskich; pałac z poł. XIX w. z parkiem krajobrazowym,
- Pawłowo Skockie – pałac z końca XIX w. wraz z parkiem krajobrazowym,
- Roszkowo – pałac neorenesansowy z 1844 r. wraz z parkiem krajobrazowym,
- Rościnnio – pałac eklektyczny z 2 poł. XIX w. i park krajobrazowy,
- Stawiany – pałac z 1854 r. i park krajobrazowy – 16 drzew – pomników przyrody oraz dwie aleje drzew: dębów i lip drobnolistnych oraz 10 parków dworskich o łącznej powierzchni 55,25 ha objętych ochroną konserwatorską.

- **Gmina Wapno:**

- Aleksandrowo – zabytkowy park krajobrazowy (o pow. 2,78 ha z przełomu XIX i XX w.
- Stołężyn – dworski park krajobrazowy (o pow. 3,69 ha) z pocz. XIX w., z zachowanymi miłorzębami japońskimi,
- Grylewo – zespół dworsko-parkowy z oficynami,

- Kaliszany – park dworski,
- Łaziska – zespół dworsko-parkowy,
- Łęgowo – park pałacowy,
- Łukowo – zespół pałacowo-parkowy,
- Ochodza – park dworski,
- Potulice – zespół dworsko-parkowy,
- Przysieka – park dworski,
- Redgoszcz – park krajobrazowy,
- Rgielsko – park dworski,
- Wiatrowo – zespół pałacowo-parkowy,
- Wiśniewo – park dworski,
- Żelice – park dworski.

Pomniki przyrody w gminie Skoki to:

- buk zwyczajny – leśnictwo Długa Goślina (obwód – 355 cm), Leśnictwo Brzeźno (obwód 340 cm),
- dąb szypułkowy – leśnictwo Brzeźno (obwód – 340 cm), w Glinie (obwód – 400 cm), 3 szt. w Nadmłynie (370, 275, 260 cm), w parku w Skokach (590 cm), aleja dębów (50 szt.) w Rościnnie przy drodze Skoki - Lechlin,
- sosna pospolita – na cmentarzu w Rejowcu (230 cm),
- świerk zwyczajny – w parku w Rejowcu (330 cm),
- lipa drobnolistna – przy drodze Skoki - Rościnnie (8 drzew) oraz aleja 129 drzew rosnących przy drodze Pawłowo Skockie – Stawiany.

Ujęcia wody i sieć wodociągowa

Jednym z podstawowych elementów infrastruktury technicznej, wyznaczającym standard zamieszkania na danym terenie, a jednocześnie będącym warunkiem prawidłowego rozwoju społeczno-gospodarczego jest dostęp mieszkańców do wody bieżącej z sieci wodociągowej.

Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2002 roku (wg US w Poznaniu) w powiecie wągrowieckim wynosił ogółem 12.310 dam³, w tym na cele:

- produkcyjne (poza rolnictwem i leśnictwem z ujęć własnych) z wód podziemnych – 89 dam³,
- nawodnień w rolnictwie i leśnictwie, uzupełnienie stawów rybnych – 8 676 dam³,
- eksploatacji sieci wodociągowej (pobór na ujęciach, przed włączeniem do sieci) wody podziemne – 3 545 dam³.

Tabela W. 8. Stopień zwodociągowania Powiatu Wągrowieckiego

GMINA	Stopień zwodociągowania (%)	Istniejąca sieć wodociągowa (M)
Wągrowiec Miasto	99,6 %	64 600
Gołańcz	99,9 %	169 301
Damaśławek	99,0 %	117 500
Skoki	94,3 %	151 473
Mieścisko	98,0 %	99 700
Wapno	98,0 %	55 400
Wągrowiec	98,0 %	340 000

Źródło: Opracowanie Wydziału Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Wągrowcu.

Łączna długość sieci wodociągowej na terenie Powiatu Wągrowieckiego wynosi 935 km. Stopień zwodociągowania w poszczególnych gminach waha się od 94 % do 100 %. Sieć zbudowana jest z rur PCV i azbestocementu. W większości stan sieci jest dobry. Stopień zwodociągowania powiatu jest wysoki.

Tabela W. 9. Ujęcia wody w Powiecie Wągrowieckim

GMINA	Ujęcie	Rok oddania/ modernizacji	Wydajność rzeczywista średnia dobową (m ³ /d)	Liczba mieszkańców podłączonych do danego wodociągu zbiorczego	
				ogółem	w tym z innych gmin
Wągrowiec Miasto	Wągrowiec	1989	10 098	28 150	2 650
Gołańcz	Gołańcz	1975/1996	846	4 550	55
	Morakowo	1973/1999	190	921	0
	Lęgniszewo	1970/1986	133	901	0
	Grabowo	1985	205	1 443	0
Damasławek	Damasławek	1975	536	2 971	10
	Mokronosy	1988	101	4 736	113
	Międzylesie	1998	241	793	0
	Kozielsko	1984	109	648	0
	Niemczyn	1974	228	1 025	269
Mieścisko	Miłosławice	1992	469	2 662	0
	Popowo Kościelne	-/1995	874,3	1 992	225
	Gołaszewo	-/1995	70	548	0
	Żabiczyn	-/ 2003	90	733	0
Skoki	Pawłowo Skockie	1984	888	941	0
	Roszkowo	1985	1 056	699	0
	Roszkówko	1999	1 820	5 381	0
	Jabłkowo	1982	263	722	0
Wapno	Stołężyn	1992	450	320	12
Wągrowiec	Łukowo	1994	408,6	612	
	Kobylec	1979	417,9	1 680 w tym okresowo 280	
	Żelice	1984	568	943	
	Łekno	1983	741,6	1 898	
	Ochodza	1977	158,6	537	
	Pawłowo Żońskie	1982	342	914	
	Kaliszany	1980	336,6	553	
	Rudnicze	1990	462,8	1 267	

Źródło: Opracowanie Wydziału Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Wągrowcu.

Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnie ścieków

Ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania odprowadzanych do wód powierzchniowych lub do ziemi w roku 2002 (wg WUS w Poznaniu ogółem w Powiecie Wągrowieckim wyniosło – 1193 dam³, w tym:

- oczyszczane:
 - Ø mechaniczne – 5 dam³
 - Ø chemiczne – 31 dam³
 - Ø biologiczne – 318 dam³
 - Ø z podwyższonym usuwaniem biogenów – 784 dam³
- nieoczyszczane:
 - Ø odprowadzane z zakładów przemysłowych – 10 dam³
 - Ø odprowadzane siecią kanalizacyjną – 45 dam³.

Tabela W. 10. Stopień skanalizowania Powiatu Wągrowieckiego

GMINA	Stopień skanalizowania (%)	Istniejąca sieć kanalizacyjna (m)
Wągrowiec Miasto	93,5 %	114 900
Gołańcz	62,8 %	9 900
Damaszewek	52,8 %	rurociąg tłoczny – 7 515 przykanaliki śr. – 160 – 111282 kolektor grawitacyjny – śr. 200 – 19 322
Skoki	49,8 %	• grawitacyjna - 14 717 m • ciśnieniowa - 15 138 m • podciśnieniowa – 5 765 m
Mieścisko	39,6 %	18 600
Wapno	60,0 %	21 000
Wągrowiec		2 860

Źródło: Opracowanie Wydziału Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Wągrowcu.

Sieć kanalizacyjna jest w stanie dobrym. W gminie Skoki wykonana jest z rur z PCV i PEHD. Z terenów nieskanalizowanych ścieki dowożone są do punktów zlewu ścieków. Stopień skanalizowania w poszczególnych gminach waha się on od 39,6 do 95 %.

Tabela W. 11 Oczyszczalnie ścieków w Powiecie Wągrowieckim

Gmina	Miejscowość / zakład /	Rok oddania/ modernizacji	Typ oczyszczalni	Przepustowość		Liczba mieszkańców podłączonych
				Rzeczywista (m ³ /d)	Q max (m ³ /d)	
Wągrowiec Miasto	Oczyszczalnia Ścieków w Wągrowcu	1996/2002	mechaniczno- biologiczna	3 420	6 500	23 000
Gołańcz	„ATA” - 670 w Gołańczy	1992/2001	mechaniczno- biologiczna	670	809	3 052
	Oczyszczalnia Smogulec	1999	mechaniczno- biologiczna	65	84,5	400
Damaszewek	Gminna oczyszczalnia ścieków w Damaszewku	2001	mechaniczno- biologiczna	142	341	3 039

Mieścisko	Oczyszczalnia ścieków w Mieścisku	1997	mechaniczno-biologiczna	145	240	1 924
	Oczyszczalnia ścieków w Popowie Kościelnym	2002	mechaniczno-biologiczna	22	194	453
Skoki	Oczyszczalnia ścieków w Rejowcu właściciel „NAFTOBAZY”	1989/1998	mechaniczno-biologiczna	400	400	3 477
	Oczyszczalnia ścieków w Antoniewie	1989/2002	mechaniczno-biologiczna	53	53	513
Wapno	Gminna Oczyszczalnia ścieków w Wapnie	1992	mechaniczno-biologiczna	62	62	193
Wągrowiec	Potulice	brak danych	mechaniczno-biologiczna	12	60	Około 300
	Wiatrowo – oczyszczalnia osiedlowa	1979		212	212	brak danych
	Żelice – oczyszczalnia przyszkolna	brak danych	Typ EP-4		10	brak danych
	Rąbczyn – oczyszczalnia przyszkolna	brak danych	Typ MOS-12		5	brak danych

Źródło: Opracowanie Wydziału Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Wągrowcu.

Oczyszczalnia w **Wągrowcu (miasto)** jest oczyszczalnią biologiczno-mechaniczną. W skład urządzeń mechanicznych znajdujących się na oczyszczalni wchodzi: krata mechaniczna gęsta schodkowa, piaskownik poziomy i osadnik wstępny. Biologiczne oczyszczanie odbywa się w rektorze biologicznym zaopatrzonym w komory nityfikacyjne A i B oraz komorę do denitryfikacji. Ponadto na oczyszczalni znajduje się komora osadu czynnego, osadnik wtórny oraz kanał odpływowy.

W gminie **Gołańcz** są 2 oczyszczalnie ścieków - Gołańcz ATA (670m³/d) i Smogulce- ELA -5- (65 m³/d). Ścieki są dowożone z okolicznych wsi . Znaczna część ścieków trafia razem ze ściekami zwierzęcymi na pola uprawne. Oczyszczalnia ścieków Gołańcz składa się z reaktora biologicznego ATA-670 z komorami, 2 osadników wtórnych, komory pomiarowej, stacji odwadniania i dmuchaw, składowiska worków, poletek osadowych, budynku socjalnego. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków w oczyszczalni Gołańcz jest rów o długości 950m wpadający do Strugi Gołanieckiej.

W oczyszczalni ścieków w **Smogulcu** jest punkt zlewny ścieków dowożonych z kratą ręczną, zbiornik retencyjno-uśredniający o średnicy 3m i poj. czynnej 13 m³, płyta ociekowa, przepompownia ścieków surowych o średnicy 2 m z kratą koszową, ciąg technologiczny ELA - 5: komora niedotleniona, komora tlenowa, 2 osadniki wtórne, stacja dmuchaw, instalacja dozowania PIX-u, filtr piaskowo-roślinny, zbiornik nadawy, urządzenia do odwadniania osadu typu DRAIMAD, składowisko worków z osadem. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków (Smogulec) jest rzeka Kcynka (Kcyninka) w km 7+320.

Gminna oczyszczalnia ścieków w **Damasławku** jest mechaniczno-biologiczna. Oczyszczanie ścieków następuje z chemicznym usuwaniem związków biogenych wg technologii ATA z możliwością wsparcia procesu flokulantem żelazawym PIX.

Oczyszczalnia ścieków w **Mieścisku** została wybudowana w roku 1997. Ciąg technologiczny oczyszczalni przeznaczony jest do oczyszczania ścieków komunalnych doprowadzanych do oczyszczalni za pośrednictwem systemów kanalizacji sanitarnej oraz dowożonych taborem asenizacyjnym z pobliskich miejscowości. Oczyszczalnia może przyjąć max. 240m³/dobę ścieków. Podstawowym procesem oczyszczania ścieków jest biologiczne ich oczyszczanie przez reaktor PAH 150/100 produkcji Z.U.T. „AGH” Poznań. Ciąg technologiczny składa się z przepompowni ścieków surowych, punktu zlewny ścieków dowożonych, zbiornika retencyjno- uśredniający ścieków dowożonych o pojemności 50m³, reaktora biologicznego z wydzielonymi strefami: tlenową i beztlenową - niedotlenioną, osadnika wtórnego, komory stabilizacji tlenowej, stacji dmuchaw, stacji mechanicznego odwadniania osadu typu DRAIMAD, poletka ociekowego worków z osadem nadmiernym, punktu pomiarowego ścieków surowych, pomieszczenia sterowni. Zastosowana technologia oczyszczania ścieków oparta jest na procesach filtracji, sedymentacji oraz biologicznego oczyszczania ścieków i biologicznej defosfatacji oraz denitryfikacji, zapewniając efektywność działania oczyszczalni w zakresie usuwania zanieczyszczeń, w tym związków azotu i fosforu. W przypadku bardzo dużych ilości fosforu w ściekach surowych, jego usuwanie może być wsparte przez uruchomienie chemicznego usuwania fosforu, przy użyciu ustalonych ilości PIX-u . Do tego celu służy instalacja PIX produkcji Z.U.T. „AGH” Poznań.

Oczyszczalnia ścieków w **Popowie Kościelnym** posiada ciąg technologiczny taki sam jak oczyszczalni w Mieścisku i przeznaczony jest do oczyszczania ścieków sanitarnych doprowadzanych do oczyszczalni za pośrednictwem kolektora kanalizacyjnego oraz dowożonych taborem asenizacyjnym z pobliskich miejscowości. Na oczyszczalni w Popowie Kościelnym ścieki dowożone zrzucane są do zbiornika retencyjno – uśredniającego poprzez punkt kontrolno – pomiarowy, w którego, skład wchodzi zasuw elektro–mechaniczna i przepływomierz elektromagnetyczny.

Gminna oczyszczalnia ścieków w **Skokach** zbiera ścieki z miejscowości Skoki i Lechlin oraz przyjmuje nieczystości płynne dowożone taborem asenizacyjnym. Jest oczyszczalnią mechaniczno-biologiczną z komorą nityfikacji i denitryfikacji. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rz. Mała Wełna.

Oczyszczalnia ścieków w **Rejowcu** zlokalizowana jest w Zakładzie Magazynowania Paliw nr 4 NAFTOBAZY Sp. z o.o. Zasięgiem swym obejmuje Pawłowo Skockie, Stawiany oraz teren zakładu. Ścieki oczyszczone odprowadzane są do stawu retencyjnego, a następnie do rzeki Małej Wełny za pośrednictwem rowu melioracyjnego. Ścieki dopływające oczyszczane są w dwóch ciągach technologicznych, z których jeden obejmuje ścieki przemysłowo-deszczowe, natomiast drugi- bytowo-gospodarcze. Po oczyszczeniu ścieki mieszają się w zbiorniku retencyjnym i następnie odprowadzane są do zbiornika. Oczyszczalnia spełnia parametry zawarte w operacie wodno-prawnym.

Oczyszczalnia ścieków w **Antoniewie** zlokalizowana jest w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym. Urządzenia w oczyszczalni to osadnik wstępny, zbiornik retencyjny, kontenerowa oczyszczalnia ścieków ELIOT- 100, linia wytrącania fosforu, złożo trzcinowo-korzeniowe, poletka

osadowe. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest Jezioro Antoniewo. Stan techniczny obiektów zły. Pozwolenie wodnoprawne jest wydane do 31.12. 2003 roku.

We wsi **Rakojady** (gmina Skoki) znajduje się oczyszczalnia typu KOS-50. W chwili obecnej oczyszczalnia nie pracuje, ścieki przepływają przez nią bez oczyszczania i odprowadzane są do odbiornika przez rów melioracyjny.

Oczyszczalnia ścieków w **Wapnie** zbiera ścieki z terenu miejscowości systemem kanalizacji do piaskownika pionowego. Następnie ścieki przepływają do przepompowni ścieków surowych, gdzie znajduje się krata koszowa ręczna, a z stamtąd płyną do komory denitryfikacji. Przepływają dalej na trzy komory napowietrzania i grawitacyjnie wpływają na trzy osadniki wtórne, gdzie osad jest oddzielany od wody czystej. Osady ściekowe usuwane są na poletka osadowe lub odwadniane w stacji „Drajmad”. Osady wykorzystywane są do rekultywacji terenu wokół oczyszczalni ścieków a w przyszłości będą wykorzystywane rolniczo. Oczyszczalnia posiada płytę kompostową do przeróbki osadu.

Oczyszczalnia ścieków w **Potulicach** pracuje w oparciu o metodę osadu czynnego, tj. wykorzystując jedynie napowietrzanie ścieków. W skład ciągu technologicznego wchodzi: kratka płaska, kompostownik skratek, przepompownia ścieków surowych, moduł technologiczny typu OSA-1, komora tlenowa, 3 osadniki wtórne, 4 komory fermentacyjne osadu nadmiernego. Osad z komór fermentacyjnych wywożony jest do oczyszczalni w Wągrowcu, z kratki na składowisko odpadów. Ścieki oczyszczone odprowadzane są rurociągiem PVC do rzeki Ciemnicy.

Podsumowując należy stwierdzić, że pomimo licznych w powiecie oczyszczalni ścieków skanalizowanie nie nadąża za zwodociągowaniem.

Gospodarka odpadami

Na terenie powiatu działają 4 składowiska odpadów komunalnych. Na przełomie lat 2002/2003 zaprzestano eksploatacji trzech składowisk, które nie spełniały wymogów ustawowych.

Oprócz w/w. składowisk na terenie powiatu istnieje (jeszcze 15 składowisk, część z nich została zrehabilitowana (Dąbrowa, Nowa Wieś, Pawłowo Żońskie, Przysieczyn, Ochodza, Wielka, Wągrowiec, Rąbczyn, Jabłkowo, Sieńsko – w trakcie likwidacji).

Pozostałe wymagają rekultywacji (Popowo Kościelne, Jaworówko, Rejowiec, Łukowo, Rgielsko). Likwidacja składowisk w Gminie Wągrowiec prowadzona jest poprzez wywiezienie odpadów na nowe składowisko w Nowe – Toniszewo – Kopaszyn, a tereny są zalesiane.

Tabela W. 12. Zestawienie funkcjonujących składowisk na podstawie danych z powiatu, gmin i WIOS Poznań

gmina	miejsowość	Ilość kwater	całkowita poj. m ³	pozostała pojemność m ³	nagromadzona il. odpadów w 2002 Mg*	Przewid. data zamknięcia
Damasławek	Niemczyn	1	45 600	36 480	1260	2016
Gołańcz	Smogulec	1	35 700	28560	537,5	po 2015
Wapno	Aleksandrowo	1	35 000	7 000	257	2006
Wągrowiec	Nowe Toniszewo Kopaszyn	1	160 000	120 000	ok. 10 000	2015 –I kw.

* ilości pochodzą z raportu WIOS 2003

Źródło: Opracowanie Wydziału Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Wągrowcu.

Pierwsze trzy składowiska mają zasięg lokalny i nie przyjmują odpadów spoza gmin, w których się znajdują. Obiekt w Nowe-Toniszewo-Kopaszyn jest międzygminnym składowiskiem i przyjmuje odpady z czterech gmin (Miasto i Gmina Wągrowiec, Skoki oraz Mieleszyn z sąsiedniego powiatu). Składowisko w Nowe-Toniszewo-Kopaszyn posiada jako jedyne kompletne wyposażenie. Wszystkie składowiska posiadają sieć piezometrów pozwalającą na monitoring stanu wód podziemnych i ewentualnych zanieczyszczeń. Trzy składowiska posiadają systemy gromadzenia odcieków (Nowe-Toniszewo-Kopaszyn, Smogulec, Niemczyn), które później są unieszkodliwiane na oczyszczalniach ścieków lub częściowo wykorzystywane do zraszania złoża odpadów. Składowisko w Gminie Wapno po zamknięciu w wyniku późniejszej rekultywacji musi być zabezpieczone przed przenikaniem wód opadowych w głąb złoża. Działanie to ograniczy oddziaływanie na wody podziemne. Składowiska znajdujące się na terenie Powiatu Wągrowieckiego leżą poza obszarem występowania głównych zbiorników wód podziemnych, które objęte są szczególną ochroną.

Na terenie powiatu nie znajdują się wysypiska przyjmujące odpady niebezpieczne. Eliminuje to potencjalne źródło zagrożeń dla środowiska, ale jednocześnie stwarza barierę dla rozwoju części działalności gospodarczych, w których proces technologiczny wiąże się z użyciem tego rodzaju substancji.

Selektywna zbiórka odpadów w Powiecie Wągrowieckim w poszczególnych gminach jest zaawansowana w różnym stopniu, ale wszystkie gminy już ją wprowadziły.

Najwcześniej wprowadzono selektywną zbiórkę szkła. Na dzisiaj selektywna zbiórka jest prowadzona w całym powiecie, a w niektórych gminach nawet przez kilka podmiotów.

Tabela W. 13. Wyniki zbiórki selektywnej odpadów w poszczególnych gminach powiatu w roku 2002

gmina	zbierane surowce							
	szkło		tworzywa sztuczne		metale		makulatura	
	Mg	kg / M	Mg	kg / M	Mg	kg / M	Mg	kg / M
Damasławek	65	11,2						
Gołańcz	bd.							
Mieścisko	60	10,0						
Skoki	55	6,4						
Wapno	27,5	8,4					1,7	0,5
Gmina Wągrowiec	75	6,5	0,15		0,75	0,06		
Miasto Wągrowiec	60,4	2,5	17,24	0,7			105,6	4,3

Źródło: Opracowanie Wydziału ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Wągrowcu.

Jak widać w tym zestawieniu, w gminach zbiera się rocznie około 450 Mg surowców wtórnych, w tym głównie szkła (342 Mg) i makulatury (107 Mg).

Słabe efekty zbiórki w niektórych gminach można tłumaczyć tym, że wprowadzono ją dopiero niedawno, brakuje spójnych i kompleksowych akcji informacyjno-edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców. Ilości powyższych odpadów z roku na rok są większe, czemu towarzyszy wzrost ilości pojemników do selektywnej zbiórki i zaangażowanie społeczności lokalnej.

Na terenie Powiatu Wągrowieckiego zbiórka odpadów komunalnych jest głównie prowadzona przez dwie firmy: RETHMANN Sanitech sp. z o.o. z Wągrowca i Altvater z Piły. Pozostałe firmy prowadzą działalność na terenie jednej gminy.

System komunikacji

Dominującą rolę w przewozach pasażerskich i towarowych na terenie powiatu odgrywa transport drogowy. Kolej jest w chwili obecnej przewoźnikiem drugorzędnym.

Transport szynowy

Na terenie Powiatu Wągrowieckiego przewozy kolejowe obsługuje Wielkopolski Zakład Przewozów Regionalnych w Poznaniu. Przewozy te mają charakter regionalny, służą głównie do przemieszczania osób do pracy, szkół i na uczelnie.

Obecnie przewozy regionalne są ograniczone z uwagi na wysokie koszty utrzymania i remontów linii kolejowych jak również z powodu niskiej frekwencji podróżnych. W celu utrzymania lokalnych linii kolejowych zamierzenia kierownictwa kolei skierowane są na wyrównanie warunków działalności poprzez uzyskanie dotacji od władz samorządowych. Jak wiadomo transport jest ważnym czynnikiem rozwoju społeczno-gospodarczego każdego regionu i również transport szynowy jako bardziej przyjazny środowisku powinien być utrzymany a nawet wspierany jego dalszy rozwój.

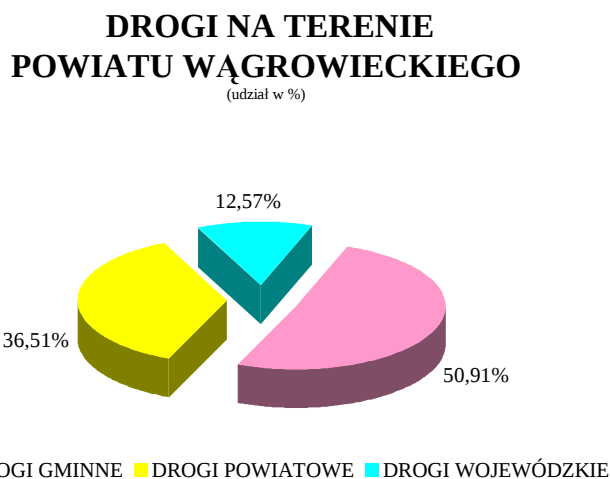
Duże zapotrzebowanie występuje na przewozy pasażerskie Wągrowiec - Poznań. Szczególne zapotrzebowanie występuje na szybkie połączenie kolejowe, które ma największe szanse realizacji poprzez Rogoźno. Reaktywacja przewozów pasażerskich na tej trasie wymaga remontu linii kolejowej na odcinku Wągrowiec – Rogoźno o długości ok. 17 km.

Transport drogowy

Na terenie naszego powiatu odbywa się transport drogowy dzięki sieci dróg zarządzanych przez większość szczebli administracji, wobec czego posiadamy drogi:

- wojewódzkie,
- powiatowe,
- gminne.

Rysunek W. 4. Drogi na terenie Powiatu Wągrowieckiego

Źródło: Opracowanie Powiatowego Zarządu Dróg w Wągrowcu.

Drogami wojewódzkimi przebiegającymi przez teren Powiatu Wągrowieckiego są:

• nr 190 Krajenka – Gniezno	- 34,429 km
• nr 191 Chodzież – Lipa	- 1,623 km
• nr 193 Chodzież – Gołańcz	- 7,341 km
• nr 194 Wyrzysk – Morakowo	- 23,109 km
• nr 196 Poznań – Murowana Goślina – Wągrowiec	- 23,472 km

- nr 197 Sławica – Kiszkowo – Gniezno - 7,746 km
- nr 241 (Tuchola)gr. woj. – Wągrowiec – Rogoźno - 27,411 km
- nr 251 Kaliska – Inowrocław - 19,649 km

Z czego najważniejszymi dla strategii Powiatu Wągrowieckiego są drogi wojewódzkie:

- nr 196 Poznań – Murowana Goślina – Wągrowiec,
- nr 241 (Tuchola) gr. woj. – Wągrowiec – Rogoźno,
- nr 251 Kaliska - Inowrocław

które to drogi nr 196 i 241 pozwolą na swobodny transport osób i towarów w kierunku Poznania, Bydgoszczy jak również dojazd poprzez Rogoźno do drogi krajowej nr 11 Kołobrzeg – Poznań – Bytom oraz droga wojewódzka nr 251 w kierunku Żnina, która stanowi niezbędne połączenie z drogą krajową nr 5 Świecie – Bydgoszcz – Gniezno – Poznań – Wrocław.

Powyższe drogi wojewódzkie naszego regionu wymagają przebudowy, co pozwoli na zwiększenie przepustowości i dostępności tych dróg jak również wzmocni je z uwagi na przenoszenie coraz większych obciążeń od zwiększającego się sukcesywnie ruchu pojazdów.

Ważnymi również drogami dla Powiatu Wągrowieckiego są drogi powiatowe. Do zarządzania tymi drogami powołany jest Powiatowy Zarząd Dróg, który obejmuje swą działalnością 7 gmin wchodzących w skład Powiatu Wągrowieckiego.

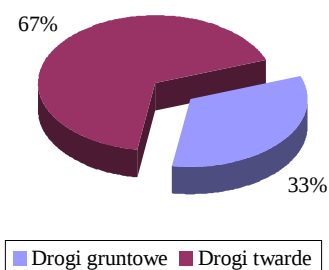
Łączna długość dróg powiatowych wynosi 420 km, z czego blisko 1/3 przebiega przez miasto i gminę Wągrowiec. Na terenie powiatu występuje 65 dróg o kategorii powiatowej posiadających numerację odpowiednio dla gmin: Wągrowiec, Gołańcz, Damasławek, i Wapna od nr 29 454 do nr 29490 a dla gmin Skoki i Mieścisko od nr 32303 do nr 32362.

Wśród dróg powiatowych dominują zdecydowanie drogi o nawierzchni twardej stanowiące 84,6% pozostałe 15,4% to drogi gruntowe. Najwięcej dróg powiatowych o nawierzchni twardej posiada gmina Wągrowiec, bo aż 25,7% a najmniej gmina Wapno 4,8%. Natomiast gmina Skoki dysponuje największym udziałem dróg powiatowych gruntowych, bo aż 6,6%.

(Tabela W.14.)

Rysunek W. 5. Udział procentowy dróg o różnych nawierzchniach w Powiecie Wągrowieckim

Udział procentowy dróg o różnych nawierzchniach w powiecie wągrowieckim

Źródło: Opracowanie Powiatowego Zarządu Dróg w Wągrowcu.

DROGI WEDŁUG WŁASNOŚCI
Powiat Wągrowiecki (Województwo Wielkopolskie)

Tabela W .14

Gmina	DROGI GMINNE			DROGI POWIATOWE			DROGI WOJEWÓDZKIE		
	Długość - km */			Długość - km */			Długość - km */		
	Ogółem	w tym dróg o nawierzchni		Ogółem	w tym dróg o nawierzchni		Ogółem	w tym dróg o nawierzchni	
		twardej	gruntowej		twardej	gruntowej		twardej	gruntowej
1	2	3	4	2	3	4	10	11	12
1. Damasławek	60,2	36,7	23,5	56,8	50,4	6,4	11,8	11,8	0,0
2. Gołańcz	70,0	48,0	22,0	49,6	43,5	6,1	41,9	41,9	0,0
3. Mieścisko	94,5	44,6	50,0	71,6	61,7	9,9	12,1	12,1	0,0
4. Skoki	133,0	31,5	101,5	85,6	58,0	27,6	20,9	20,9	0,0
5. Wapno	60,4	44,0	16,4	24,3	20,2	4,1	0,0	0,0	0,0
6. Wągrowiec	134,7	45,3	89,4	115,3	108,1	7,2	58,1	58,1	0,0
7. Ulice w m.Wągrowiec	33,4	21,8	11,6	17,2	13,8	3,4	0,0	0,0	0,0
RAZEM POWIAT	586,2	271,9	314,4	420,4	355,7	64,7	144,8	144,8	0,0
udział w %	100,0	46,4	53,6	100,0	84,6	15,4	100,0	100,0	0,0

Dane: Obwód Drogowy w Wągrowcu - Zarządu Dróg Wojewódzkich w Gnieźnie,
Powiatowy Zarząd Dróg w Wągrowcu,
Urzędy Gmin,
Urząd Miejski w Wągrowcu.

UWAGA !

*/ długość - km z dokładnością do jednego miejsca po przecinku

Generalnie sieć dróg powiatowych przebiega poza terenami miejskimi z wyjątkiem ulic w miejscowościach: Wągrowiec, Gołańcz, Skoki, Damasławek, Wapno i Mieścisko.

Z dróg powiatowych na terenie Powiatu Wągrowieckiego dla prawidłowej obsługi mieszkańców szczególnie duże znaczenie mają drogi:

- nr 29471 (Głogowiniec)gr.pow. – Damasławek,
- nr 29489 Damasławek – gr.pow.(Janowiec Wlkp.),
- nr 29466 Gołańcz – Brzezno Stare,
- nr 29436 (Budzyń) gr. pow. – Wągrowiec,
- nr 29483 Wągrowiec – Rąbczyn (gr. gminy)
- nr 32362 (Rąbczyn) gr. gminy – gr.pow.(Janowiec Wlkp.),
- nr 32308 Roszkowo – Mieścisko
- nr 32 306 Skoki – gr. pow. (Rybno Wielkie)

Z wyżej wymienionych dróg jedynie na drogę nr 29 466 Gołańcz – Brzezno Stare powiatowi wągrowieckiemu udało się pozyskać środki unijne z Funduszu SAPARD, na dofinansowanie w 2004 r planowanej inwestycji, która polega na przebudowie dwóch odcinków tej drogi o łącznej długości 4,691 km, co pozwoli poprawić parametry techniczne i zwiększyć bezpieczeństwo ruchu drogowego.

Z uwagi, że pozostała część wymienionych dróg powiatowych jest w bardzo złym stanie technicznym, Powiat Wągrowiecki nadal poszukuje środków na współfinansowanie inwestycji przebudowy kolejnych ważnych dróg dla powiatu, ponieważ wymagają one wzmocnienia ze względu na przenoszenie coraz większych obciążeń oraz wzmożony ruch pojazdów.

Drogi te powinny być traktowane priorytetowo w zakresie utrzymania, poprawy stanu technicznego oraz warunków i bezpieczeństwa jazdy.

Natomiast sieć dróg gminnych w Powiecie Wągrowieckim wynosi 586,2 km, z czego 271,9 km posiada nawierzchnię twardą, stanowiąc niecałe 50% ogółu tych dróg. Drogi gminne to głównie drogi gruntowe, stąd zachodzi pilna konieczność ich przebudowy, co pozwoli doprowadzić je do właściwego stanu technicznego i użytkowego przypisanego drogom klasy L.

Mając na uwadze powyższe, można stwierdzić, że Powiat Wągrowiecki posiada wystarczającą ilość połączeń komunikacyjnych stanowiących podstawę rozwoju regionu, lecz jednak ich zły stan techniczny okazał się olbrzymią barierą dla rozwoju wielu inicjatyw społeczno-gospodarczych naszego regionu.

Zaspokojenie potrzeb w zakresie energetyki

Zmiany klimatu, kwaśne deszcze, dziura ozonowa, degradacja chemiczna gleb jest wynikiem działalności człowieka na środowisko. Emisja do atmosfery gazów: dwutlenku węgla, dwutlenku siarki, tlenków działania zmierzające do zmniejszenia energochłonnych procesów azotu jest głównym problemem ekologicznym. Źródłem tych gazów jest spalanie paliw, głównie dla celów

energetycznych. Należy podejmować zmianę struktury zużywanych paliw a także wzrost produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz bezemisyjnych. W Polsce głównym źródłem energii cieplnej jest węgiel kamienny. Problemy te charakterystyczne są także dla Powiatu Wągrowieckiego. W Powiecie Wągrowieckim nie ma obiektów lub urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej przy wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii, a jedynie mieszkańcy miasta Wągrowca korzystają w 81 % z gazu sieciowego o długości 56,9 km. Pozostałe tereny nie posiadają sieci gazowej.

Tabela W. 15. Struktura gospodarki cieplnej według źródeł energii [%]¹

Gmina	Źródła konwencjonalne				Źródła odnawialne
	Węgiel kamienny	Węgiel brunatny	Gaz	Olej opałowy	
Wągrowiec Miasto	16,0 %	-	81,0 %	3,0 %	-
Mieścisko	98,5 %	-	-	1,5 %	-
Wapno	98,7 %	-	-	1,3 %	-

Źródło: Opracowanie Wydziału ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Wągrowcu.

Największy problem emisji zanieczyszczeń z procesów spalania jest w sektorze komunalno – bytowym, gdzie głównie ze względu na wysokie ceny oleju opałowego i brak dostępności w wielu gminach do sieci gazowych używany jest jako paliwo węgiel kamienny. W sezonie grzewczym następuje wzrost emisji pyłowo – gazowej na terenach zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej niepodłączonej do ogólnych systemów ciepłowniczych.

Na terenie powiatu dominują indywidualne kotłownie opalane węglem. Występują także kotłownie opalane olejem opałowym, gazem propan-butan i gazem ziemnym. Jak widać coraz częściej modernizuje się kotłownie na olejowe. Również coraz bardziej popularna staje się termomodernizacja budynków.

4.2. Stan dziedzictwa kulturowego

Odwiedzając Powiat Wągrowiecki warto poznać zabytki, których nasz region posiada wiele i zapoznać się z ich historią.

Powiat Wągrowiecki leży na przecięciu Szlaku Piastowskiego ze Szlakiem Cysterskim. Szlak Cysterski przebiega przez Wągrowiec, Tarnowo Pałuckie i Łekno. Początki Wągrowca związane są z ekspansją terytorialną cystersów sprowadzonych ok. 1142 roku z Altenbergu do Łekna. W roku 1319 opat Gotszalk kupuje od Sędziwoja z Zarembów obszar ziemi w rozlewiskach Warty i Nielby. Na tym obszarze zaczynają pojawiać się budowle cystersów. Rozbudowująca się osada Wągrowiec, już w roku 1381 posiadała młyn, tamę i kościół parafialny. Wówczas także po raz pierwszy pojawiają się wzmianki o Wągrowcu jako mieście.

¹ Ankieta do opracowania Programu Ochrony Środowiska

Ważniejsze zabytki:

- Kościół Farny pw. św. Jakuba w Wągrowcu, wzmiankowany już w 1381 roku. Budowa obecnie znajdującej się tu świątyni rozpoczęła się na początku XVI w. Jest to przykład późnogotyckiej architektury murowanej z cegły w układzie polskim ze szczytami wczesnorenansowymi,
- Kościół i klasztor pocysterski w Wągrowcu – pierwotna zabudowa powstała zapewne w latach 1383 – 96. Jednak pożar w 1747 roku zniszczył prawie całkowicie kościół i klasztor, które odbudowano w 2 połowie XVIII w. Rekonstrukcja objęła najpierw klasztor, a dopiero potem kościół. Po raz drugi ogień strawił zabudowania w 1945 roku, ale już w latach 1946 – 62 rozpoczęła się ich odbudowa. Zarówno kościół parafialny p. w. Wniebowzięcia NMP i św. Piotra i Pawła, jak i klasztor to dzieła późnobarokowe. Świątynia jest murowana, otynkowana, wzniesiona na rzucie prostokąta,
- „Opatówka” – dawna siedziba opatów cysterskich, aktualnie mieści się tu Muzeum Regionalne w Wągrowcu,
- ponad 6 – metrowy grobowiec Franciszka Łakińskiego (1767 – 1845) w Łaziskach – rotmistrza wojsk napoleońskich, wzniesiony w kształcie piramidy,
- Kościół p.w. św. Mikołaja w Tarnowie Pałuckim – przeprowadzone badania wykazały, że wzniesiono go w ostatniej ćwierci XIV w. Wieża oraz więźba dachowa postawione zostały w 1639 roku. Świątynia położona na wzgórzu, w pobliżu Jeziora Rgielskiego. Jest to budynek drewniany o zrębowej konstrukcji i niezwykle bogatej ornamentyce,
- wykopaliska archeologiczne w Tarnowie Pałuckim – odkryto tam fundamenty klasztoru cysterskiego z połowy XII w.,
- Kościół drewniany w Potulicach zbudowany w 1728 roku, a ufundowany przez sędziego kcyńskiego Aleksandra Samuela Biegańskiego,
- wiatrak typu holenderskiego w Bracholinie z 2 połowy XIX w., murowany z cegły na wysokiej podmurówce kamiennej. Cechuje go drewniana kopulasta głowica kryta papą,
- Kościół p.w. św. Stanisława Kostki bpa. w Damasławku, zbudowany w 1923 roku z rokokowym ołtarzem głównym, a także z balustradą również z fragmentami w stylu rokokowym,
- zespół pałacowo-parkowy w Kołybkach wzniesiony w 1882 roku,
- zamek gotycki Pałuków Gołanieckich z połowy XIV w. w Gołanicy,
- kościół pobernardyński p.w. NMP w Gołanicy, zbudowany zapewne w XV/XVI w. W latach 1695 – 1700 dzięki staraniom Marcina Smoguleckiego – początkowo zamierzano go przebudować, jednak ostatecznie dokonano również jego rozbudowy,
- drewniany kościół Zwiastowania NMP w Popowie Kościelnym, odbudowany w 1730 roku,
- pałac z 2 połowy XIX w. w Żabiczynie,

- drewniany kościół św. Anny w Podlesiu Kościelnym z 1712 roku, wystawiony przez stolnika poznańskiego Jana Rydzyńskiego,
- Kościół św. Michała z lat 1875 – 76 wraz z plebanią z ok. 1880 roku i kapliczką z 1845 roku w Mieścisku,
- eklektyczny dwór z ok. 1870 roku w Skokach, obecnie dom plenerowo-wypoczynkowy poznańskiej Akademii Sztuk Pięknych,
- kościół poewangelicki p.w. św. Piotra i Pawła z lat 1855 – 56 w Skokach,
- kościół drewniany z 1754 roku p.w. św. Archaniola w Jabłkowie,
- kościół drewniany z lat 1780 – 82 p.w. Wszystkich Świętych w Raczkowie,
- zespół dworski w stylu klasycystycznym z ok. 1799 roku w Srebrnej Górze, obecnie przekształcony w Dom Pomocy Społecznej i park krajobrazowy.

Identyfikacja problemów

- **niedostateczne doposażone składowiska odpadów komunalnych**
- **słabe skanalizowanie terenów wiejskich**
- **brak sieci gazowych na terenach wiejskich**
- **brak urządzeń służących do wytwarzania energii elektrycznej przy wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii,**
- **zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych**
- **brak drogi krajowej – tj. osi rozwoju gospodarczego regionu**
- **niski poziom bezpieczeństwa użytkowników dróg wojewódzkich i powiatowych spowodowany złą jakością nawierzchni ulic (jezdni i chodników), małą ilością parkingów**
- **utrudnione warunki komunikacyjne spowodowane niskim wskaźnikiem utwardzonych dróg gminnych**
- **zbyt mała dostępność komunikacyjna powiatu**
- **brak planów zagospodarowania przestrzennego gmin**

5. Gospodarka

Wpływ na kondycję gospodarki w Powiecie Wągrowieckim oraz jej perspektywy rozwoju ma szereg czynników: wewnętrznych, ale przede wszystkim zewnętrznych, jednakowych dla całego kraju. Na to, bowiem, co dla firm najistotniejsze, czyli system podatków oraz ubezpieczeń społecznych, samorządy lokalne nie mają żadnego wpływu. Ulgi w podatkach lokalnych dla znakomitej większości firm nie mają natomiast większego znaczenia. Choć oczywiście są branże i przedsiębiorstwa, w których lokalne podatki mają swoją wagę. Tym niemniej ulgi podatkowe są stosowane na terenie całego kraju – we wszystkich gminach i o jakimś istotnym konkurowaniu w tym zakresie trudno mówić. Pomimo tego każda gmina Powiatu Wągrowieckiego prowadzi tutaj odpowiednią, swoją własną, politykę i takie ulgi, zgodne z tą polityką, stosuje.

Na rozwój i funkcjonowanie gospodarki wpływ mają między innymi następujące uwarunkowania w powiecie:

- Dostępność i niezawodność funkcjonowania infrastruktury technicznej, w szczególności dostępność komunikacyjna powiatu,
- Wolne tereny i obiekty inwestycyjne, koszty ich pozyskania i wysokość podatków od nieruchomości,
- Rynek pracy – jego struktura wg poziomu wykształcenia i poziomu kwalifikacji zawodowych,
- Wielkość i struktura popytu na lokalnym rynku zbytu, uwarunkowana siłą nabywczą lokalnego społeczeństwa,
- Klimat przedsiębiorczości sprzyjający rozwojowi działalności gospodarczej, tworzony przez władze samorządowe i lokalną administrację,
- Funkcjonowanie instytucji otoczenia biznesu (banki, fundusze pożyczkowe, poręczeniowe, ośrodki wspierania przedsiębiorczości, biura rachunkowe, instytucje ubezpieczeniowe, biura doradztwa podatkowego, finansowego i prawnego),
- Stan bezpieczeństwa publicznego, warunki zamieszkania, nauki i spędzania wolnego czasu.

Na terenie Powiatu Wągrowieckiego funkcjonuje obecnie prawie 6 tysięcy podmiotów gospodarczych. Z tego znakomitą większość, stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Aby lepiej zorientować się w stanie gospodarki i zachodzących w niej zmianach w przeanalizujemy dane dotyczące podmiotów gospodarczych wg następującego klucza: formy własności, struktura branżowa oraz wielkość zatrudnienia na przykładzie lat 2001 i 2003.

Tabela W. 16. Podmioty gospodarki w rejestrze KRUPGN-REGON 2001 r. (dane GUS)

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze KRUPGN-REGON 2001 r. (dane GUS)										
Wyszczególnienie	Ogółem	Sektor publiczny			Sektor prywatny					
		Ogółem	w tym		Ogółem	w tym				
			Przedsiębiorstwa państwowe	Spółki handlowe		Osoby fizyczne prowadzące działalność	Spółki cywilne	Spółki handlowe	spółdzielnie	fundacje
Powiat wągrowiecki	5660	180	9	6	5480	4820	335	102	51	-
m. Wągrowiec	2804	99	8	5	2705	2362	210	66	17	-
m-w Gołańcz	567	17	-	1	550	479	32	6	9	-
m-w Skoki	676	19	-	-	657	576	38	9	5	-
w.Damasławek	394	13	-	-	381	341	16	6	4	-
w. Mieścisko	370	11	1	-	359	316	18	3	4	-
w. Wapno	218	8	-	-	210	189	7	2	3	-
w. Wągrowiec	631	13	-	-	618	557	14	10	9	-

Źródło: Opracowano na podstawie danych z GUS-u.

Tabela W.17. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze KRUPGN-REGON 2003 r.

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze KRUPGN-REGON 2003 r. (dane GUS)										
wyszczególnienie	Ogółem	Sektor publiczny			Sektor prywatny					
		Ogółem	w tym		Ogółem	w tym				
			Przedsiębiorstwa państwowe	Spółki handlowe		Osoby fizyczne prowadzące działalność	Spółki cywilne	Spółki handlowe	spółdzielnie	fundacje
Powiat wągrowiecki	5996	187	7	180	5809	5119	314	325	50	-
m. Wągrowiec	2882	105	6	99	2777	2416	189	154	18	-
m-w Gołańcz	610	18	-	18	592	519	30	34	9	-
m-w Skoki	723	19	-	19	704	615	41	43	4	-
w.Damasławek	419	13	-	13	406	366	15	21	4	-
w. Mieścisko	414	10	1	9	404	360	19	21	4	-
w. Wapno	232	10	-	10	222	199	7	13	3	-
w. Wągrowiec	716	12	-	12	704	644	13	39	8	-

Źródło: Opracowano na podstawie danych z GUS-u.

Poszczególne gminy Powiatu Wągrowieckiego są dość zróżnicowane pod względem ilości podmiotów gospodarczych. Jest to związane z ilością podmiotów gospodarczych oraz z wielkością tych gmin, w szczególności z potencjałem ludnościowym. W Powiecie Wągrowieckim w 2001 r. znajdowało się 5660 podmiotów gospodarki narodowej. Z tego w mieście Wągrowcu – 2804, co stanowiło ok. 50% ogółu. W gminie Skoki – 676, co stanowiło ok. 11,9% wszystkich firm. Najmniej podmiotów gospodarczych zanotowano w Wapnie – najmniejszej gminie Powiatu Wągrowieckiego. Było tam 218 podmiotów, co stanowiło ok. 3,9% ogólnej liczby.

Najwięcej było firm stanowiących faktycznie osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 4820, co stanowiło ok. 85,2% wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Spółek cywilnych było 335, co stanowiło ok. 5,9% ogółu, a spółek handlowych 102, czyli ok. 1,8% podmiotów.

W 2003 roku było w Powiecie Wągrowieckim **5996 podmiotów gospodarki narodowej**. Nastąpił, zatem wzrost o 336 podmiotów, czyli o 5,9% w stosunku do poprzedniego badanego okresu. Rozmieszczenie podmiotów w poszczególnych gminach było podobne jak w 2001 roku. Najwięcej w mieście Wągrowcu – 2882 podmiotów (wzrost o 78 w stosunku do poprzedniego okresu), co dawało ok. 48,1% ogólnej liczby. Na drugim miejscu uplasowała się ponownie gmina Skoki z ilością 723 podmiotów (wzrost o 56), co stanowi ok. 12,1% ogółu podmiotów. Najmniej podmiotów zanotowano w gminie Wapno – 232 (wzrost o 14), co dawało 3,9% ogólnej liczby.

Osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą było 5119 – wzrost o 299, co stanowiło ok. 85,4% ogólnej liczby podmiotów. Spółek cywilnych odnotowano 314 (spadek o 21) – 5,2% ogółu. Spółek handlowych – 325 (wzrost o 223), co stanowiło ok. 5,4% ogółu.

Tabela W.18. Podmioty gospodarki narodowej wg sekcji PKD w 2001 r. (dane GUS):

Gmina	Rolnictwo, Łowiectwo i Leśnictwo	Ryba- ctwo	Górni- ctwo	Prze- twór- stwo prze- my- słow e	Wytwarza- nie i zaopatry- wanie w energię elekt., gaz, wodę	Budo- wni- ctwo	Handel hurtowy i detaliczny ; naprawa pojazdów samochod- owych, motocykli oraz artykułów użytku osobiste- go i domowe- go	Hote- le i re- staura- cje	Transport, gospodar-ka magazyno-wa i łączność	Pośre- dni- ctwo finan- sowe	Obsługa nierucho- mości, wynajem i usługi związane z prowadze- niem działalno- ści gospodar- czej	Admini- stracja publicz- na i obrona narodo- wa; obo- wiązko- we ubezpie- czenia społe- czne i powsze- chne ubezpie- czenie zdrowo- tne	Edu- kacja	Ochro- na zdro- wia i pomoc społe- czna	Działal- ność usłu- gowa komunal- na, społeczna i indywidual- na, pozo- stała	Gospo- dar-stwa domo- we zatrud- niają-ce praco- wnik-ów
m. Wągrowiec	75	2	1	384	3	369	954	73	176	101	295	19	32	153	163	4
w. Damasławek	78			48		36	122	9	22	6	28	6	7	13	19	
m. Gołańcz	27		1	43		22	123	11	24	8	22	4	12	17	14	
w. Gołańcz	101			19		14	65	2	8	2	8	2	4	1	12	1
w. Mieścisko	20			52		57	113	6	19	11	42	8	5	10	27	
m. Skoki	11	1		60		82	131	14	31	12	35	2	4	15	24	
w. Skoki	50	1		31		39	61	3	18	5	11	7	10	1	17	
w. Wapno	53			33		12	51		18	2	14	4	2	9	20	
w. Wągrowiec	126	1	3	94		63	163	14	38	17	37	10	13	18	34	
Powiat	541	5	5	764	3	694	1783	132	354	164	492	62	89	237	330	5
															Suma całkowita	5660

Tabela W.19. Podmioty gospodarki narodowej wg sekcji PKD w 2003r. (dane GUS):

Gmina	Rolnictwo, Łowiectwo i Leśnictwo	Ryba- ctwo	Górni- ctwo	Prze- twór- stwo prze- my- sło-we	Wytwarz- anie i zaopatry- wanie w energię elekt., gaz, wodę	Budo- wni- ctwo	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobiste- go i domowe- go	Hotele i restauracje	Trans-port, gospo- darka ma- gazy-nowa i łą-czność	Pośre- dni- ctwo finan- sowe	Obsługa nieruch- omości, wynajem i usługi związane z prowadze- niem działal- ności gospod- ar-czej	Admini- stracja publi- czna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpie- czenia społeczne i powszechne ubezpie- czenie zdrowo- tne	Edu- kacja	Ochro- na zdro- wia i pomo- c społeczna	Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidual- na, pozosta- ła	Gospo- dar- stwa domo- we zatrud- niające praco- wników
m. Wągrowiec	94	2	1	367	3	366	950	80	165	103	348	18	45	155	181	4
w. Damasławek	79			49		38	129	10	23	8	33	5	9	13	23	
m. Gołańcz	29		1	41		22	136	11	25	9	29	3	14	19	17	
w. Gołańcz	103			22		11	69	2	8	7	11	3	4	1	12	1
w. Mieścisko	25			53		65	133	6	21	12	50	7	6	9	27	
m. Skoki	12	1		61	1	85	146	19	34	14	41	2	6	16	28	
w. Skoki	30	1		35		40	69	3	23	4	14	6	10	1	21	
w. Wapno	52			35		12	57	1	19	2	18	4	4	11	17	
w. Wągrowiec	124	1	3	101		73	187	14	39	19	74	10	15	19	37	
Powiat	548	5	5	764	4	712	1876	146	357	178	618	58	113	244	363	5
															Suma całkowita	5996

Najwięcej przedsiębiorstw w 2001 roku odnotowano w sekcji Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego – 1783. Stanowiło to ok. 32% wszystkich podmiotów gospodarki narodowej w powiecie wągrowieckim. Drugie miejsce zajął sektor Przetwórstwo przemysłowe – 764 przedsiębiorstwa, co stanowiło ok. 13.5% ogółu. Na trzecim miejscu uplasowało się Budownictwo z 694 firmami, czyli ok. 12,3% wszystkich podmiotów.

Na pierwszym miejscu pod względem ilości firm znalazło się miasto Wągrowiec z odpowiednio: 954, 384 i 369 firmami w wyżej wymienionych sekcjach.. Gmina Skoki odpowiednio – 192, 91 i 121 firm w wymienionych sekcjach. Gmina Gołańcz – 188, 62 oraz 36 podmiotów. Natomiast Gmina Wągrowiec posiadała 163, 94 i 63 przedsiębiorstwa w tych sekcjach.

W 2003 roku trzy największe sekcje stanowiły znowu Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego, Przetwórstwo przemysłowe oraz Budownictwo. W pierwszej z tych sekcji było zarejestrowanych 1876 firm, czyli ok. 31,3% całości. Dynamika wzrostu wyniosła 93 firmy w stosunku do poprzedniego okresu. Druga sekcja liczyła 764 firmy (ten sam poziom), stanowiło to ok. 12,7% ogólnej liczby. Trzecia sekcja z liczbą 712 (wzrost o 18 firm) przedsiębiorstw stanowiła ok. 11,9% całości.

Miasto Wągrowiec posiadało 950 (o 4 mniej niż w 2001 r.) firm w pierwszym z wymienionych sektorów, 367 (spadek o 17) i 366 (spadek o 3) w drugim i trzecim. Gmina Skoki odpowiednio: 215 (wzrost o 23), 96 (wzrost o 5) oraz 125 (wzrost o 4) przedsiębiorstw. Gmina Gołańcz posiadała w odpowiednich sekcjach: 205 (wzrost o 17), 63 (wzrost o 4) oraz 33 (spadek o 3) podmioty gospodarcze. Gmina Wągrowiec posiadała: 187 (wzrost o 24), 101 (wzrost o 7) oraz 73 (wzrost o 10) przedsiębiorstw w tych sekcjach.

W mieście Wągrowcu nastąpił za wymieniony okres niewielki spadek ilości podmiotów we wszystkich podstawowych sekcjach, natomiast pozostałe gminy w analogicznym okresie notowały ich wzrost.

Tabela W. 20. Podmioty gospodarki narodowej wg wielkości zatrudnienia w 2001 r. (dane GUS)

Gmina	zatr. (0-9)	zatr. (10-49)	zatr. (50-249)	zatr. >= 250
m. Wągrowiec	2658	107	37	2
w. Damasławek	376	15	3	
m. Gołańcz	307	18	3	
w. Gołańcz	233	6		
w. Mieścisko	356	12	2	
m. Skoki	406	13	3	
w. Skoki	247	5	2	
w. Wapno	208	7	3	
w. Wągrowiec	601	27	3	
Powiat	5392	210	56	2
Suma całk.				5660

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z GUSu.

Tabela W. 21. Podmioty gospodarki narodowej wg wielkości zatrudnienia w 2003 r. (dane GUS)

Gmina	zatr. (0-9)	zatr. (10-49)	zatr. (50-249)	zatr. >= 250
m. Wągrowiec	2729	115	36	2
w. Damasławek	401	15	3	
m. Gołańcz	335	18	3	
w. Gołańcz	248	6		
w. Mieścisko	403	10	1	
m. Skoki	446	17	3	
w. Skoki	251	4	2	
w. Wapno	218	13	1	
w. Wągrowiec	687	26	3	
Powiat	5718	224	52	2
Suma całk.				5996

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z GUS-u.

W 2001 roku w Powiecie Wągrowieckim znajdowało się 5392 podmiotów gospodarki narodowej zatrudniających do 9 pracowników. Stanowiło to ok. 95,3% wszystkich podmiotów w tym okresie. 210 podmiotów zatrudniało od 10 do 49 pracowników, co dawało ok. 3,7% ogólnej liczby. W powiecie było również 56 podmiotów zatrudniających od 50 do 249 pracowników, czyli ok. 1% całości. W tym okresie były też 2 podmioty zatrudniające ponad 250 pracowników.

W 2001 roku w mieście Wągrowcu lokowało się 2658 podmiotów zatrudniających do 9 osób, stanowiło to ok. 49,3% wszystkich tego typu podmiotów w powiecie.

W 2003 roku najbardziej dynamiczny przyrost nastąpił w przedziale podmiotów zatrudniających do 9 osób. Było ich wtedy 5718, co stanowiło ok. 95,4% wszystkich podmiotów gospodarki narodowej za ten rok.. Dynamika wzrostu w stosunku do poprzedniego badanego okresu wyniosła ok. 5,8% (326 podmiotów). Podmiotów zatrudniających od 10 do 49 osób było 224 (wzrost o 14), co dawało ok. 3,7% ogólnej liczby podmiotów. W przedziale od 50 do 249 zatrudnionych lokowały się 52 (spadek o 4) podmioty w powiecie – 0,9% ogółu podmiotów. W tym okresie działały też 2 podmioty zatrudniające ponad 250 osób.

W mieście Wągrowcu lokowało się 2729 podmiotów zatrudniających do 9 osób, co stanowiło ok. 47,8% wszystkich takich podmiotów w całym powiecie. Reszta przypadł na pozostałe gminy powiatu.

Jak widać z powyższych danych wzrost ilości podmiotów gospodarki narodowej w powiecie wągrowieckim dokonuje się zasadniczo wskutek zwiększania ilości podmiotów zatrudniających do 9 pracowników. Nieco większą dynamikę wzrostu dla tej grupy, w odniesieniu do badanych okresów, daje się zauważyć w gminach poza miastem Wągrowcem.

6. Sfera społeczna

6. 1. Struktura demograficzna i społeczna

Ludność Powiatu Wągrowieckiego (wg stanu na dzień 31.12.2002 r.) liczyła 67.147 mieszkańców, co stanowiło 4,99 % ogólnej liczby mieszkańców Województwa Wielkopolskiego.

Podstawowe informacje o ludności gmin powiatu przedstawiono w tabeli.

Tabela W. 22. Struktura demograficzna ludności wg gmin i pki na stan 31.12.2002 r.

Wyszczególnienie	Ludność ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Powiat Wągrowiecki	67.147	33.137	34.010
Miasto Wągrowiec	24.401	11.767	12.634
Miasto i Gmina Gołańcz	8.507	4.224	4.283
Miasto i Gmina Skoki	8.514	4.230	4.284
Gmina Damasławek	5.515	2.690	2.825
Gmina Mieścisko	5.841	2.965	2.876
Gmina Wapno	3.138	1.550	1.588
Gmina Wągrowiec	11.231	5.711	5.520

Źródło: Urząd Statystyczny w Poznaniu oddział w Pile.

Województwo Wielkopolskie obejmuje obszar 29,8 tys. km,² to jest 9,5 % powierzchni kraju. Jako województwo zajmuje 2 miejsce pod względem powierzchni i 3 pod względem liczby ludności.

Gęstość zaludnienia w Województwie Wielkopolskim wynosi 112,5 osób/km², i jest niższa od średniej krajowej, a wskaźnik dla Powiatu Wągrowieckiego z kolei jest znacznie niższy od średniej wojewódzkiej i wynosi 64,5 osób/km².

Struktura płci w Województwie Wielkopolskim jest podobna do struktury krajowej - 51,4 % stanowią kobiety, a 48,6% mężczyźni.

Struktura wieku mieszkańców Powiatu Wągrowieckiego wyrażona w podziale na grupy wiekowe: przedprodukcyjną, produkcyjną, poprodukcyjną jest obecnie korzystna, co obrazuje poniższa tabela:

Tabela W. 22. Struktura demograficzna ludności wg kryterium: wiek przedprodukcyjny, produkcyjny, poprodukcyjny (na dzień 31.12.2002 r.)

Wyszczególnienie	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Ludność w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym
Powiat Wągrowiecki	17.703	40.892	8.552
Miasto Wągrowiec	5.737	15.497	3.167
Miasto i Gmina Gołańcz	2.477	4.970	1.060
Miasto i Gmina Skoki	2.375	5.070	1.069
Gmina Damasławek	1.443	3.306	766
Gmina Mieścisko	1.602	3.530	709
Gmina Wapno	836	1.822	480
Gmina Wągrowiec	3.233	6.697	1.301

Źródło: Urząd Statystyczny w Poznaniu oddział w Pile.

Według danych z 2002r. w wieku przedprodukcyjnym znajdowało się 26,36%, ogółu mieszkańców powiatu, w wieku produkcyjnym - 60,90%, a w wieku poprodukcyjnym - 12,74%. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadły 43 osoby w wieku nieprodukcyjnym.

Strukturę wieku mieszkańców powiatu wągrowieckiego według danych z końca 2002r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela W. 23. Struktura mieszkańców powiatu wągrowieckiego wg grup wiekowych w 2002 r.

Ludność 2002r.			
10 letnia grupa wiekowa	Mężczyzna	Kobieta	Ogółem powiat
0-14	7069	6793	13862
15-19	3322	3175	6497
20-29	5476	5106	10582
30-39	4268	4227	8495
40-49	5363	5098	10461
50-59	3802	3839	7641
60-64	1057	1286	2343
65l. i więcej	2780	4486	7266
ogółem	33137	34010	67147

Źródło: Urząd Statystyczny w Poznaniu oddział w Pile.

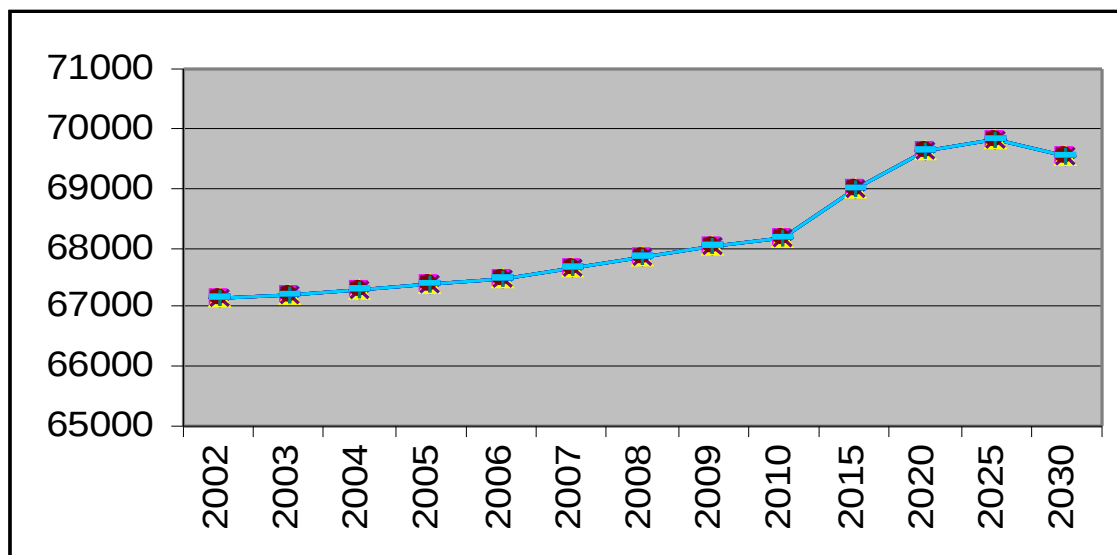
Struktury wieku mieszkańców powiatu oddają trendy typowe dla rozwoju ludnościowego całego kraju. Bardzo małą liczebność stanowi grupa ludności urodzonej w okresie II wojny światowej. Bardzo liczne jest pokolenie z przełomu lat 40-tych i 50-tych. Niewielki niż odzwierciedla grupa pokolenia z II połowy lat 60-tych i początku lat 70-tych, a wysoki wyż stanowi grupa z lat 80-tych.

Mała liczebnie jest grupa młodzieży urodzonej w I-szej połowie lat 90-tych, która jest efektem zmniejszającej się liczby zawartych małżeństw, zmiany modelu rodziny, trudnej sytuacji na rynku pracy, kryzysem mieszkaniowym.

Poniższa tabela przedstawia wzrost ludności do 2030 roku.

65

Rysunek W. 6. Liczba mieszkańców Powiatu Wągrowieckiego w latach 2003 – 2030 oraz prognoza ludności do 2030

Źródło: Opracowanie PCPR w Wągrowcu.

Prognoza Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Poznaniu zakłada wzrost ludności, bowiem w 2030 roku na terenie Powiatu Wągrowieckiego zamieszkiwać będzie 69.512 osób. Szczegółowe informacje obrazuje poniższa tabela:

Tabela W. 24. Liczba mieszkańców powiatu w poszczególnych latach

Lata	Liczba mieszkańców powiatu
2002	67147
2003	67221
2004	67297
2005	67383
2006	67491
2007	67662
2008	67853
2009	68001
2010	68149
2015	68998
2020	69647
2025	69822
2030	69512

Źródło: Opracowanie PCPR w Wągrowcu.

Porównując poziom wykształcenia ludności na terenie Powiatu Wągrowieckiego ze średnimi wskaźnikami w tej dziedzinie dla całego obszaru Polski można zauważyć kilka znaczących różnic: udział ludności z wykształceniem wyższym na terenie Powiatu Wągrowieckiego (5,6%) jest zdecydowanie niższy niż średnia dla całego kraju (11,6%). Udział ludności z wykształceniem podstawowym, który na terenie powiatu wynosi 2,8% jest znacząco niższy od średniej dla całego kraju, który wynosi 17,6%.

Tabela W. 25. Poziom wykształcenia mieszkańców (stan na 20.05.2002r. dane dotyczące ludności w wieku 13 lat i więcej)

Powiat/gminy	ogółem	wyższe	policealne	Średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadniczo zawodowe	Podstawowe
Powiat wągrowiecki	55.297	3.106 5,61 %	10.321 18,66 %	3.665 6,62 %	16.851 30,47 %	19.778 35,76 %	1.576 2,85 %
Miasto Wągrowiec	20.750	1.855	4854	2.179	5.627	5630	425
M-G Gołańcz	6.902	251	1287	259	2032	2888	185
M-G Skoki	6961	324	966	269	2257	2913	232
Gmina Damasławek	4064	167	840	212	1608	1628	149
Gmina Mieścisko	4698	159	688	197	1602	1876	176
Gmina Wapno	2597	62	380	177	790	1804	104
Gmina Wągrowiec	8965	288	1306	372	295	3759	305

Źródło: Urząd Statystyczny w Poznaniu.

Z powyższych informacji wynika, że w Powiecie Wągrowieckim dominuje ludność z wykształceniem zasadniczym zawodowym (5,76%), na drugim miejscu ludność z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (30,47%), na trzecim miejscu ludność z wykształceniem policealnym (18,66%).

6.2. Rynek pracy, bezrobocie

W końcu 2003 roku liczba bezrobotnych wynosiła 6782 osoby, w stosunku do 2002 roku zmniejszyła się o 178 osób, tj. o 2,6 %.

Stopa bezrobocia dla powiatu na koniec 2003 roku wynosiła 25,6 % i zmniejszyła się o 0,4 punktu procentowego w stosunku do roku 2002. Powiat Wągrowiecki był powiatem o najwyższej stopie bezrobocia / po powiecie złotowskim – 26,3 % /, w województwie wielkopolskim.

Najniższa stopa bezrobocia w województwie występowała w powiatach: poznańskim – 7,9 %, kępińskim – 11,7 %, grodzkim – 12,1 %.

W województwie stopa bezrobocia zmalała w stosunku do 2002 roku o 0,1 punktu procentowego i wynosiła 16,0 %. Taki odsetek bezrobocia w stosunku do ludności czynnej zawodowo plasował Województwo Wielkopolskie na czwartym miejscu wśród województw o najniższym bezrobociu / po mazowieckim – 15,1 %, małopolskim – 16,0 %, podlaskim – 17,0 %/.

W kraju stopa bezrobocia na koniec grudnia 2003 roku wynosiła – 18,0 %, w porównaniu do grudnia 2002 roku spadła o 0,1 punktu procentowego i wynosiła 18,1 %.

Ogólna liczba bezrobotnych w Powiecie Wągrowieckim zmniejszyła się z 6960 w 2002 roku do 6782 zarejestrowanych bezrobotnych w 2003 roku. Największy spadek liczby bezrobotnych wystąpił w:

- gminie Mieścisko - 7,0 %
- mieście Wągrowcu - 5,6 %

Wzrost liczby bezrobotnych nastąpił w:

- mieście i gminie Skoki - 9,0 %
- gminie Wapno - 1,8 %

Wśród ogółu bezrobotnych 53,2 % stanowiły kobiety /3609/. Odsetek bezrobotnych mężczyzn wynosił tym samym 46,8 %, osiągając liczbę 3173. Największy odsetek bezrobotnych kobiet odnotowano w gminie Wapno – 58,1 % i w mieście Wągrowiec – 55,4 %. W jednej gminie odnotowano przewagę mężczyzn – miasto i gmina Skoki – 49,0 % stanowiły kobiety. W 2002 roku odsetek bezrobotnych kobiet w powiecie wynosił – 51,8 %.

W 2003 roku napływ bezrobotnych wynosił 5482 osoby, natomiast odpływ 5660. Zaobserwować można coroczny wzrost liczby nowo zarejestrowanych i wyłączonych z ewidencji. Najważniejszą przyczyną wyłączeń z ewidencji było podjęcie pracy – 3010 osób /53,2 % odpływu/. Częstym powodem skreślenia z rejestru był fakt niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy – 1560 /27,6 % odpływu/. Zwiększona rejestracja spowodowana była niewątpliwie wejściem na

rynek pracy roczników wyżu demograficznego, a także ponowną rejestracją w urzędach pracy. Odpływ uzasadnia stosunkowo duża liczba ofert pracy zgłoszonych w PUP /1328/, która jednak maleje z roku na rok, a także spora liczba podjęć pracy przez osoby bezrobotne /3010/. Część bezrobotnych podjęła pracę bez pośrednictwa urzędu pracy. Istotne znaczenie mają także podjęcia prac sezonowych, które gwarantują zatrudnienie, niestety krótkotrwałe, wiążące się z ponowną rejestracją w urzędzie.

Najliczniejszą grupą wiekową wśród bezrobotnych były osoby w wieku od 18 do 24 lat – stanowiły one 29,9 % ogółu bezrobotnych. Kolejną grupą były osoby pomiędzy 25 a 34 rokiem życia, których udział w grupie bezrobotnych wynosił – 27,3 %. Najmniej liczna była grupa wiekowa osób powyżej 55 lat – ich udział w grupie bezrobotnych wynosił 2,1 %.

Liczba bezrobotnej młodzieży wynosiła w 2003 roku 2026 osób. Jednak udział młodzieży w populacji bezrobotnych zmniejszył się z 31,6 % w 2002 roku do 29,9 % w roku 2003.

W końcu grudnia 2003 roku 4,3 % ogółu bezrobotnych stanowili absolwenci /303 osoby/. W porównaniu z analogicznym okresem 2002 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów była mniejsza o 8 osób. Zwiększył się minimalnie odsetek absolwentów w liczbie bezrobotnych, który w grudniu 2002 roku wynosił 4,2 %. Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia absolwentów, w porównaniu z grudniem 2002 rokiem zmniejszył się o 0,9 % odsetek bezrobotnych z wykształceniem wyższym. Udział absolwentów z wykształceniem średnim też nieznacznie się zmniejszył. Zwiększył się natomiast udział absolwentów szkół zawodowych. Inaczej sytuacja wyglądała w województwie:

Tabela W. 26. Porównanie liczby bezrobotnych absolwentów w powiecie i województwie.

wykształcenie	udział absolw. w wojew. 31.12.02	udział absol. w powiecie 31.12.02	udział absol. w wojew. 31.12.03	udział absol. w powiecie 31.12.03
wyższe	14,5 %	10,5 %	16,4 %	9,6 %
policealne i średnie zawodowe	35,8 %	32,2 %	31,6 %	23,4 %
średnie ogólnokształcące	9,6 %	13,9 %	13,1 %	10,9 %
zasadnicze zawodowe	36,7 %	56,1 %	38,9 %	43,4 %
pozostałe	2,2 %	0	1,2 %	0

Źródło: Opracowanie Powiatowego Urzędu Pracy w Wągrowcu.

Od 200 roku następuje zmniejszenie liczby zarejestrowanych absolwentów i ich udziału w populacji bezrobotnych. Kandydaci są silniej zmotywowani do podjęcia pracy, mają mniejsze wymagania i nie są nastawieni tak roszczeniowo jak wcześniejsze roczniki. Program aktywizacji zawodowej „Pierwsza Praca” w istotny sposób przyczynia się do poprawy sytuacji młodych ludzi na rynku pracy. W drugiej połowie 2003 roku program został częściowo rozszerzony na długotrwale bezrobotnych do 24 roku życia, dotychczas niepracujących.

Poważne trudności na rynku pracy, związane zarówno ze znalezieniem pracy, jak i z utrzymaniem zatrudnienia, mają osoby niepełnosprawne. Z danych wynika, że w 2003 roku

zarejestrowanych było 116 niepełnosprawnych osób bezrobotnych oraz 41 niepełnosprawnych osób poszukujących pracy (tj. uprawnionych do świadczeń rentowych). Największą liczbę osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy stanowiły osoby posiadające dawną grupę III inwalidzką – 77,3 % ogółu osób niepełnosprawnych. Z II grupą inwalidzką było – 18,0 % osób niepełnosprawnych, natomiast z dawną I grupą tylko 4,7 %.

Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy zauważyć można, że największy odsetek stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 39,3 % i podstawowym – 34,7 %. Najniższy odsetek – bo tylko 2,7 % - stanowiły osoby niepełnosprawne z wyższym wykształceniem.

Liczba ofert pracy dla osób niepełnosprawnych od 2000 roku znacznie zmalała. I tak w 1990 roku – 147 ofert pracy, w 2000 roku – 57, w 2001 roku – 31, w 2002 roku – 46, w 2003 roku – 48.

Co do struktury przestrzennej bezrobocia w Powiecie Wągrowieckim w 2003 roku liczba bezrobotnych mieszkających na wsi wynosiła 3640 osób, co stanowiło – 53,7 % ogółu bezrobotnych. Odsetek ten odpowiada ogólnej strukturze mieszkańców powiatu, w której mieszkańcy wsi stanowią 53,1 %. Kobiety stanowiły – 52,3 % bezrobotnych mieszkających na wsi, a pobierający zasiłek – 19,6 %.

Należy także wspomnieć o zjawisku „bezrobocia ukrytego” obejmującego osoby, które nie posiadały nigdy bądź utraciły źródło zarobkowania i pozostają w rodzinnych gospodarstwach jako pomocnicy nie uzyskując statusu bezrobotnego.

Z analizy struktury bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy wynika, że największy odsetek wśród bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne. W 2003 roku odsetek ten wynosił – 52,9 % (spadek w porównaniu do roku poprzedniego o 0,5 pkt proc.), w województwie wielkopolskim – 49,9 % (wzrost o 2 pkt proc.). W porównaniu do 2002 roku okres oczekiwania na pracę ulega zmniejszeniu. Osoby długotrwale bezrobotne w 2002 roku w powiecie stanowiły – 53,4 %, w województwie – 47,9 %.

W końcu grudnia 2003 roku w powiecie do pobierania zasiłku uprawnionych było 19,7 % ogółu bezrobotnych, w województwie – 17,4 %. W 2002 roku liczba zasiłkobiorców wynosiła – 21,4 % w powiecie, natomiast w województwie – 18,5 %. Nastąpił, więc wyraźny spadek liczby osób uprawnionych do pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Jest to efekt coraz częściej stosowanych tzw. alternatywnych form zatrudnienia, przynoszących dochód, ale – z powodu nieopłacania obowiązkowych składek – niedających uprawnień do świadczeń z tytułu bezrobocia. Powodem są także ostre kryteria nabywania tych świadczeń oraz trudna sytuacja gospodarcza, w której pracodawcy chętniej zatrudniają na umowach na czas określony, w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Na przestrzeni ostatnich lat polityka zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu koncentrowała się głównie na wypłacaniu zasiłków dla bezrobotnych, podczas gdy dużo bardziej skutecznym sposobem przeciwdziałania bezrobociu jest aktywizacja zawodowa. Jest to w części efektem unormowań prawnych, znacznie zaostrzających warunki przyznawania zasiłku dla

bezrobotnych. Zmniejszenie kosztów wypłacanych zasiłków pozwoliło na przeniesienie części funduszy i tym samym zwiększenie środków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu (przez głównego dysponenta Funduszu Pracy – powiaty nie mają takich możliwości prawnych). Więcej osób kierowano do prac interwencyjnych, robót publicznych, udzielono więcej pożyczek na prowadzenie własnej działalności gospodarczej. Dużą popularnością cieszyły się także szkolenia, staże pracy i umowy absolwenckie.

W 2003 roku w Powiecie Wągrowieckim aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu objęto ogółem 1192 osoby bezrobotne, w 2002 roku – 947 osób bezrobotnych.

Tabela W. 27. Formy aktywizacji mieszkańców powiatu

forma aktywizacji	ilość osób w 2003 r.	ilość osób w 2002 r.	różnica
prace interwencyjne	215	139	+76
roboty publiczne	216	162*	+54
refundacje absolwenckie	71	79	-8
staże absolwenckie	344	223	+121
pożyczki na działalność gos.	23	21	+2
pożyczki na dodatkowe miejsca pracy	39	6	+33
szkolenia	284	251	+33
Program specjalny	0	66	-66
Ogółem	1192	947	+245

* w tym: 38 osób na 7 dniowe roboty publiczne i 63 absolwentów w ramach prac społeczno-użytecznych
 Źródło: Opracowanie Powiatowego Urzędu Pracy w Wągrowcu.

Pracę ogółem w 2003 roku podjęło 3010 osób bezrobotnych, w 2002 roku 3037 osób bezrobotnych. Do zasiłku przedemerytalnego w 2003 roku uprawnionych było 639 osób, natomiast do świadczenia przedemerytalnego 316 osób. W 2002 roku do zasiłku przedemerytalnego uprawnionych było 682 osoby, a do świadczenia tylko 166 osób.

Obecnie przepisy nie przewidują już zasiłków przedemerytalnych, zmieniły się także warunki do uzyskania prawa do świadczenia przedemerytalnego. Od 1 sierpnia 2004 r. świadczenia te przechodzą do ZUS. Jednak osoby spełniające warunki do świadczeń przedemerytalnych, będą najpierw musiały przez 6 miesięcy być zarejestrowane w urzędzie pracy, gdzie będą pobierały zasiłek dla bezrobotnych oraz będą objęte specjalną procedurą aktywizacji. Uregulowania te zostały zapisane w dwóch nowych aktach prawnych: ustawy z dnia 20 kwietnia o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawy z dnia 30 kwietnia o świadczeniach przedemerytalnych.

W 2004 r. Powiatowy Urząd Pracy w Wągrowcu złożył 2 projekty z Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Działania 1.2 i 1.3 Priorytetu 1 SPO RZL – Aktywna polityka rynku pracy oraz integracji zawodowej i społecznej: 1.2 – Perspektywy dla młodzieży – projekt Pt. „Ułatwienie

startu zawodowego bezrobotnej młodzieży z Powiatu Wągrowieckiego.” Czas realizacji: 01.05.2004 – 30.06.2005, koszt projektu ogółem: 815.884 PLN, ilość beneficjentów: 265 osób.

1.3 – Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia – projekt pt. „Powrót na rynek pracy długotrwale bezrobotnych z terenu Powiatu Wągrowieckiego.” Czas realizacji: 01.05.2004 – 30.06.2005, koszt projektu ogółem: 614.180 PLN, ilość beneficjentów: 270 osób.

Poza środkami na działania współfinansowane z EFS, aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu SA realizowane także ze środków krajowych, tj. z Funduszu Pracy. W 2004 r. na wymienione działania przeznaczone jest 3.632.200 PLN. Szacuje się, że w roku 2005 środki finansowe na zadania związane z aktywacją bezrobotnych będą o około 15 % wyższe (wstępne założenia budżetowe). Nie powinny także ulec zmniejszeniu w roku 2006.

Tabela W. 28. Wykaz firm z terenu powiatu wągrowieckiego (zatrudniające, co najmniej 20 osób)

Lp.	Nazwa firmy	Branża	Ilość zatrudnionych
1.	EUROPOL MEBLE S.A. - Wągrowiec	Produkcja mebli tapicerowanych	375
2.	Martyna sp. z o.o.	Produkcja i eksport elementów ogrodowych	248
3.	DHU Katarzyna Przysiek - Wągrowiec	Handel spożywczy	239
4.	JAROMI sp. z o.o. - Wągrowiec	Produkcja mebli	218
5.	HORSTMANN Budowa Urządzeń i Technika Ekologiczna - Wągrowiec	Urządzenia do segregacji odpadów etc.	210
6.	Wielobranżowa Spółdzielnia Inwalidów - Wągrowiec	Branża metalowa	180
7.	PPH ROMEX - Łęgowo	Rzeźnia i ubój zwierząt, sprzedaż wyrobów mięsnych	177
8.	Wągrowieckie Fabryki Mebli - Wągrowiec	Produkcja mebli	125
9.	PW KOMPLEXMŁYN ZPCh - Wągrowiec	Produkcja mąki i przetworów	142
10.	Zakłady Przemysłu Drzewnego ROMA – Gołańcz	Tartak	88
11.	PPH POLMAT - Wągrowiec	Krawiectwo	85
12.	Przedsiębiorstwo Prywatne M. Kilian Cukiernia - Wągrowiec	Cukiernia	80
13.	DRACHPOL J. Górski - Wągrowiec	Produkcja latawców, ozdób ogrodowych, toreb do ratownictwa	80
14.	Meble Dębowe Ludwik Olech - Ochodza	Produkcja mebli dębowych, tartak	76
15.	MYSKAŁ sp. z o.o. - Wągrowiec		70
16.	SERPOL ZPCh - Mieścisko	Produkcja chemii gospodarczej	62
17.	PWP WAGROBUD - Wągrowiec	Budownictwo	59
18.	SKAR – POL - Wągrowiec	Produkcja mebli	51
19.	Piekarnia Cukiernia Zborowscy - Wągrowiec	Piekarnia, cukiernia, wyrób makaronu	50
20.	PPH SPOMIS - Gołańcz	Produkcja pasz	50
21.	Zakład Przemysłu Drzewnego LINDNER - Wągrowiec	Produkcja drzewna (trumny)	49
22.	NELBA s.c. Wągrowiec, Werkowo	Produkcja mech.	47
23.	Przedsiębiorstwo Handlowe AGROMA - Wągrowiec	Sprzedaż sprzętu rolniczego	46

24.	Firma Krawiecka GRACJA - Wągrowiec	Krawiectwo	45
25.	Przedsiębiorstwo Zbożowo-Młynarskie DAMŁYN – Damasławek, Gołańcz		43
26.	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe R. Kuchta - Gołańcz	Produkcja drzewna	42
27.	Hotel Pietrak - Wągrowiec		41
28.	Mechanika Maszyn i Urządzeń Rolniczych J. Pinkowska - Wągrowiec	Produkcja części zamiennych	41
29.	Przedsiębiorstwo Budowlane – Wągrowiec	Budownictwo	39
30.	Ośrodek Rehab. – Wypoczynkowy Wielspin – Wągrowiec		39
31.	Masarnia – Ubojnia BRONEX – Gołańcz		36
32.	Mechanika Maszyn i Urządzeń Roln. T. Pinkowski - Wągrowiec	Produkcja części zamiennych	34
33.	PPHU MEBLE - Wągrowiec	Produkcja mebli	32
34.	Ubojnia i Masarnia E. M. Czaban - Wągrowiec		31
35.	MECAPOL S.A. - Wągrowiec	Produkcja sztucznej skóry	30
36.	Tiger Swiss - Wągrowiec		30
37.	Piekarnia Magdziarz - Wągrowiec		28
38.	ECOR Product – Stęszew, drukarnia Damasławek	Produkcja opakowań	27
39.	Zakład Handlowy Józwiakowscy – Damasławek	Skup żywca i sprzedaż pasz	23

Źródło: Opracowanie Powiatowego Urzędu Pracy w Wągrowcu.

6.3. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym poziom bezpieczeństwa

Opieka zdrowotna

Realizowanie zadań w dziedzinie ochrony zdrowia na terenie Powiatu Wągrowieckiego zawiera się przede wszystkim w działalności: podmiotów podstawowej opieki zdrowotnej, podmiotów ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, stomatologii oraz Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej.

Podstawowa opieka zdrowotna jest częścią systemu ochrony zdrowia, która zapewnia osobom zdrowym i chorym świadczenia zdrowotne w warunkach ambulatoryjnych oraz w miejscu zamieszkania, jak również w środowisku nauczania i wychowania. Świadczenia te realizowane są przez:

- lekarza POZ (11 umów),
- pielęgniarkę środowiskowo-rodzinną (12 umów),
- położną środowisko-rodzinną (8 umów),
- pielęgniarkę środowiskową w środowisku nauczania i wychowania (6 umów),

w oparciu o kompetencje określone dla poszczególnych grup zawodowych i współpracujących ze sobą w ramach zespołu interdyscyplinarnego. Świadczenia z tego zakresu na terenie Powiatu Wągrowieckiego udziela 21 świadczeniodawców.

W Powiecie Wągrowieckim funkcjonuje 21 poradni stomatologicznych w tym tylko 1 dla dzieci i młodzieży. W Wągrowcu działa również gabinet ortodontyczny. Rozmieszczenie poradni stomatologicznych w powiecie przedstawia się następująco – tabela

Tabela W. 29. Rozmieszczenie poradni stomatologicznych w Powiecie Wągrowieckim

L.p.	Miejscowość	Ilość poradni
1.	Wągrowiec	9
2.	Gołańcz	3
3.	Damasławek	2
4.	Mieścisko	2
5.	Skoki	2
6.	Łekno	1
7.	Pawłowo Żońskie	1
8.	Wapno	1
Razem		21

Źródło: Opracowanie Wydziału Spraw Obywatelskich i Zdrowia Starostwa Powiatowego w Wągrowcu.

Ambulatoryjna opieka specjalistyczna obejmuje udzielanie świadczeń w ramach poradni specjalistycznych lub domu chorego przez lekarza specjalistę.

Porada specjalistyczna obejmuje przeprowadzenie badania lekarskiego zakończonego postawieniem diagnozy, zlecenie i zaordynowywanie koniecznych leków, zlecenia na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, skierowania na konsultacje, rehabilitacje. W wyniku postępowania konkursowego z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej na terenie powiatu wągrowieckiego zabezpieczono świadczenia w 22 specjalnościach medycznych, są to:

Tabela W. 30. Ambulatoryjna opieka specjalistyczna w Powiecie Wągrowieckim

Liczba podmiotów	1	2	1	1	1	3	1	1	1	1	1	2	3	1	1	3	7	3	3	4	2	2
specjalistyka	alergologia	chirurgia	chirurgia onkologiczna	chirurgia urazowo-ortopedyczna	choroby płuc	dermatologia z wenerologią	diabetologia	endokrynologia	kardiologia	leczenia uzależnień	logopedia	neurologia	okulistyka	ortodoncja	ortopedia	otolaryngologia	położnictwo i ginekologia	psychiatria	psychologia	rehabilitacja	reumatologia	urologia
Razem 22 specjalności świadczone przez 45 podmiotów																						

Źródło: Opracowanie Wydziału Spraw Obywatelskich i Zdrowia Starostwa Powiatowego w Wągrowcu.

Na uwagę zasługuje fakt, iż we wszystkich poradniach specjalistycznych, z wyjątkiem poradni endokrynologicznej zwiększono liczbę zakontraktowanych świadczeń. Na podstawie przeprowadzonej analizy można stwierdzić, że placówki medyczne z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w obecnie trudnych warunkach funkcjonują dość dobrze. Zwiększona liczba zakontraktowanych usług specjalistycznych nie wpłynie jednak na poprawę dostępności do tych usług przez mieszkańców powiatu. Świadczy o tym wydłużony czas oczekiwania przez pacjentów na przyjęcie do niektórych specjalistów. Wpływ na powyższą sytuację mają zapewne ciągłe reorganizacje w służbie zdrowia oraz permanentny brak środków finansowych na jej funkcjonowanie. Na korzyść tej sytuacji może świadczyć fakt, że jesteśmy jednym z nielicznych powiatów, gdzie podmioty medyczne w zakresie specjalistyki oferują swoim pacjentom tak szeroki zakres świadczeń medycznych.

Powołany dla zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców Szpital Powiatowy jest jednostką 7 oddziałową wchodzącą w skład Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Wągrowcu. Został on zakwalifikowany w pierwszym stopniu referencji. Na terenie szpitala znajduje się izba przyjęć zapewniająca udzielanie świadczeń zgodnych z profilem oddziałów szpitalnych. Do tego działająca diagnostyka laboratoryjna i obrazkowa pracuje w trybie ciągłym.

Tabela W. 31. Rozkład poszczególnych oddziałów przedstawia się następująco:

Lp.	Oddziały szpitalne	Liczba łóżek
1.	Dziecięcy	23
2.	Noworodkowy	22+9 inkubatorów
3.	Położniczo- ginekologiczny	40
4.	Chirurgiczny	42
5.	Wewnętrzny	54
6.	Opieki długoterminowej i paliatywnej	26
7.	Ratunkowy	5
Razem		221

Źródło: Opracowanie Wydziału Spraw Obywatelskich i Zdrowia Starostwa Powiatowego w Wągrowcu.

Szpitalny Oddział Ratunkowy mieści się w budynku głównym szpitala. W tym oddziale udzielona zostaje choremu pierwsza pomoc, a pacjenci szpitalni będą kwalifikowani na leczenie specjalistyczne. Oddział dysponuje nowoczesnymi karetkami:

- o ratunkową typu „R”
- o ratunkową typu „W” szt. 2
- o transportowymi

Świadczy całodobową pomoc przy wypadkach oraz w przypadkach nagłych zachorowań i porodach na terenie powiatu wągrowieckiego. Usługi te świadczone są na miejscu wypadku, bądź też ambulatoryjnie w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym. Współpracuje on z jednostkami

ratowniczo-gaśniczymi Państwowej Straży Pożarnej oraz Komendą Powiatową Policji w Wągrowcu w zakresie zintegrowanego systemu ratownictwa.

Dla pacjentów ambulatoryjnych, na zlecenie lekarza rodzinnego lub prywatnie, szpital świadczy usługi w zakresie badań laboratoryjnych, bakteriologicznych, cytologicznych oraz zabiegów fizykoterapeutycznych.

Placówka zapewnia wysoki poziom świadczeń przez doświadczony zespół lekarzy, pielęgniarek i położnych.

Wychowanie przedszkolne, szkolnictwo

Na terenie Powiatu Wągrowieckiego funkcjonuje 14 przedszkoli, w których uczy się 1005 dzieci. Wykaz przedstawia tabela.

Tabela W. 32. Wykaz przedszkoli w Powiecie Wągrowieckim

Lp.	gmina	placówka	liczba wychowanków
1.	Miasto Wągrowiec	Przedszkole nr 1 w Wągrowcu	79
		Przedszkole nr 2 w Wągrowcu	71
		Przedszkole nr 3 w Wągrowcu	63
		Przedszkole nr 6 w Wągrowcu	94
		Przedszkole nr 7 w Wągrowcu	85
		Przedszkole nr 9 w Wągrowcu	43
2.	Miasto i Gmina Skoki	Przedszkole Samorządowe w Skokach	118
3.	Miasto i Gmina Gołańcz	Przedszkole w Gołańczy	152
4.	Gmina Wągrowiec	Przedszkole w Łeknie	54
		Wiatrowo (filia Łekna)	24
5.	Gmina Mieścisko	Przedszkole w Mieścisku	89
6.	Gmina Damasławek	Przedszkole w Damasławku	85
7.	Gmina Wapno	Przedszkole w Wapnie	48
ŁĄCZNIE			1005

Źródło: Opracowanie Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu, na podstawie danych uzyskanych z urzędów miast i gmin z terenu Powiatu Wągrowieckiego

Ponadto na terenie powiatu funkcjonuje 25 szkół podstawowych oraz 9 gimnazjów, w których uczy się łącznie 9.069 uczniów (rok szkolny 2003/2004). Szczegółowy wykaz w rozbiciu na gminy przedstawiony jest w tabeli.

Tabela W. 33. Wykaz szkół podstawowych i gimnazjów w Powiecie Wągrowieckim

Tabela W. 03. Wykaz szkół podstawowych i gimnazjów w Powiecie Wągrowieckim			
Lp.	gmina	placówka	liczba uczniów
1.	Miasto Wągrowiec	Szkoła podstawowa nr 2 w Wągrowcu	601
		Szkoła Podstawowa nr 3 w Wągrowcu	495
		Szkoła Podstawowa nr 4 w Wągrowcu	854
		Gimnazjum w Mieścisku	1.075
RAZEM			3.025

2.	Miasto i gmina Skoki	Szkoła Podstawowa w Skokach	505	
		Szkoła Podstawowa w Jabłkowie	64	
		Szkoła Podstawowa w Pawłowie Skockim	45	
		Szkoła Podstawowa w Lechlinie	67	
		Szkoła podstawowa w Rejowcu	47	
		Szkoła Podstawowa w Łosińcu	48	
		Gimnazjum w Skokach	458	
		RAZEM		1.234
3.	Miasto i Gmina Gołańcz	Szkoła Podstawowa w Gołańczy	486	
		Szkoła Podstawowa w Panigrodzu	84	
		Szkoła Podstawowa w Smogulcu	119	
		Szkoła Podstawowa w Morakowie	92	
		Gimnazjum w Gołańczy	412	
		RAZEM		1.193
4.	Gmina Wągrowiec	Szkoła Podstawowa w Żelicach	277	
		Szkoła Podstawowa w Łeknie	248	
		Szkoła Podstawowa w Pawłowie Żońskim	109	
		Szkoła Podstawowa nr 1 w Wągrowcu (wychodząca)	29	
		Szkoła Podstawowa w Siennie	109	
		Szkoła Podstawowa w Łaziskach	88	
		Szkoła Podstawowa w Wiatrowcu	61	
		Gimnazjum Gminne w Wągrowcu	360	
		Gimnazjum Gminne w Żelicach	169	
		Gimnazjum Gminne w Rąbczynie	153	
		RAZEM		1.693
		5.	Gmina Mieścisko	Szkoła Podstawowa w Popowie Kościelnym
Szkoła Podstawowa w Mieścisku	432			
Gimnazjum w Mieścisku	266			
RAZEM				811
6.	Gmina Damasławek	Szkoła Podstawowa w Niemczynie	153	
		Szkoła Podstawowa w Damasławku	325	
		Gimnazjum w Damasławku	321	
RAZEM		799		
7.	Gmina Wapno	Szkoła Podstawowa w Wapnie	259	
		Gimnazjum w Wapnie	145	
RAZEM		404		
ŁĄCZNIE		9.069		

Źródło: Opracowanie Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Wągrowcu na podstawie danych uzyskanych z urzędów miast i gmin z terenu Powiatu Wągrowieckiego

Powiat Wągrowiecki jest organem prowadzącym dla następujących szkół i placówek oświatowych:

1. I Liceum Ogólnokształcące w Wągrowcu,
2. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Wągrowcu,
3. Zespół szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Wągrowcu,
4. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Gołańczy,
5. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Wągrowcu,
6. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Antoniewie,
7. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Wągrowcu,
8. Ognisko Pracy Pozaszkolnej w Wągrowcu,
9. Bursa Szkolna nr 1 w Wągrowcu,
10. Liceum Profilowane, Zasadniczej Szkoły Zawodowej i Wieczorowego, Technikum Rolniczego wchodzących w skład Zespołu Szkół Powszechnych w Damasławku.

W roku szkolnym 2003/2004 do powiatowych szkół uczęszczało łącznie 4.581 osób:

Tabela W. 34. Liczba uczniów w powiatowych szkołach w roku szkolnym 2003/2004

Lp.	placówka	liczba uczniów
1.	I Liceum Ogólnokształcące nr 1 w Wągrowcu	643
2.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Wągrowcu	2.073
3.	Zespół szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Wągrowcu	850
4.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Gołańczy	556
5.	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Wągrowcu	104
6.	Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Antoniewie	110
7.	Zespół Szkół Powszechnych w Damasławku	245
RAZEM		4.581

Źródło: Opracowanie Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu, na podstawie danych uzyskanych ze szkół.

Szkoły te sukcesywnie są wyposażane w sprzęt komputerowy, pomoce dydaktyczne, tworzone są pracownie komputerowe, pracownie i sale do nauki języków obcych. Wszystko w celu podnoszenia konkurencyjności naszych szkół oraz, aby uczniowie mieli zapewnione jak najlepsze warunki do zdobywania wiedzy i umiejętności. Jest to dla nas bardzo ważne i stąd też zabiegamy o pozyskiwanie środków finansowych z różnych źródeł, z przeznaczeniem na unowocześnienie bazy szkół, aby w pełni sprostać oczekiwaniom obecnych i przyszłych uczniów i słuchaczy powiatowych szkół.

Przy szkołach działają następujące uczniowskie kluby sportowe:

1. Uczniowski Klub Sportowy „TROPS”, Szkoła Podstawowa w Damasławku,
2. UKS „KSZTELAN” Szkoła Podstawowa w Gołańczy,
3. UKS „BENIAMINEK” Szkoła Podstawowa w Jabłkowie,

4. UKS „SKOCZEK” Szkoła Podstawowa w Skokach,
5. UKS „ORLIKI” MOW w Antoniewie,
6. UKS „ORZEŁ” Szkoła Podstawowa w Smogulcu,
7. UKS „OKRZA” Szkoła Podstawowa w Wapnie,
8. UKS „OLIMPIJCZYK” Gimnazjum Miejskie nr 1 w Wągrowcu,
9. UKS w Żelicach, Gimnazjum nr 2 Gminy Wągrowiec,
10. Szkolno – Młodzieżowy Klub Sportowy przy SP w Lechlinie,
11. UKS „NIEMCZYN” Szkoła Podstawowa w Niemczynie,
12. UKS „JEDYNKA” Gimnazjum nr 1 Gminy Wągrowiec,
13. Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Wągrowcu,
14. UKS „SP – 3” Szkoła Podstawowa nr 3 w Wągrowcu,
15. Szkolno – Młodzieżowy Klub Sportowy „SHOTOKAN” ZSP nr 1
w Wągrowcu,
16. UKS „SKOCZEK” SP w Skokach,
17. UKS „CZWÓRKA” SP nr 4 w Wągrowcu.

Kluby te zrzeszają dzieci i młodzież, którzy chcą podnosić swe umiejętności i zdolności fizyczne. Dzieci i młodzież z klubów biorą udział w zawodach sportowych organizowanych na terenie Powiatu Wągrowieckiego, ale również zdobywają sportowe laury na boiskach, matach i bieżniach innych powiatów.

W chwili obecnej wyposażenie szkół i placówek w pracownie komputerowe, językowe bądź sale językowe przedstawia się w następujący sposób:

Tabela W. 35. Wyposażenie szkół w pracownie komputerowe i językowe

Lp.	placówka	pracownie		sale językowe
		komputerowe	językowe	
1.	I Liceum Ogólnokształcące w Wągrowcu	2	x	5
2.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Wągrowcu	4	3	x
3.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Wągrowcu	3	4	x
4.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Gołębicy	2	x	3
5.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Wągrowcu	1 (sala)	x	x
6.	Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Antoniewie	1	x	x

Źródło: Opracowanie Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu, na podstawie danych uzyskanych ze szkół.

Istotnym elementem edukacji dzieci i młodzieży jest również ich rozwój psycho-fizyczny. W związku z tym kładziony jest znaczny nacisk na unowocześnienie istniejącej i tworzenie nowej bazy sportowej przy powiatowych szkołach i placówkach.

Wszystkie szkoły dysponują boiskami sportowymi m. in. do piłki nożnej, piłki siatkowej, piłki koszykowej oraz bieżniami sportowymi. Ponadto I LO w Wągrowcu oraz ZSP nr 2 w Wągrowcu

są wyposażone w sale gimnastyczne, ZSP nr 1 w Wągrowcu posiada 2 sale gimnastyczne i oddaną do użytku w maju 2004 r. hale sportową. Także MOW w Antoniewie może pochwalić się nowoczesną, funkcjonującą od kilku lat salą sportową. Przy ZSP w Gołańczy rozpoczęto prace związane z budową hali sportowej.

Przy szkołach na terenie Powiatu Wągrowieckiego działają biblioteki szkolne. Ponadto w każdej gminie funkcjonują biblioteki publiczne, które poza swą działalnością związaną z upowszechnianiem czytelnictwa wśród dzieci, młodzieży i dorosłych, stanowią bardzo często ośrodki edukacyjne (gdyż realizują bardzo wiele lekcji bibliotecznych o zróżnicowanej tematyce), a także są pomysłodawcą, organizatorem i realizatorem szeregu przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym, kulturalnym, patriotycznym, itp. przedsięwzięcia te bardzo często swym zasięgiem wykraczają poza granice poszczególnych gmin, a nawet powiatu i zyskują miano imprez regionalnych, wojewódzkich czy ogólnopolskich. Ponadto działa w Wągrowcu Biblioteka Pedagogiczna oraz Powiatowa Biblioteka Publiczna.

Tabela W. 36. Wykaz bibliotek działających w poszczególnych gminach Powiatu Wągrowieckiego

Lp.	Nazwa biblioteki	Liczba voluminów
1.	Miejska Biblioteka Publiczna w Wągrowcu i jej filia	55 277
2.	Biblioteka Publiczna Gminy Damasławek i jej filia	29 796
3.	Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Gołańcz i jej filia	19 668
4.	Biblioteka Publiczna Gminy Wągrowiec i jej filia	38 249
5.	Gminna Biblioteka Publiczna w Mieścieisku	46 840
6.	Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Skoki	30 218
7.	Biblioteka Publiczna Gminy Wapno	14 323

Źródło: Dane z Powiatowej Biblioteki Publicznej w Wągrowcu

Od 1 października 1987 roku w Wągrowcu Muzeum Regionalne. Mieści się ono w zabytkowym budynku z końca XVIII wieku, tzw. „Opatówce” – byłej siedzibie opata cystersów wągrowieckich.

Zbiory muzeum pochodzą w większości z darów od aktualnych i byłych mieszkańców Wągrowca i okolic. Oprócz regionalistów (obiektów dotyczących historii i etnografii regionu trafiło tutaj kilka ciekawych kolekcji. Są to:

- kolekcja monet polskich od końca XV wieku do okresu międzywojennego (ok. 250 obiektów),
- kolekcja medali i monet z wizerunkiem Ojca Świętego Jana Pawła II, bitych w różnych krajach (ok. 120 obiektów),
- etykiety zapalczane z różnych stron świata (ok. 4.500 sztuk),
- muszle z różnych mórz świata (ponad 500 sztuk).

Muzeum zgromadziło także oryginalną, liczącą ok. 280 obiektów kolekcję sztuki ludowej i amatorskiej o tematyce biblijnej, autorstwa współczesnych twórców z całej Polski, w tym grupy

artystów nieprofesjonalnych, uznanych za najciekawszych w kraju. Obejmuje ona prace z zakresu rzeźby w drewnie, malarstwa na szkle, malarstwa sztalugowego i grafiki.

W muzeum można zwiedzać wystawy stałe z zakresu historii i etnografii regionu oraz wymieniane, co 1 – 2 miesiące wystawy czasowe ze zbiorów własnych, wypożyczane z innych instytucji muzealnych i od osób prywatnych. Muzeum zapewnia także przewodnika po pocysterskich zabytkach sakralnych miasta i okolic oraz innych obiektów zabytkowych.

Obok gromadzenia i wystaw muzeum poświęca wiele uwagi popularyzacji postaci ks. Jakuba Wujka z Wągrowca oraz dziejów cysterskiego opactwa łeknieńsko – wągrowieckiego, organizując sesje naukowe i popularno – naukowe oraz przygotowując opracowania i wydawnictwa. Organizuje też lekcje muzealne, pokazy dawnych rzemiosł, konkursy regionalne oraz imprezy plenerowe.

Na terenie powiatu działalność oświatową prowadzi również Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia w Wągrowcu. Jest ona jedyną szkołą artystyczną w powiecie. Na niej spoczywa, więc obowiązek tworzenia pejzażu kulturalnego. Szkoła rozbudza i rozwija indywidualne talenty i artystyczne uzdolnienia uczniów, które w środowisku własnym i poza szkołą spełniają rolę kulturotwórczą. Wspaniałą wizytówką szkoły jest „Chór Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia.”

Od 2000 roku szkoła jest współorganizatorem Festiwalu Muzyki Klasycznej „Pałucka Wiosna Muzyczna”, w którym obok znanych i cenionych w kraju i za granicą artystów występują m.in. najzdolniejsi studenci uczelni muzycznych w Polsce, a także wyróżniający się uczniowie wągrowieckiej szkoły. W trakcie roku szkolnego organizowane są koncerty z udziałem uczniów, nauczycieli oraz zapraszanych gości. Uczniowie szkoły uświetniają prestiżowe spotkania organizowane przez władze. Do imprez tych należą Spotkania Noworoczne Burmistrza Miasta Wągrowca, wręczenie przez Starostę nagrody „Złota Pieczęć”, podpisywanie umów partnerskich.

Wyjątkowe walory w procesie dydaktycznym odgrywają szkolne konkursy. Doskonałą formą sprawdzania umiejętności wszystkich uczniów są prezentowane przez nich koncerty dla rodziców.

W roku szkolnym 2003/2004 do Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia w Wągrowcu uczęszcza 124 uczniów.

W dniu 2 lipca 1999 roku Rada Powiatu Wągrowieckiego podjęła Uchwałę nr XI/61/99 w sprawie upoważnienia Zarządu Powiatu Wągrowieckiego do zawarcia umowy z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza na prowadzenie w Wągrowcu zajęć dydaktycznych. Z kolei 17 września 1999 roku została zawarta wyżej wspomniana umowa, a podpisującymi byli z jednej strony:

- Powiat Wągrowiecki
- Gmina Miejska Wągrowiec,
- Miasto i Gmina Skoki,
- Miasto i Gmina Gołańcz,
- Gmina Damasławek,
- Gmina Wapno,
- Gmina Wągrowiec,

a z drugiej:

- Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Na mocy zawartej umowy UAM w Poznaniu zobowiązał się do prowadzenia w Wągrowcu następujących zajęć dydaktycznych:

- Pedagogika z przyrodoznawstwem
 - 3 – letnie studia licencjackie stacjonarne i zaoczne
- Praca socjalna z resocjalizacją
 - 3 – letnie studia licencjackie stacjonarne i zaoczne
- Politologia (administracja samorządowa z elementami finansów publicznych)
 - 3 – letnie studia licencjackie dzienne i zaoczne

w roku 2000 uruchomiono dodatkowy kierunek – filologia angielska.

W roku akademickim 2003/2004 w Oddziale Zamiejscowym UAM w Wągrowcu na kierunkach dziennych studiowało 304 studentów, a na zaocznych 377.

Bezpieczeństwo publiczne

Sprawa poziomu bezpieczeństwa na obszarze Powiatu Wągrowieckiego związana jest z określeniem wielu aspektów wynikających z ustawowych zadań przypisanych samorządom terytorialnym. Zagrożenia bezpieczeństwa dotyczą wiele obszarów życia społecznego i mogą być skutecznie likwidowane tylko wspólnym wysiłkiem wszystkich podmiotów tworzących system bezpieczeństwa publicznego.

Zadania realizowane oraz kierunki rozwiązywania problemów działania całego systemu opiera się na pracach planistycznych, tworzeniu dokumentów, opracowań, programów realizacji.

Instytucjami realizującymi zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego na terenie powiatu są:

- Starostwo Powiatowe w Wągrowcu,
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Wągrowcu,
- Komenda Powiatowa Policji w Wągrowcu,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej
- Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Wągrowcu,
- Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Wągrowcu,
- Ochotnicza Straż Pożarna (45) – zwłaszcza jednostki wchodzące w skład Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego (8),
- Inne podmioty realizujące zadania na rzecz bezpieczeństwa,

W celu realizacji zadań starosty w zakresie zwierzchnictwa nad powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami oraz zadań określonych w ustawach w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli powołano Komisję Bezpieczeństwa i Porządku przy Staroście Wągrowieckim. Do zadań Komisji należy m.in. ocena zagrożeń porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na terenie powiatu oraz opiniowanie pracy Policji i innych powiatowych

służb, inspekcji i straży, a także jednostek organizacyjnych wykonujących na terenie powiatu zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli. Efektem pracy Komisji jest m.in. przygotowany i przedstawiony projekt Powiatowego Programu Zapobiegania Przestępczości oraz Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli.

Szczególny obszar współdziałania powstaje w przypadku sytuacji kryzysowych, a więc takich które są następstwem zagrożenia prowadzącym w konsekwencji do zerwania lub znacznego naruszenia więzów społecznych przy równoczesnym poważnym zakłóceniu w funkcjonowaniu instytucji publicznych. Skala zagrożenia kryzysowego może przybrać formę na tyle dużą, że nie wystarczy samo reagowanie służb, inspekcji i straży. Potrzebna jest koordynacja działań oraz skuteczna wymiana informacji. Powołany Zarządzeniem Starosty Wągrowieckiego z dnia 19 listopada 2003r. Powiatowy Zespół Reagowania Kryzysowego służy tym właśnie celom. Wewnętrzny podział Zespołu na poszczególne grupy zadaniowe powoduje ścisłe wyspecjalizowanie określonych osób wchodzących w jego skład. Współdziałanie wszystkich powiatowych służb, inspekcji i straży w tym zakresie leży w gestii Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego wchodzącego w skład Starostwa Powiatowego w Wągrowcu. Służy ono analizie i wymianie informacji o zagrożeniach Starosty Wągrowieckiego. Zadaniem Centrum jest przede wszystkim zorganizowanie i doskonalenie sprawnego systemu zarządzania kryzysowego oraz objęcie monitoringiem wszystkich zagrożeń mogących osiągnąć poziom kryzysowy.

W ramach systemu bezpieczeństwa funkcjonuje również obrona cywilna, zorganizowana w formacje przeznaczone m.in. do usuwania skutków klęsk żywiołowych czy działań wojennych. Zasadniczym jej elementem jest zorganizowany system wykrywania i alarmowania oparty na zasadzie wymiany informacji o zagrożeniach między jednostkami samorządowymi i społecznością lokalną.

Potencjalne zagrożenia Powiatu Wągrowieckiego należy ująć w kilku kategoriach. W zakresie przestępczości i skutecznej walki z nią corocznie analizowane są sprawozdania Komendanta Powiatowego Policji z których wynikają w ostatnim czasie zadowalające wnioski. W 2003r. na terenie powiatu stwierdzono 2296 przestępstw dających dynamikę 96,4%. Ogólna wykrywalność przestępstw na poziomie 77,1% była wyższa o 2,5% od ubiegłorocznej. Z czego przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu kształtują się na 98,4%-wym poziomie wykrywalności. 100% wykrywalności zanotowano w stosunku do przestępstw drogowych. Podsumowując kategorie przestępstw należy uznać, że podstawowe zagrożenia dla bezpieczeństwa i porządku publicznego wynikały z przestępstw kryminalnych szczególnie przeciwko mieniu tj. kradzieże i kradzieże z włamaniem do samochodu. Nie występowały zdarzenia o dużym ciężarze gatunkowym. Jako niepokojące zjawisko należy uznać także stały wzrost ilości przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, szczególnie popełnianych przez nieletnich.

Ogólny poziom bezpieczeństwa mierzony liczbą wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu publicznemu uległ poprawie, o czym świadczy zdecydowany spadek ilości interwencji podejmowanych przez policję. Istnieje duże prawdopodobieństwo wzrostu przestępczości gospodarczej związane m.in. z dużą ilością zmian przepisów prawnych, w wyniku wejścia Polski w

struktury Unii Europejskiej. Na poprawę społecznego poczucia bezpieczeństwa wskazuje wzrost wskaźnika służby obchodowej w stosunku do patrolowej.

Tabela W. 37. Wskaźnik służby obchodowej w stosunku do patrolowej

Lp.	Rodzaj pełnionej służby	2002 rok	2003 rok	Różnica/dynamika
1.	Służba obchodowa	2044	3135	+1091/153,4%
2	Służba patrolowa	77	134	+57/174%

Źródło: Opracowanie Wydziału Spraw Obywatelskich i Zdrowia Starostwa Powiatowego w Wągrowcu.

Działania prewencyjne związane są z realizacją programów działania w tym zakresie zarówno własnych jak i inicjowanych centralnie m.in. Wielkopolski Sąsiedzki Program Przeciwdziałania Przeszłości, Bezpieczna szkoła, Bezpieczny Ogród, Bezpieczna Wieś.

Analizując dane przedstawicieli samorządów lokalnych, mediów oraz określonych grup społecznych wzrasta społeczne poczucie bezpieczeństwa powiązane ze wzrostem zaufania do policji, która jest dość dobrze oceniana. Jako zaplanowane zostały realizowane następujące działania ujęte w strategii:

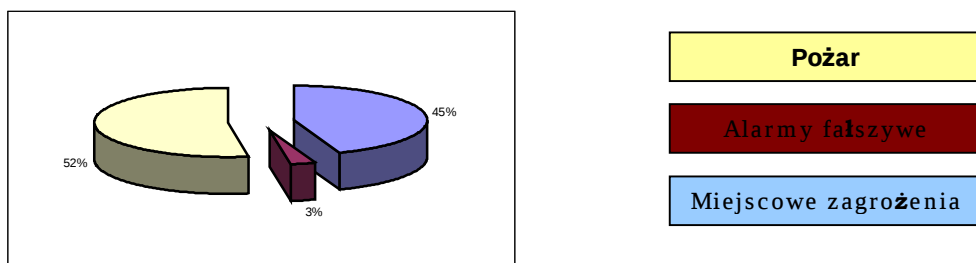
- Odczuwalna poprawa społecznego poczucia bezpieczeństwa,
- Podniesienie efektywności ścigania sprawców przestępstw szczególnie dotkliwych dla społeczeństwa i porządku prawnego,
- Obniżenie poziomu przestępczości, ograniczenie patologii i demoralizacji nieletnich oraz poprawa skuteczności wykrywczej nieletnich czynów karalnych-wskaźnik do 6%,
- Ograniczenie zagrożeń w ruchu drogowym związanych z występowaniem wypadków i kolizji oraz poprawa efektywności służby policjantów służby ruchu drogowego.

W zakresie ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa ze sprawozdania rocznego Komendanta Powiatowego PSP w Wągrowcu wynika, iż w roku poprzednim na terenie Powiatu Wągrowieckiego zanotowano ogółem 697 interwencji w tym:

- Pożary: 358,
- Miejskowe zagrożenia: 317,
- Alarmy fałszywe: 22

Rysunek W. 6. Procentowy udział poszczególnych zdarzeń

Źródło: Opracowanie Wydziału Spraw Obywatelskich i Zdrowia Starostwa Powiatowego w Wągrowcu.

Zadania Powiatowej Komendy PSP związane są przede wszystkim z celem poprawy bezpieczeństwa pożarowego, technicznego i chemiczno-ekologicznego na terenie Powiatu Wągrowieckiego.

Realizacja tych zadań związana jest przede wszystkim z upowszechnianiem zasad zachowania bezpieczeństwa i funkcjonowania w sytuacjach zagrożenia poprzez:

- organizację konkursów dla młodzieży,
- rozwijanie akcji organizacji pokazów sprawności i sprzętu pożarniczego,
- organizację obozów szkoleniowo-sportowych dla Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych,
- upowszechniania wiedzy o ochronie przeciwpożarowej.

Ważnym zadaniem na najbliższe lata jest sukcesywne doposażenie Komendy Powiatowej PSP w brakujący sprzęt i możliwość zapewnienia podnoszenia kwalifikacji zawodowych strażaków – ratowników w zakresie potrzebnych specjalności. W ramach współpracy z jednostkami Ochotniczych Straży Pożarnych planuje się szkolenia druhow ze szczególnym uwzględnieniem jednostek włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

W zakresie zadań związanych z bezpieczeństwem sanitarno-epidemiologicznym oraz weterynaryjnym na terenie powiatu prowadzona jest szeroka współpraca między podmiotami systemu oparta na analizie bieżącej sytuacji, która nie budzi powodów do obaw.

Działaniami dodatkowo zwiększającymi poczucie bezpieczeństwa są organizowane pokazy, treningi i ćwiczenia poszczególnych służb na terenie powiatu.

6.4. Opieka społeczna

Wśród problemów, z którymi najczęściej borykają się mieszkańcy Powiatu Wągrowieckiego dominują: bezrobocie, ubóstwo, długotrwała choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Najczęściej problemy te są ze sobą sprzężone i stanowią „naczynia połączone”. Biorąc powyższe pod uwagę zasadne jest udzielanie pomocy grupom społecznym borykającym się z w/w problemami.

Zjawisko bezrobocia wpływa na pojawienie się innych problemów społecznych np. na ubóstwo, co z upływem czasu może wpłynąć na bierne postawy życiowe, bezradność i brak odpowiedzialności.

Biorąc powyższe pod uwagę, można stwierdzić, że liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej jest dość duża, bowiem wynosi 3.880 a liczba osób w tych rodzinach wynosi 15.352, co stanowi 27,45% w stosunku do ogółu mieszkańców powiatu. Informacje dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej pochodzą z Ośrodków Pomocy Społecznej funkcjonujących w każdej gminie tj. MOPS Wągrowiec, GOPS Wągrowiec, OPS Skoki, OPS Damasławek, OPS Gołańcz, OPS Mieścisko, OPS Wapno.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc jest udzielana z powodów trudnych sytuacji życiowych tj. ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, potrzeby ochrony macierzyństwa, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, alkoholizmu, narkomanii, trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego, klęski żywiołowej i ekologicznej. Poniższa tabela

szczegółowo obrazuje liczbę rodzin, którym udzielono pomocy z powodu ich trudnej sytuacji życiowej:

Tabela W. 38. Liczba rodzin i osób w rodzinach Powiatu Wągrowieckiego korzystających z pomocy społecznej (dane na dzień 31.12.2003r.)

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	% ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej	% ogółu mieszkańców powiatu
	ogółem	w tym na wsi			
ubóstwo	1704	842	6480	43,90	9,63
sieroctwo	6	0	18	0,15	0,03
bezdomność	28	4	31	0,72	0,05
potrzeba ochrony macierzyństwa	341	229	1699	8,80	2,53
bezrobocie	2043	1133	8663	52,65	12,88
niepełnosprawność	1032	509	3658	26,60	5,44
długotrwała choroba	1205	591	4458	31	6,63
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego: ogółem	706	615	3843	18,20	5,71
w tym: rodziny niepełne	231	193	929	5,95	1,38
rodziny wielodzietne	365	339	2412	9,40	3,58
alkoholizm	146	79	519	3,76	0,77
narkomania	0	0	0	0	0
trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	53	18	136	1,36	0,20
klęska żywiołowa lub ekologiczna	122	117	540	3,14	0,80

Źródło: Opracowanie PCPR w Wągrowcu.

Warunki i jakość życia mieszkańców Powiatu Wągrowieckiego określono na podstawie danych z OPS za lata 1999, 2001 i 2003, które dotyczą ilości rodzin i osób w tych rodzinach korzystających z pomocy społecznej.

Tabela W. 39. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej.

Lata	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1999	3.306	13.137
2001	3.432	13.144
2003	3.880	15.352

Źródło: Opracowanie PCPR w Wągrowcu, (dane uzyskane z ośrodków pomocy społecznej Powiatu Wągrowieckiego).

Powyższa tabela obrazuje nam, iż obserwujemy tendencję wzrostową dotyczącą liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej, co może świadczyć o tym, że warunki i jakość życia mieszkańców w szybkim tempie ulegają pogorszeniu.

Uznajemy, że określenie grup społecznych, które wymagają wsparcia są ściśle powiązane z przyczynami trudnych sytuacji życiowych, zmuszających do korzystania z pomocy społecznej. W związku z powyższym najliczniejszą grupą są osoby bezrobotne, które stanowią 12,88% ogółu mieszkańców powiatu; na drugim miejscu znajdują się osoby z problemem ubóstwa, które stanowią 9,63% ogółu mieszkańców powiatu; na trzecim miejscu wymienić należy osoby borykające się z problemem długotrwałej choroby, jest ich 6,63% ogólnej liczby mieszkańców powiatu; następną grupę wsparcia stanowią rodziny z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 5,71% w stosunku do ogółu mieszkańców powiatu i niepełnosprawni, którzy stanowią 5,44%.

W latach 2000 –2003 na terenie Powiatu Wągrowieckiego obserwujemy tendencję wzrostową dotyczącą liczby osób niepełnosprawnych. Poniższa tabela ilustruje ilość wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla osób dorosłych:

Tabela W. 40. Ilość wydanych orzeczeń przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wągrowcu

Rok	Ilość wydanych orzeczeń dla osób dorosłych
2000	551
2001	582
2002	785
2003	868

Źródło: Opracowanie PCPR w Wągrowcu.

W latach 2002-2003 Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wydał następującą ilość orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych dla osób do 16 roku życia.

Tabela W. 41. Ilość wydanych orzeczeń przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wągrowcu

Rok	Ilość orzeczeń
2002	1273
2003	443

Źródło: Opracowanie PCPR w Wągrowcu.

Rozpoznanie liczebności środowiska osób niepełnosprawnych oraz potrzeb występujących w tym środowisku, stanowi niezbędny warunek efektywnej realizacji działań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej.

W Powiecie Wągrowieckim występowanie niepełnosprawności plasuje się na poziomie 17,22% tj. około 11,555tys. osób (na dzień 31.12.2002r.) i jest wyższy od średniej wojewódzkiej, która wynosi 15,66%.

Identyfikacja problemów:

- **wysoki poziom bezrobocia**
- **niewielka liczba terenów uzbrojonych i obiektów przeznaczonych pod inwestycje**
- **słabo zmodernizowane sportowe obiekty przyszkolne i budynki szkolne**
- **niewystarczająca ilość placówek opiekuńczo-wychowawczych**
- **wzrost ilości osób niepełnosprawnych**
- **brak mieszkań chronionych i socjalnych**
- **brak środowiskowych form wsparcia i samopomocy (na rzecz niepełnosprawnych, rodzinom w kryzysie i niewydolnym wychowawczo)**
- **brak profesjonalnych rodzin zastępczych i pogotowi rodzinnych**
- **brak kompleksowego programu w zakresie profilaktyki i terapii uzależnieniom oraz przeciwdziałania patologiom**
- **niedostatecznie zmodernizowany i doposażony w specjalistyczny sprzęt medyczny Szpital Powiatowy**

III. ZADANIA POPRAWIAJĄCE SYTUACJĘ NA OBSZARZE POWIATU WĄGROWIECKIEGO

W celu zmniejszenia problemów zidentyfikowanych w dziale II należałoby zrealizować działania mające na celu poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej Powiatu Wągrowieckiego.

Nadrzędnym celem rozwoju powiatu jest *trwały rozwój społeczno – gospodarczy zgodny z wymogami ochrony środowiska przyrodniczego, dostosowany do wyzwań cywilizacyjnych XXI wieku i wymogów Unii Europejskiej*. Cel nadrzędny powinien być osiągnięty przez realizację następujących celów strategicznych:

- 1. Trwały rozwój lokalnego rynku pracy w sferze produkcji i usług komercyjnych oraz wspieranie działań na rzecz poprawy efektywności i konkurencyjności rolnictwa oraz wielofunkcyjnego rozwoju terenów wiejskich**
- 2. Stała poprawa poziomu jakości świadczonych usług społecznych w Sferze edukacji, opieki medycznej, pomocy socjalnej oraz stanu Bezpieczeństwa i porządku publicznego**
- 3. Zachowanie cennych zasobów i walorów środowiska przyrodniczego oraz osiągnięcie europejskich standardów jego stanu**

W ramach poszczególnych działań, proponuje się następujące działania szczegółowe:

- 1. Wzrost atrakcyjności powiatu dla lokalizacji inwestycji, wspieranie rozwoju przedsiębiorczości jego mieszkańców**
 - 1.1 Przygotowanie terenów pod inwestycje
 - 1.2 Prowadzenie doradztwa organizacyjno-prawnego oraz szkoleń dla mieszkańców podejmujących działalność gospodarczą
 - 1.3 Integracja środowiska przedsiębiorców i współpraca z samorządem powiatowym i samorządami gminnymi
 - 1.4 Opracowanie i wdrażanie Lokalnego Planu Rozwoju Przedsiębiorczości
 - 1.5 Rozbudowa i modernizacja dróg powiatowych i gminnych
 - 1.6 Likwidacja niedoborów w zakresie infrastruktury telekomunikacyjnej i elektroenergetycznej
 - 1.7 Rozbudowa infrastruktury turystycznej

2. Restrukturyzacja i modernizacja rolnictwa oraz wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich

- 2.1. Wsparcie rozwoju pozarolniczej działalności wytwórczej i usługowej ze szczególnym uwzględnieniem agroturystyki
- 2.2. Poprawa warunków funkcjonowania rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego

3. Wzrost jakości świadczonych usług społecznych – edukacja, ochrona zdrowia, pomoc społeczna, bezpieczeństwo publiczne

- 3.1. Wsparcie „praktycznego” przygotowania absolwentów przez szkoły do wykonywania zawodu
- 3.2. Budowa sportowych obiektów przyszkolnych, modernizacja i remont budynków szkolnych
- 3.3. Modernizacja i remont budynków placówek pomocy społecznej oraz budowa infrastruktury technicznej przy placówkach
- 3.4. Likwidacja barier społecznych, architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych
- 3.5. Stwarzanie warunków do usamodzielnienia ekonomicznego i zatrudniania oraz przeciwdziałanie skutkom bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych
- 3.6. Umożliwianie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym odpowiednio do potrzeb i zainteresowań
- 3.7. Wsparcie niepełnosprawnych osób dorosłych i dzieci poprzez rozwój placówek i grup wsparcia dla tej grupy potrzebujących
- 3.8. Wsparcie i pomoc osobom i rodzinom w kryzysie oraz ofiarom przemocy; rozwój instytucji i organizacji świadczących bezpłatną pomoc i wsparcie
- 3.9. Rozwój sieci placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz wzbogacanie ofert zajęć pozalekcyjnych dla już istniejących; wspieranie rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- 3.10. Przygotowanie i realizacja programów na rzecz profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania patologiom społecznym
- 3.11. Utworzenie profesjonalnych rodzin zastępczych, pogotowi rodzinnych
- 3.12. Zwiększenie efektywności działań umożliwiających powrót dziecka do rodziny naturalnej
- 3.13. Praca z rodziną naturalną i zastępczą
- 3.14. Budowa mieszkań chronionych i socjalnych
- 3.15. Modernizacja i wyposażenie w wysokospecjalistyczny sprzęt medyczny Szpitala Powiatowego

4. Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego i likwidacja źródeł jego zanieczyszczenia

- 4.1. Modernizacja oczyszczalni ścieków i budowa sieci kanalizacyjnych, szczególnie na terenach gdzie występuje zagrożenie zanieczyszczenia lokalnych wód powierzchniowych i podziemnych oraz na terenach przeznaczonych pod inwestycje
- 4.2. Rekultywacja nielegalnych i zamkniętych składowisk odpadów komunalnych
- 4.3. Zmniejszanie negatywnego oddziaływania produkcji rolniczej na środowisko
- 4.4. Doposażenie i modernizacja składowisk odpadów komunalnych
- 4.5. Rozbudowa i przebudowa istniejącego systemu ciepłowniczego i termomodernizacji budynków
- 4.6. Budowa sieci gazowych na terenach wiejskich
- 4.7. Budowa sieci kanalizacyjnych na terenach wiejskich
- 4.8. Większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii poprzez budowę np. elektrowni wiatrowych i wodnych oraz instalacja kolektorów słonecznych

IV. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

Do Starostwa Powiatowego w Wągrowcu wpłynęły 84 wnioski, w tym 74 z gmin i 10 od przedsiębiorców. Zadania podejmowane w ramach Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Wągrowieckiego na lata 2004-2008 zostały ujęte w formie tabelarycznej. Zadania rozpisano na poszczególne komponenty: planowane zadanie, uzasadnienie wyboru zadania, oczekiwane rezultaty, opis działania (szacowane koszty, źródło finansowania) oraz termin realizacji.

Planowane zadanie	1. Rozwój systemu komunikacji
Uzasadnienie wyboru zadania	Modernizacja dróg, ulic i parkingów jest związana z poprawą układu komunikacyjnego powiatu oraz poprawą bezpieczeństwa ruchu na drogach. Dobry stan dróg w istotny sposób wpływa na podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej powiatu oraz poprawę jakości życia mieszkańców.
Oczekiwane rezultaty	Na poziomie produktu: Długość nowobudowanych dróg powiatowych. Długość nowobudowanych dróg gminnych. Liczba nowych obiektów infrastruktury drogowej. Długość zmodernizowanych dróg powiatowych. Długość zmodernizowanych dróg gminnych. Na poziomie rezultatu: Powierzchnia terenów inwestycyjnych, które stały się dostępne w wyniku realizacji projektów. Nośność zmodernizowanych dróg. Skrócenie czasu przejazdu. Na poziomie oddziaływania: Poprawa bezpieczeństwa ruchu na zmodernizowanych drogach. Powstanie nowych miejsc pracy.
Opis działania	1. Drogi powiatowe: - Przebudowa dróg: Głogowiniec- Wapno - Damasławek-Dąbrowa - Przebudowa drogi Jabłkowo-Nowiny- Antoniewo - Skoki - Powierzchniowe utrwalenie nawierzchni Łekno-Turza-Piotrkowice - Odnowa nawierzchni bitumicznej Popowo-Nieświastowice - Powierzchniowe utrwalenie Skoki-Jaroszewo-Kłodzin - Powierzchniowe utrwalenie Rąbczyn-Brzezno, Rudnicze-Żelice - Odnowa nawierzchni bitumicznej w Żabiczynie - Odnowa nawierzchni bitumicznej Roszkowo-Łosiniec - Przebudowa drogi Niemczyn-Kołybki-Łukowo - Przebudowa drogi Grylewo-Laskownica - Przebudowa drogi Wągrowiec-Jankowo-Ochodza - Przebudowa ulicy Pocztovej w Mieścisku - Przebudowa ulicy Leśnej w Wągrowcu - Przebudowa ulicy Bartodziejskiej w Wągrowcu - Przebudowa ulicy Średniej w Wągrowcu - Przebudowa ulicy Górniczej w Wapnie 2. Drogi gminne: - Budowa dróg dojazdowych do gruntów rolnych w Krzyżankach, Jezioraki – Potulin - Budowa drogi Panigrodz-Rozpętek - Budowa drogi w Morakowie

	- Budowa drogi wiejskiej Oleszno-Panigródz - Budowa drogi wiejskiej w Czeszewie - Budowa drogi wiejskiej w Chojnie - Budowa drogi Konary-Lipiny - Budowa nawierzchni asfaltowej na drogach nr 220556 Ruda Koźlanka (1400 mb), nr 220526 Budziejewko-Nieświastowice (2250 mb), nr 220526 Podlesie Wysokie-Łosiniec (3025 mb) - Przebudowa drogi Niemczyn-Stara Wieś - Przebudowa drogi gminnej na działce nr 656 w obrębie gminy Damasławek - Przebudowa dróg gminnych Łaziska - Przebudowa drogi w Łęgowie - Przebudowa drogi w Kobylcu - Budowa drogi dojazdowej do składowiska odpadów - Bartodzieje - Budowa nawierzchni drogi gminnej Łosiniec-Podlesie Wysokie - Budowa nawierzchni drogowych na terenach wiejskich w Potrzebanowie, Budziszewicach, Łosińcu i Lechlin – Grzybowo - Budowa nawierzchni drogowej na drodze gminnej Sława Wilk - Szczodrochowo - Utwardzanie dróg, ulic i placów (ulicy Dębińskiej, Słonecznej, Głogowej, Mikołajczyka, Kwiatowej) – miasto Wągrowiec - Budowa nawierzchni ulic osiedlowych w Gołańczy - Akacyjowa, Brzozowa, Orzechowa, Świerkowa w Gołańczy - Modernizacja ulicy Świerczewskiego w Wapnie - Przebudowa ulicy Grunwaldzkiej w Damasławku - Ulice Słowackiego i Mickiewicza w Skokach - Budowa nawierzchni drogowej osiedla przy ul. Rakojedzkiej w Skokach - Budowa nawierzchni drogowej osiedla Topolowa I w Skokach - Budowa nawierzchni drogowej osiedla Topolowa II w Skokach - Budowa nawierzchni drogowej na ulicy Głowackiego, Kościuszki i Leśnej w Skokach 4. Chodniki: - Budowa chodników w Żelicach (dr. Nr 29437) i Kamienicy (dr. Nr 29436) – Gmina Wągrowiec. - Budowa chodnika w Gołańczy (dr. Nr 29463) – Miasto i Gmina Gołańcz. 6. Modernizacja oświetlenia drogowego i ulicznego w Gołańczy. 7. Budowa wjazdu i parkingu do Starostwa Powiatowego w Wągrowcu. 8. Modernizacja ścieżek rowerowych w Powiecie Wągrowieckim.	
Finansowanie	Szacowane koszty	83 014 200
	Źródło finansowania	UE, budżet państwa, budżet jednostek samorządu terytorialnego, inne źródła
Termin realizacji	2004 - 2008	

Planowane zadanie1	2. Rozwój systemu infrastruktury związanej z uzbrojeniem terenu	
Uzasadnienie wyboru zadania	Uzbrojony teren ma wpływ na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej.	
Oczekiwane rezultaty	Na poziomie produktu: Długość sieci kanalizacji sanitarnej Liczba oczyszczalni ścieków Długość sieci gazowych Liczba nowych lub zmodernizowanych składowisk Na poziomie rezultatu: Powiększy się liczba osób korzystających z sieci wodociągowej. Powiększy się liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej. Powiększy się liczba osób korzystających z sieci gazowej. Na poziomie oddziaływania: Poprawa ochrony środowiska.	
Opis działania	- Rozbudowa sieci i urządzeń wodno-kanalizacyjnych w Wągrowcu (ulice Gnieźnieńska, Wiejska, Krucza, Sowia, Bażantowa, Kajakowa, Przemysłowa, Nad Nielbą, Kcyńska) - II etap budowy kanalizacji sanitarnej na osiedlu Smolary w Gołańczu - Gazyfikacja miasta i gminy Gołańcz - Rozbudowa kanalizacji sanitarnej wraz z przepompownią w Smogulcu - Gmina Gołańcz - Rozbudowa kanalizacji sanitarnej do wsi Morakówko – Gmina Gołańcz - Budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej w Panigrodzu - Gmina Gołańcz - Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Mieścisku - Kanalizacja sanitarna dla wsi Popowo Kościelne – Gmina Mieścisko - Dokończenie budowy sieci kanalizacji deszczowej w Wapnie - Budowa urządzeń doczyszczających wody deszczowe na terenie rewitalizowanym w Wapnie - Budowa sieci kanalizacyjnej na ulicy Boisko w Damasławku - Budowa odcinka sieci wodociągowej Turza – Mokronosy – Gmina Damasławek - Przebudowa odcinka sieci wodociągowej na ulicy Wspólnej w Damasławku - Budowa kanalizacji sanitarnej wsi Kobylec – Gmina Wągrowiec - Budowa kanalizacji sanitarnej wsi Micharzewo – Gmina Wągrowiec - Modernizacja sieci wodociągowej oraz hydroforni (Ochodza, Łukowo, Pawłowo Żońskie, Kaliszany, Żelice, Rudnicze, Łekno, Kobylec) – gmina Wągrowiec - Modernizacja oczyszczalni Wiatrowo, Potulice – gmina Wągrowiec - Dokończenie wodociągowania wsi Budziszewice II etap, Antoniewo Górne, Niedarzyn i Ignacewo – gmina Skoki - Gazyfikacja miasta Skoki - Budowa kanalizacji sanitarnej w południowej części gminy Skoki w ramach Związku Międzygminnego Puszcza Zielonka – gmina Skoki	
Finansowanie	Szacowane koszty	35 507 419
	Źródło finansowania	UE, budżet państwa, budżet jednostek samorządu terytorialnego, inne źródła
Termin realizacji	2004 - 2008	

Planowane zadanie	3. Rozwój systemu infrastruktury związanej z ochroną środowiska	
Uzasadnienie wyboru zadania	W celu ochrony środowiska niezbędne jest przekształcenie istniejących systemów ogrzewania obiektów użyteczności publicznej w systemy bardziej przyjazne dla środowiska, w szczególności ograniczenie „niskiej emisji.”	
Oczekiwane rezultaty	Na poziomie produktu: Liczba obiektów wykorzystujących odnawialne źródła energii. Liczba obiektów termoizolowanych Na poziomie rezultatu: Zmniejszenie o 40 % zużycia oleju opałowego. Zmniejszenie emisji szkodliwych związków do atmosfery. Na poziomie oddziaływania: Zwiększenie atrakcyjności terenu pod względem rekreacyjnym. Poprawa jakości powietrza	
Opis działania	1. Termomodernizacja: - Termomodernizacja budynków Bursy Szkolnej nr 1 w Wągrowcu - Termomodernizacja dwóch budynków I Liceum Ogólnokształcącego w Wągrowcu - Racjonalizacja gospodarki energią w MOW w Antoniewie - Termomodernizacja budynku Szpitala w Wągrowcu - Termomodernizacja budynku Przychodni w Wągrowcu - Termomodernizacja Internatu w Gołańczy - Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Wągrowcu - Termomodernizacja budynku Powiatowego Urzędu Pracy w Wągrowcu - Termomodernizacja gminnych obiektów: Urzędu Miasta i Gminy, Gołanieckiego Ośrodka Kultury, Przedszkola Publicznego w Gołańczy - Termomodernizacja gminnych obiektów: szkoły w Smogulcu, Gołańczy Panigrodu i Morakowie w gminie Gołańcz - Termomodernizacja gminnych obiektów: Ośrodek Zdrowia i Dziennego Domu Samopomocy w Gołańczy. 2. Budowa sztucznego zalewu na jeziorze Laskownickim w Gołańczy. 3. Neutralizacja negatywnego wpływu hałdy odpadów solnych na środowisko w Wapnie. 4. Modernizacja terenów zielonych wraz z regulacją linii brzegowej zachodniej skarpy jeziora Durowskiego w Wągrowcu.	
Finansowanie	Szacowane koszty	22 338 000
	Źródło finansowania	UE, budżet państwa, budżet jednostek samorządu terytorialnego
Termin realizacji	2004 - 2008	

Planowane zadanie	4. Rozwój systemu infrastruktury związanej z turystyką, edukacją i sportem	
Uzasadnienie wyboru zadania	Infrastruktura turystyczna jest kluczowym elementem oceny warunków do wypoczynku. Bazowanie wyłącznie na warunkach naturalnych może okazać się niewystarczające do skutecznego pozyskiwania turystów. Poprawne funkcjonowanie każdego systemu edukacji uwarunkowane jest m.in. posiadaniem nowoczesnej bazy edukacyjnej, przez którą należy rozumieć dostępną i nowoczesną infrastrukturę (budynki szkolne, obiekty sportowe i zagospodarowane tereny przyszkolne).	

Oczekiwane rezultaty	Na poziomie produktu: Powstanie nowych elementów lokalnej infrastruktury turystycznej służącej bezpośrednio turystom oraz poprawa jakości już istniejącej infrastruktury turystycznej. Wyremontowane i zmodernizowane budynki szkolne i przyszkolne. Na poziomie rezultatu: Powstanie nowych miejsc pracy w branży turystycznej. Wzrost atrakcyjności turystycznej powiatu. Zwiększenie liczby zajęć dla młodzieży Lepsza jakość budynków szkolnych i przyszkolnych. Wyposażenie szkół w odpowiednia bazę do rozwoju kultury fizycznej. Na poziomie oddziaływania: Wzrost atrakcyjności turystycznej powiatu. Poprawa dostępu do podstawowej infrastruktury sportowej. Poprawa rozwoju fizycznego uczniów oraz stanu ich zdrowia.	
Opis działania	1. Infrastruktura związana z turystyką: - Modernizacja domków hotelowych w Ośrodku „Wielspin” w Wągrowcu - Rozbudowa i modernizacja kuchni i stołówki w Ośrodku „Wielspin” w Wągrowcu - Rozbudowa bazy rekreacyjnej (kąpielisko, przystań) w Ośrodku „Wielspin” w Wągrowcu - Modernizacja i remont Gminnego Centrum Usług i Imprez Środowiskowych wraz z otoczeniem w Wapnie - Budowa plaż i pomostów w Kamienicy i Rgielsku - Budowa skansenu archeologicznego w Tarnowie 2. Infrastruktura związana z oświatą - Budowa łącznika szkoły z warsztatami w ZSP nr 1 w Wągrowcu - Rozbudowa szkoły w Żelicach + budowa kompleksu sportowego - Wyposażenie pracowni języków obcych w ZSP nr 2 w Wągrowcu - Restauracja dwóch starych budynków I LO 3. Infrastruktura związana z sportem - Budowa hali sportowej przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Gołańczy - Budowa obiektów sportowych (kryte boisko, kort tenisowy i kręgielnia) w Ośrodku „Wielspin” w Wągrowcu - Rozbudowa i modernizacja bazy sportowo-klubowej na gminnym stadionie sportowym w Wapnie - Budowa sali gimnastycznej z kotłownią opalaną biomasą w Mieścisku - Budowa sali sportowej w Łeknie - Budowa boisk sportowych w Żelicach, Wiatrowie, Redgoszczy i w Łeknie - Budowa boisk sportowych przy ZSP nr 1 w Wągrowcu 4. Adaptacja budynku bursy na SOSW w Wągrowcu 5. Restauracja zabytkowego kościoła pw. św. Małgorzaty w Chojnie	
Finansowanie	Szacowane koszty	18 412 387
	Źródło finansowania	UE, budżet państwa, budżet jednostek samorządu terytorialnego, inne źródła.
Termin realizacji	2004 - 2008	

Planowane zadanie	5. Rozwój systemu infrastruktury informatycznej	
Uzasadnienie wyboru zadania	Od połowy lat 90-tych nastąpił w Polsce gwałtowny rozwój branży telekomunikacyjnej. Gęstość sieci telefonicznej wzrosła z 78 abonentów na 1000 mieszkańców w 1989 r. do 320 w 2002 r. Jednakże Polska nadal jest krajem, w którym występują znaczne opóźnienia w budowie infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, zwłaszcza w regionach, które zależne są od tradycyjnych sektorów gospodarki takich jak rolnictwo, czy przemysł wydobywczy. Szczególnie duże różnice występują w zakresie dostępności do sieci szerokopasmowych, a także w stopniu pozyskiwania i wykorzystywania nowych Technologii Informatycznych i komunikacyjnych na terenach wiejskich i małych miast.	
Oczekiwane rezultaty	Na poziomie produktu: Liczba węzłów dostępowych umożliwiających dostęp do sieci szerokopasmowej Liczba jednostek publicznych podłączonych do bezpiecznego dostępu szerokopasmowego do Internetu Na poziomie rezultatu: Ilość portali umożliwiających kontakt on-line Na poziomie oddziaływania: Liczba usług publicznych dostępnych on-line	
Opis działania	- Utworzenie biblioteki multimedialnej w Wągrowcu - Budowa sieci komputerowej Starostwa Powiatowego w Wągrowcu - Zakup sprzętu komputerowego dla Ośrodka Geodezyjnego w Wągrowcu - Budowa sieci komputerowej w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wągrowcu - Utworzenie publicznego punktu Internetu w I LO w Wągrowcu - Budowa sieci teleinformatycznej w PCPR w Wągrowcu - Budowa sieci komputerowej w SOSW w Wągrowcu - Utworzenie pracowni teleinformatycznej szerokopasmowej w I Liceum w Wągrowcu	
Finansowanie	Szacowane koszty	1 226 000
	Źródło finansowania	UE, budżet państwa, budżet jednostek samorządu terytorialnego
Termin realizacji	2004 - 2008	

Planowane zadanie	6. Rozwój infrastruktury związanej z ochroną zdrowia	
Uzasadnienie wyboru zadania	Poziom dostępności do świadczeń zdrowotnych w małych miastach i na terenach wiejskich jest obecnie znacznie ograniczony w wyniku nieodpowiedniego stanu infrastruktury związanej z ochroną zdrowia oraz brakiem sprzętu medycznego na odpowiednim poziomie. Taka sytuacja powoduje, że występują znaczne ograniczenia w dostępie do usług medycznych świadczonych na potrzeby lokalne.	
Oczekiwane rezultaty	Na poziomie produktu: Powierzchnia zmodernizowanych /wyremontowanych lokalnych ośrodków zdrowia Liczba zakupionego sprzętu medycznego dla szpitali o zasięgu lokalnym Na poziomie rezultatu: Liczba pacjentów lokalnych ośrodków zdrowia Na poziomie oddziaływania: Liczba osób korzystających z usług ochrony zdrowia na miejscu	

Opis działania	- Modernizacja Oddziału Położniczo-Ginekologicznego i Noworodkowego w SP ZOZ w Wągrowcu - Budowa windy na Oddziale Opieki Długoterminowej i Paliatywnej w Wągrowcu - Zakup karetki dla SP ZOZ w Wągrowcu - Adaptacja pomieszczeń i zakup sterylizatora dla SP ZOZ w Wągrowcu	
Finansowanie	Szacowane koszty	1 000 000
	Źródło finansowania	UE, budżet państwa, budżet jednostek samorządu terytorialnego
Termin realizacji	2004 – 2008	

Planowane zadanie	7. Rozwój infrastruktury społecznej	
Uzasadnienie wyboru zadania	Sprawne funkcjonowanie placówek opiekuńczych pozostających pod zarządem powiatu nie jest możliwe bez poprawy standardów budynków. Obecny stan techniczny budynków nie pozwala na funkcjonowanie placówek zgodnie ze standardami.	
Oczekiwane rezultaty	Na poziomie produktu: Wyremontowane i zmodernizowane budynki placówek pomocy społecznej. Wybudowane placówki pomocy społecznej. Na poziomie rezultatu: Wyższy standard placówek pomocy społecznej. Poprawa funkcjonowania placówek pomocy społecznej i jakości świadczonych przez nie usług. Na poziomie oddziaływania: Ochrona zdrowia mieszkańców. Poprawa jakości życia. Integracja społeczna. Wyrównanie opóźnień rozwojowych.	
Opis działania	- Utworzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej w Wapnie - Budowa wind osobowych w Domu Pomocy Społecznej w Srebrnej Górze - Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej z hostelem w Wągrowcu - Utworzenie Rodzinnych Domów Dziecka na terenie Powiatu Wągrowieckiego - Adaptacja strychu budynku nr 3 w MOW Antoniewo - Zagospodarowanie terenu MOW w Antoniewie - Wymiana rynien i opierzeń dachowych w Domu Pomocy Społecznej w Srebrnej Górze - Mieszkania dla usamodzielnionych wychowanków na terenie Powiatu Wągrowieckiego	
Finansowanie	Szacowane koszty	1 798 761
	Źródło finansowania	UE, budżet państwa, budżet jednostek samorządu terytorialnego, inne źródła.
Termin realizacji	2004 – 2008	

Planowane zadanie	8. Rozwój przedsiębiorczości	
Uzasadnienie wyboru zadania	Przedsiębiorstwa napotykają na poważne bariery zarówno w początkowym okresie działalności jak i w późniejszym. Bariery te są związane zarówno z brakiem kapitału jak i specjalistycznej wiedzy na temat zarządzania przedsiębiorstwem w warunkach konkurencji.	
Oczekiwane rezultaty	Na poziomie produktu: Liczba technologii produkcyjnych. Na poziomie rezultatu: Powstanie nowych 100 miejsc pracy. Na poziomie oddziaływania: Wzrost produkcji o ok. 30-40%. Poprawa warunków pracy i technologii produkcji. Wzrost jakości produkcji.	
Opis działania	- Budowa rurociągu tłoczego, kanalizacyjnego we wsi Łęgowo – P.P.H. „ROMEX” Łęgowo /Wągrowca 62-100 Wągrowiec - Budowa myjni TIR oraz składu materiałów budowlanych i opałowych w Wągrowcu - Z.P.H.U. „DAMA” Krystian Tomkowicz, Z.P.H.U. Dariusz Chudzik - Zakup linii technologicznej – firma „FANDRUK” ul. Klasztorna 25 62-100 Gołańcz - Modernizacja Zakładu Stolarskiego w Gołańczy – Ryszard Kuchta ul. Sportowa 10 62-130 Gołańcz - Budowa nowej ubojni i modernizacja zakładu produkcyjnego w Gołańczy – Firma „BRONEX” ul. Mrotka 6 62-130 Gołańcz - Korty tenisowe na terenie byłej kopalni soli w Wapnie – P.P.H. „INKO” Andrzej Miś ul. Świerczewskiego 1 Ł 62-120 Wapno - Kawiarnia solna – zagospodarowanie budynku stacji transformatorowej po byłej kopalni soli w Wapnie – P.P.H. „INKO” Andrzej Miś ul. Świerczewskiego 62-120 Wapno - Budowa magazynu w Mieścisku – Z.P.H.U. „Serpól” ul. Nowa 2 62-290 Mieścisko - Budowa hali produkcyjnej w Wągrowcu – produkcja mebli z drewna litego - „SKARPOL” sp. jawna Skarbińscy ul. Rogozińska 21 62-100 Wągrowiec - Budowa aqua parku w Wągrowcu – basenu wraz z całym zapleczem, oferującym kompleksowe usługi odnowy biologicznej – Hotel „PIETRAK” sp. jawna ul. Foluska 4 Trzemeszno	
Finansowanie	Szacowane koszty	20 992 000
	Źródło finansowania	UE, budżet państwa
Termin realizacji	2004 – 2008	

V. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE POWIATU WĄGROWIECKIEGO

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Wągrowieckiego charakteryzuje się spójnością z działaniami podejmowanymi na terenie powiatu i województwa.

Powiązanie układu komunikacyjnego sieci dróg gminnych i powiatowych z drogami wojewódzkimi nastąpi po planowanych przebudowach tych dróg. Szczególnie ważna dla powiatu jest przebudowa dróg wojewódzkich nr 196 Poznań – Wągrowiec i droga wojewódzka nr 241 Nakło – Kcynia – Wągrowiec – Rogoźno, która prowadzi do drogi krajowej nr 11.

Koncepcje przebudowy tych dróg przygotowane są także do dofinansowania z funduszy strukturalnych przez Urząd Marszałkowski i Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych.

Planowane zadania spójne są z działaniami realizowanymi na podstawie następujących dokumentów:

- Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004 - 2006
- Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego
- Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego
- strategię gmin wchodzących w skład powiatu wągrowieckiego
- Wieloletni Plan Inwestycyjny Powiatu Wągrowieckiego na lata 2004-2008
- wieloletnie plany inwestycyjne gmin wchodzących w skład powiatu wągrowieckiego
- Powiatowy Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Rynku Pracy
- Strategia Pomocy Społecznej Powiatu Wągrowieckiego
- Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Wągrowieckiego
- Program Ochrony Środowiska Powiatu Wągrowieckiego

VI. PLAN FINANSOWY NA LATA 2004-2008

Nazwa zadania	Termin realizacji	Szacowane koszty	Źródła finansowania	Jednostka koordynująca
Przebudowa dróg Głogowiniec-Wapno-Damasławek-Dąbrowa o dł. 20,468 km	2004 - 2006	15 352 000	EFFR Budżet JST	Powiatowy Zarząd Dróg w Wągrowcu
Przebudowa dróg Jabłkowo-Nowiny-Antoniewo-Skoki o dł. 13,818 km	2004 – 2006	10 106 000	EFFR Budżet JST	Powiatowy Zarząd Dróg w Wągrowcu
Przebudowa ulicy Pocztovej w Mieścisku o dł. 0,800 km	2004 – 2005	600 000	Budżet JST	Powiatowy Zarząd Dróg w Wągrowcu
Przebudowa ulicy Leśnej w Wągrowiec o dł. 1,200 km	2004 - 2006	1500 000	Budżet JST	Powiatowy Zarząd Dróg w Wągrowcu
Budowa chodników w Żelicach (dr. nr 29437) i Kamienicy (dr. nr 29437)	2004	146 000	Budżet JST	Powiatowy Zarząd Dróg w Wągrowcu
Budowa chodnika w Gołańczy (dr. nr 29463)	2004	20 200	Budżet JST	Powiatowy Zarząd Dróg w Wągrowcu
Powierzchniowe utwardzenie nawierzchni Łekno-Turza-Piotrkowice	2005	425 000	Budżet JST	Powiatowy Zarząd Dróg w Wągrowcu
Odnowa nawierzchni bitumicznej Popowo-Nieświastowice	2005 - 2006	560 000	Budżet JST	Powiatowy Zarząd Dróg w Wągrowcu

Powierzchniowe utrwalenie Skoki-Jaroszewo-Kłodzin	2006	459 000	Budżet JST	Powiatowy Zarząd Dróg w Wągrowcu
Powierzchniowe utrwalenie Rąbczyn-Brzezno, Rudnicze-Żelice	2006	326 000	Budżet JST	Powiatowy Zarząd Dróg w Wągrowcu
Odnowa nawierzchni bitumicznej w Żabiczynie	2006	84 000	Budżet JST	Powiatowy Zarząd Dróg w Wągrowcu
Odnowa nawierzchni bitumicznej Roszkowo-Łosiniec	2006	462 000	Budżet JST	Powiatowy Zarząd Dróg w Wągrowcu
Przebudowa ulicy Średniej w Wągrowcu	2006	960.000	Budżet JST	Powiatowy Zarząd Dróg w Wągrowcu
Przebudowa ulicy Bartodziejskiej w Wągrowcu	2006	2 100 000	Budżet JST	Powiatowy Zarząd Dróg w Wągrowcu
Budowa wjazdu i parkingu do Starostwa w Wągrowcu	2004 - 2006	180 000	Budżet JST Urząd Skarbowy	Starostwo Powiatowe w Wągrowcu
Modernizacja ścieżek rowerowych w powiecie	2005 - 2006	1 000 000	EFRR Budżet JST	Powiatowy Zarząd Dróg w Wągrowcu
Przebudowa ulicy Górniczej w Wapnie	2007 - 2008	1 000 000	EFRR Budżet JST	Powiatowy Zarząd Dróg w Wągrowcu

Przebudowa drogi Niemczyn-Kołybki-Łukowo	2007 - 2008	2 400 000	Budżet JST	Powiatowy Zarząd Dróg w Wągrowcu
Przebudowa drogi Grylewo-Laskownica	2007 - 2008	2 500 000	Budżet JST	Powiatowy Zarząd Dróg w Wągrowcu
Przebudowa drogi Wągrowiec-Jankowo-Ochodza	2007 - 2008	3 680 000	Budżet JST	Powiatowy Zarząd Dróg w Wągrowcu
Utwardzanie dróg, ulic i placów (ulicy Dębińskiej, Słonecznej, Głogowej, Mikołajczyka, Kwiatowej, razem o dł. 4,3 km)	2004 - 2006	6 710 000	Budżet JST	Urząd Miasta Wągrowca
Modernizacja oświetlenia drogowego i ulicznego w Gołańczy	2004 - 2005	650 000	Budżet JST	Urząd Miasta i Gminy Gołańcz
Budowa nawierzchni ulic osiedlowych w Gołańczy – Akacyjowa, Brzozowa, Orzechowa, Świerkowa	2004	960 000	Sapard Budżet JST	Urząd Miasta i Gminy Gołańcz
Budowa dróg dojazdowych do gruntów rolnych o szerokości minimum 4 m tj: Krzyżanki centrum wsi 1100 m, Jezioraki – Potulin 1400m	2004 - 2005	435 000	Budżet JST	Urząd Miasta i Gminy Gołańcz

Budowa drogi Panigródz-Rozpętek o dł. 4 km	2004	240 000	Budżet JST	Urząd Miasta i Gminy Gołańcz
Budowa drogi w Morakowie	2007	350 000	Budżet JST	Urząd Miasta i Gminy Gołańcz
Budowa drogi wiejskiej Oleszno-Panigródz	2007	1 800 000	EFRR Budżet JST	Urząd Miasta i Gminy Gołańcz
Budowa drogi wiejskiej w Czeszewie	2008	200 000	EFRR Budżet JST	Urząd Miasta i Gminy Gołańcz
Budowa drogi wiejskiej w Chojnie	2008	200 000	EFRR Budżet JST	Urząd Miasta i Gminy Gołańcz
Budowa drogi Konary-Lipiny	2007 – 2008	200 000	EFRR Budżet JST	Urząd Miasta i Gminy Gołańcz
Budowa nawierzchni asfaltowej na drogach gminnych: - nr 220556 Ruda Koźłanka (1400 mb) - nr 220526 Budziejewko-Nieświastowice (2250 mb) - nr 220526 Podlesie Kościelne-Budziejewo (1875 mb) - nr 220537 Podlesie Wysokie-Łosiniec (3025 mb)	2005 - 2006	200 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Mieścisko

Modernizacja ulicy Świerczewskiego na dł. 3500 m i szer. 6 m w Wapnie	2006	2 660 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Wapno
Przebudowa ulicy Grunwaldzkiej na dł. 600 m w Damasławku	2005	652 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Damasławek
Przebudowa drogi gminnej na działce nr 656 w obrębie Damasławka	2005	240 000	FOGR Budżet JST	Urząd Gminy Damasławek
Przebudowa drogi gminnej Niemczyn-Stara Wieś na dł. 980 m	2006	215 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Damasławek
Budowa dróg gminnych Łaziska – 2 km	2005	1 000 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Wągrowiec
Budowa drogi w Łęgowie – 0,5 km	2006	150 000	FRR Budżet JST	Urząd Gminy Wągrowiec
Budowa drogi w Kobylcu III rząd działek + działki rekreacyjne – 2 km	2007	600 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Wągrowiec
Budowa drogi dojazdowej do składowiska odpadów – Bartodzieje ok. 2.5 km	2008	3 000 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Wągrowiec

Budowa nawierzchni drogowej osiedla Topolowa I w Skokach	2005	4 500 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Skoki
Budowa nawierzchni drogowej osiedla przy ul. Rakojedzkiej w Skokach	2005	3 000 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Skoki
Budowa nawierzchni drogowej osiedla Topolowa II w Skokach	2006	2 800 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Skoki
Budowa nawierzchni drogowej na ul. Głowackiego, Kościuszki i Leśnej w Skokach	2006 - 2007	2 500 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Skoki
Budowa nawierzchni drogi gminnej Łosiniec – Podlesie Wysokie	2005	300 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Skoki
Budowa nawierzchni drogowej na ul. Słowackiego i Mickiewicza w Skokach	2005	512 000	Budżet JST	Urząd Gminy Skoki
Budowa nawierzchni drogowych na terenach wiejskich w Potrzeńcu, Budziszewicach, Łosińcu i Lechlin – Grzybów	2004 - 2008	4 500 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Skoki
Budowa nawierzchni drogowej na drodze gminnej Sława Wlkp – Szczodrochów	2004	580 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Skoki

Rozbudowa sieci i urządzeń wodno-kanalizacyjnych w Wągrowcu (ulice Gnieźnieńska, Wiejska, Krucza, Sowia, Bażantowa, Kajakowa, Przemysłowa, Nad Nielbą, Kcyńska)	2004 - 2006	4 980 000	Budżet JST	MPWiK sp. z o.o. w Wągrowcu
II etap budowy kanalizacji sanitarnej na osiedlu Smolary w Gołańczu	2004	822 000	EFRR Budżet JST	Urząd Miasta i Gminy Gołańcz
Gazyfikacja miasta i gminy Gołańcz	2006 - 2008	8 000 000	Budżet JST	Urząd Miasta i Gminy Gołańcz
Rozbudowa kanalizacji sanitarnej wraz z przepompownią w Smogulcu	2005	1 200 000	Budżet JST	Urząd Miasta i Gminy Gołańcz
Rozbudowa kanalizacji sanitarnej do wsi Morakówko	2006	800 000	EFRR Budżet JST	Urząd Miasta i Gminy Gołańcz
Budowa oczyszczalni ścieków oraz kanalizacji sanitarnej w Panigrodzu	2008	2 200 000	EFRR Budżet JST	Urząd Miasta i Gminy Gołańcz
Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Mieścisku	2005 – 2006	200 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Mieścisko
Kanalizacja sanitarna dla wsi Popowo Kościelne	2005 - 2006	495 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Mieścisko

Dokończenie budowy sieci kanalizacji deszczowej w Wapnie	2006	65 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Wapno
Budowa urządzeń doczyszczających wody deszczowe na terenie rewitalizowanym w Wapnie	2004 - 2005	190 419,07	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Wapno
Budowa sieci kanalizacyjnej na ulicy Boisko w Damasławku	2005	275 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Damasławek
Budowa odcinka sieci wodociągowej Turza-Mokronosy	2005	100 000	Budżet JST	Urząd Gminy Damasławek
Przebudowa odcinka sieci wodociągowej na ulicy Wspólnej w Damasławku	2006	100 000	Budżet JST	Urząd Gminy Damasławek
Budowa kanalizacji sanitarnej wsi Łęgowo	2004	1 450 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Wągrowiec
Budowa kanalizacji sanitarnej wsi Kobylec	2005	1450 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Wągrowiec
Budowa kanalizacji sanitarnej wsi Micharzewo	2005	400 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Wągrowiec

Modernizacja sieci wodociągowej oraz Hydroforni (Ochodza, Łukowo, Pawłowo Żońskie, Kaliszany, Żelice, Rudnicze, Łekno, Kobylec)	2004 - 2008	1 000 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Wągrowiec
Modernizacja oczyszczalni – Wiatrowo, Potulice	2008	200 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Wągrowiec
Dokończenie wodociągowania wsi Budziszewice II etap, Antoniewo Górne, Niedarzyn i Ignacewo	2005 - 2006	480 000	Budżet JST	Urząd Gminy Skoki
Gazyfikacja miasta Skoki	2005 – 2006	2 500 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Skoki
Budowa kanalizacji sanitarnej w południowej części gminy Skoki w ramach Związku Międzygminnego Puszcza Zielonka	2004	15 800 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Skoki
Termomodernizacja bursy szkolnej nr 1 w Wągrowcu	2004	863 000	Budżet JST FOŚiGW	Bursa szkolna w Wągrowcu
Termomodernizacja z budynków I LO w Wągrowcu	2004	880 000	Budżet JST FOŚiGW	I Liceum Ogólnokształcące w Wągrowcu

Racjonalizacja gospodarki energią w MOW w Antoniewie	2004	200 000	Budżet JST FOŚiGW	MOW w Antoniewie
Termomodernizacja budynku Szpitala w Wągrowcu	2004 - 2005	2 500 000	Budżet JST FOŚiGW, EFRR	SP ZOZ w Wągrowcu
Termomodernizacja budynku Przychodni w Wągrowcu	2005	185 000	Budżet JST FOŚiGW	Starostwo Powiatowe w Wągrowcu
Termomodernizacja Internatu w Gołańczy	2005	837 000	Budżet JST FOŚiGW	ZSP w Gołańczy
Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Wągrowcu	2005	2 500 000	Budżet JST FOŚiGW	ZSP nr 1 w Wągrowcu
Termomodernizacja budynku Powiatowego Urzędu Pracy w Wągrowcu	2007	73 000	Budżet JST FOŚiGW	PUP w Wągrowcu
Budowa sztucznego zalewu na jeziorze Laskownicim w Gołańczy	2005 - 2012	17 368 000	Budżet JST FOŚiGW	Wojewódzki Zarząd Melioracji i Inwestycji Wodnych w Poznaniu
Termomodernizacja gminnych obiektów: Urzędu Miasta i Gminy, Gołanieckiego Ośrodka Kultury. Przedszkola Publicznego w Gołańczy	2004	547 000	Budżet JST FOŚiGW	Urząd Miasta i Gminy Gołańcz

Termomodernizacja gminnych obiektów: szkoły w Smogulcu, Gołańczy, Panigrodzu i Morakowie	2004	460 000	Budżet JST FOŚiGW	Urząd Miasta i Gminy Gołańcz
Termomodernizacja gminnych obiektów: Ośrodka Zdrowia i Dziennego Domu Samopomocy w Gołańczy	2004	300 000	Budżet JST FOŚiGW	Urząd Miasta i Gminy Gołańcz
Neutralizacja negatywnego wpływu hałdy odpadów solnych na środowisko w Wapnie	2005 - 2006	800 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Wapno
Modernizacja terenów zielonych wraz z regulacją linii brzegowej zachodniej skarpy J. Durowskiego w Wągrowcu	2004 - 2005	920 000	Budżet JST	Urząd Miasta Wągrowca
Budowa hali sportowej wraz z zapleczem przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Gołańczy	2004 - 2006	3 641 000	EFRR Budżet JST	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Gołańczy
Budowa łącznika komunikacyjnego budynku szkoły z warsztatami w ZSP w Wągrowcu	2004 - 2005	228 000	EFRR Budżet JST	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Wągrowcu
Adaptacja budynku Bursy nr 1 na SOSW w Wągrowcu	2004 - 2005	4 500 000	EFRR Budżet JST	Bursa szkolna nr 1 w Wągrowcu

Modernizacja domków hotelowych w Ośrodku „Wielspin” w Wągrowcu – 2 obiekty	2005	500 000	Budżet Państwa Środki własne Spółdzielni	Wielspin – Spółdzielnia Osób Prawnych w Poznaniu
Rozbudowa i modernizacja kuchni i stołówki w Ośrodku „Wielspin” w Wągrowcu	2005 – 2007	900 000	Budżet Państwa Środki własne Spółdzielni	Wielspin – Spółdzielnia Osób Prawnych w Poznaniu
Budowa obiektów sportowo-rekreacyjnych w Ośrodku „Wielspin” w Wągrowcu (kryte boisko uniwersalne, kort tenisowy i kręgielnia) – I etap	2005	1 056 000	Budżet Państwa Środki własne Spółdzielni	Wielspin – Spółdzielnia Osób Prawnych w Poznaniu
Rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej w Ośrodku „Wielspin” w Wągrowcu (bieżnie, skocznie, modernizacja kąpieliska i przystani wodnej) – II etap	2006 – 2008	450 000	Budżet Państwa Środki własne Spółdzielni	Wielspin – Spółdzielnia Osób Prawnych w Poznaniu
Wyposażenie pracowni języków obcych w ZSP nr 2 w Wągrowcu	2007	25 000	Budżet JST	ZSP nr 2 w Wągrowcu
Budowa boisk sportowych przy ZSP nr 1 w Wągrowcu	2005 - 2006	250 000	EFRR Budżet JST	ZSP nr 1 w Wągrowcu
Rozbudowa i modernizacja bazy sportowo-klubowej na gminnym stadionie sportowym w Wapnie	2003 - 2005	399 417	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Wapno

Modernizacja i remont Gminnego Centrum Usług i Imprez Środowiskowych wraz z otoczeniem w Wapnie	2004 - 2005	392 970, 31	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Wapno
Budowa sali gimnastycznej z kotłownią opalana biomasą w Mieścisku	2005 - 2006	6 170 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Mieścisko
Budowa sali sportowej z rozbudową szkoły w Łeknie	2005 – 2006	3 700 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Wągrowiec
Budowa boisk sportowych – Żelice, Wiatrowo, Redgoszcz, Łekno	2004 – 2008	300 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Wągrowiec
Rozbudowa szkoły w Żelicach + budowa kompleksu sportowego	2007 - 2008	900 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Wągrowiec
Budowa plaż i pomostów – Kamienica, Rgielsko	2008	300 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Wągrowiec
Budowa skansenu archeologicznego w Tarnowie	2007 - 2012	1 000 000	EFRR Budżet JST	Urząd Gminy Wągrowiec
Budowa sieci komputerowej Starostwa Powiatowego w Wągrowcu	2004 – 2005	300 000	EFRR Budżet JST	Starostwo Powiatowe w Wągrowcu

Utworzenie biblioteki multimedialnej w Wągrowcu	2004 - 2004	25 000	EFRR Budżet JST	Powiatowa Biblioteka Publiczna w Wągrowcu
Zakup sprzętu komputerowego dla Ośrodka Geodezyjnego w Wągrowcu	2004 - 2005	72 000	PFG-K EFRR	Starostwo Powiatowe w Wągrowcu
Budowa sieci komputerowej w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wągrowcu	2005 - 2006	135 000	EFRR Budżet JST	PUP w Wągrowcu
Utworzenie publicznego punktu Internetu w I LO w Wągrowcu	2005	140 000	EFRR Budżet JST	I LO w Wągrowcu
Budowa sieci teleinformatycznej w PCPR w Wągrowcu	2005	9 000	Budżet JST	PCPR w Wągrowcu
Budowa sieci komputerowej w SOSW w Wągrowcu	2007	50 000	EFRR Budżet JST	SOSW w Wągrowcu
Utworzenie pracowni teleinformatycznej szerokopasmowej w I Liceum w Wągrowcu	2008	200 000	EFRR Budżet JST	I LO w Wągrowcu
Modernizacja Oddziału Położniczo-Ginekologicznego i Noworodkowego w Szpitalu Powiatowym w Wągrowcu	2004	250 000	EFRR Budżet JST	SP ZOZ w Wągrowcu

Budowa windy na Oddziale Opieki Długoterminowej i Paliatywnej w Wągrowcu	2006	100 000	Budżet JST	SP ZOZ w Wągrowcu
Zakup karetki dla SP ZOZ w Wągrowcu	2008	250 000	Budżet Państwa	SP ZOZ w Wągrowcu
Adaptacja pomieszczeń i zakup sterylizatora dla SP ZOZ w Wągrowcu	2008	300 000	Budżet Państwa	SP ZOZ w Wągrowcu
Restauracja dwóch starych budynków I LO w Wągrowcu	2005	1 000 000	EFRR Budżet JST	I LO w Wągrowcu
Restauracja zabytkowego Kościoła Parafialnego w Chojnie	2005 - 2006	500 000	EFRR Budżet JST	Parafia pw. św. Małgorzaty w Chojnie (gmina Gołańcz)
Adaptacja byłego hotelu robotniczego na Warsztaty Terapii Zajęciowej w Wapnie	2004	1 016 761	EFRR PFRON Budżet JST	Urząd Gminy Wapno
Budowa wind osobowych w Domu Pomocy Społecznej w Srebrnej Górze	2005	400 000	Budżet JST	Dom Pomocy Społecznej w Srebrnej Górze
Utworzenie Ośrodka Interwencji z hostelem w Wągrowcu	2006	50 000	Budżet JST	PCPR w Wągrowcu

Utworzenie Rodzinnych Domów Dziecka na terenie Powiatu Wągrowieckiego	2006	60 000	Budżet JST	PCPR w Wągrowcu
Adaptacja strychu budynku nr 3 w MOW Antoniewo	2006	80 000	Budżet JST	MOW w Antoniewie
Zagospodarowanie terenu MOW w Antoniewie	2007	30 000	Budżet JST	MOW w Antoniewie
Wymian rynien i opierzeń dachowych w Domu pomocy społecznej w Srebrnej Górze	2007	29 000	Budżet JST	DPS w Srebrnej Górze
Mieszkania dla usamodzielnionych wychowanków na terenie Powiatu Wągrowieckiego	2006 - 2008	133 000	Budżet JST	PCPR w Wągrowcu

VII. SYSTEM WDRAŻANIA, SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

1) System monitorowania i oceny Planu Rozwoju Lokalnego.

Monitorowanie Planu powierza się Specjalnej Komisji ds. Rozwoju Lokalnego złożonej z przedstawicieli Rady Powiatu. Komisja zajmie się:

- prowadzeniem monitoringu,
- wdrażaniem i oceną planu.

Komisja co najmniej raz do roku dokona oceny realizacji Planu Rozwoju Lokalnego.

2) Public relations Planu Rozwoju Lokalnego.

Realizacja tego celu uwzględniać będzie założenia przyjęte w Planie Rozwoju Lokalnego Powiatu Wągrowieckiego. Działania te polegać będą na promocji Powiatu Wągrowieckiego, jego potencjału oraz wizją rozwoju u inwestorów, których pozyskanie jest niezbędne dla prawidłowego rozwoju. Cel ten zostanie osiągnięty przez stałą komunikację powiatu z następującymi grupami:

1. przedsiębiorcami,
2. samorządami gmin,
3. samorządem województwa,
4. mieszkańcami powiatu,
5. organizacjami pozarządowymi.

Do realizacji przedsięwzięcia wykorzystane zostaną:

- kanały komunikacji medialnej: Internet (publikacje na stronie internetowej Powiatu Wągrowieckiego)
- prasa lokalna
- spotkania z przedsiębiorcami oraz mieszkańcami powiatu.

Autor opracowania planu:

Monika Helwig

Zatwierdzam:

Pęnomocnik ds. rozwoju lokalnego

Michał Piechocki

Wągrowiec, 14.10.2004 r.